

УДК
7.012.001.891

DOI:10.30857/2617-
0272.2018.2.1.

ГРИЩЕНКО І. М., КОЛОСНІЧЕНКО М.В., НІКОЛАЄВА Т.В.
Київський національний університет технологій та дизайну

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ
ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ДИЗАЙНЕРІВ КОСТЮМА**
(до 30-річчя відкриття спеціальності «Дизайн»
та 25-річчя кафедри художнього моделювання костюма)

В статті розглянуто етапи становлення та розвитку спеціальності «Дизайн» у Київському національному університеті технологій та дизайну, описано досвід підготовки фахівців з дизайну костюма на кафедрі художнього моделювання костюма, основні напрями наукових досліджень з розробки проблем теорії, методики та практики художнього проектування костюма, теоретико-методологічної бази дизайнерської та мистецтвознавчої освіти в Україні.

Вступ. В сучасних умовах економічного розвитку, формування культури стилю та художнього смаку населення України є необхідною та актуальною сферою діяльності. Естетична якість та конкурентоздатність вітчизняної продукції в значній мірі залежить від того, як вона виглядає, наскільки є привабливою та відповідає перспективним трендам моди; яким є рівень художньої дизайнерської розробки проектів, фірмового стилю, реклами [1].

Розвиток ринкової економіки вимагає подальшого вдосконалення рівня фахової підготовки дизайнерів та відповідності навчальних планів та освітніх програм світовому рівню підготовки спеціалістів з прогнозування розвитку тенденцій моди та дизайну високоякісних товарів. Головними напрямками в цій діяльності є освіта та виховання здібних, талановитих, творчих спеціалістів, здатних самостійно працювати та приймати рішення у динамічних, нестандартних ситуаціях [2-3].

Постановка завдання. Сучасні проблеми науково-технічного прогресу, суттєва відмінність підготовки фахівців для роботи у виробничій та креативній сферах індустрії моди вимагають специфічного

напрямку розвитку освітнього спрямування у підготовці спеціалістів найвищої кваліфікації.

Цілісне бачення дизайну потребує створення системи фахової освіти, яка б охоплювала аспекти різних напрямів художньої та проектної культури. В Київському національному університеті технологій та дизайну (КНУТД) існує розвинена інфраструктура технологічних, мистецьких, культурологічних, освітньо-наукових підрозділів, які проводять вагомую роботу з підготовки студентів в різних сферах дизайну: художнього моделювання костюма, трикотажних виробів, взуття, стилю, іміджу, видовищного костюма, дизайну зачісок, фотовідеодизайну, дизайну інтер'єру та меблів, графічного дизайну. Ведеться активна наукова та методична роботи по відкриттю нових напрямів підготовки, які базуються на науково-творчому доробку фахівців факультету дизайну.

Результати досліджень.

Спеціальність «Дизайн» було відкрито в Київському технологічному інституті легкої промисловості (нині КНУТД) у 1987 році. Наказом тодішнього ректора проф. Головка Д.Б. було створено робочу групу з провідних фахівців університету – проф.

Ніколаєва Т.В., доценти Латишева Л.М., Чабан В.В., Горобець В.А., які розпочали кропітку роботу над складанням навчальних планів, програм, іншого методичного забезпечення спеціальності. Для ознайомлення з методиками підготовки фахівців споріднених спеціальностей було вивчено досвід роботи провідних закладів вищої освіти (ЗВО) тодішнього Радянського Союзу (МТІ ім. Косигіна, м. Москва; ЛВХПУ ім. Мухіної, м. Ленінград; Вітебського та Ризького художньо-промислових інститутів). В подальшому також був вивчений досвід провідних зарубіжних коледжів та інститутів, що готували дизайнерів та модельєрів: Італії (Інститут Марангоні), Франції (Вищий Інститут маркетингу та моди MOD'SPE), Великобританії (Коледж мистецтв Сен-Мартін), Сполучених Штатів Америки (Нью-Йоркський інститут дизайну). На основі вивчення досвіду, фахівцями робочої групи було підготовлено та удосконалено комплексне навчально-методичне забезпечення усіх дисциплін навчального плану нової спеціальності «Дизайн», тому перший прийом на цю спеціальність розпочав навчання у вересня 1987 року на факультеті технологій одягу (декан проф. Бакан Л.А.) на базі кафедри конструювання та художнього оздоблення одягу (завідувач кафедри проф. Кузнецова Н.Д.).

Першими викладачами, що були залучені до підготовки фахівців спеціальності «Дизайн» з напрямку художнього моделювання костюма, були доц. Мудра В.М. (художник, член Національної Спілки художників України), доц. Халлієва Р.М. (мистецтвознавець), доц. Латишева Л.М., проф. Ніколаєва Т.В. (дизайнери, члени Спілки дизайнерів України), а також діючі художники-модельєри Шехіреєва Н.М., Мамчич О.С., Дорохіна М.В., Борисова Л.А. Ними були відпрацьовані методики викладання

принципово нових для технологічного навчального закладу дисциплін, забезпечено матеріально-технічну базу для створення фахової мистецької кафедри. Серед перших студентів та випускників (1992 року), новоствореної художньо-творчої спеціальності, були широко відомі сьогодні дизайнери-модельєри: Олена Ворожбит, Тетяна Земскова, Анжела Лисиця, Надія Кудрявцева, Оксана Садова, Костянтин Володін та інші.

В 1992 році було прийнято рішення про відокремлення кафедри художнього моделювання костюма (ХМК), яку очолила доц. Мамчич О.С. В 1994 році завідувачем кафедри було обрано професора Ніколаєву Тетяну Вадимівну, яка й дотепер очолює кафедру художнього моделювання костюма Київського національного університету технологій та дизайну. До складу викладачів в ті часи долучились професійні художники та художники-модельєри, які працюють до цього часу: проф. Гула Є.П., проф. Павленко А.Ф., доц. Шаповал А.Г., доц. Смаженко В.С., доц. Кокоріна Г.В., доц. Давиденко І.В. (всі є членами творчих спілок художників та дизайнерів України).

Як відомо, до 1991 року підготовка фахівців в галузі художнього моделювання костюма для України здійснювалась переважно в Московському текстильному інституті ім. Косигіна та Львівській академії мистецтв, але потреби промисловості та моделюючих організацій вже не могли бути забезпечені за рахунок існуючої кількості студентів національних закладів освіти. Виникла нагальна потреба в розширенні обсягу та напрямів підготовки фахівців з дизайну та художнього моделювання в різних галузях товарного виробництва. Крім того, працюючі фахівці не мали достатньої орієнтації на створення креативних, перспективних колекцій одягу, з урахуванням умов конкурентоспроможності та світових тенденцій моди.

Кафедрою художнього моделювання костюма КНУТД були розроблені оновлений перелік спеціалізацій та нові навчальні плани, відмінною особливістю яких була їх орієнтація на характер діяльності фахівця після закінчення закладу освіти. Навчальні плани передбачали посилення міждисциплінарних зв'язків, безперервну художню підготовку, отримання знань в галузях мистецтвознавства, проектної графіки, конструювання, технології та економіки. Особливості підготовки фахівців з урахуванням розвитку світового дизайну визначились в розробці всеосяжних та актуальних авторських курсів: «Художнє проектування костюма» (проф. Мамчич О.С.), «Фірмовий стиль» (доц. Мудра В.М.), «Комп'ютерна графіка та фотографіка» (доц. Шаповал А.Г.). Впровадження у навчальний процес наведених курсів спиралося на сучасні дослідження теорії та методики дизайну, аналіз останніх творчих досягнень в цій галузі тощо.

Досвід підготовки та створення нових дисциплін, вдосконалення традиційних освітніх курсів, підготовка та видання навчальних посібників з урахуванням поглибленого аналізу набутого досвіду дали можливість сформувати самобутні методики викладання, закласти основи школи художнього моделювання костюма в творчих майстернях саме КНУТД.

З 2000 року кафедра художнього моделювання костюма входить до складу факультету дизайну, який очолила д.т.н., професор Колосніченко Марина Вікторівна. Створюються нові кафедри, відкриваються нові напрями підготовки фахівців в галузі дизайну: графічний дизайн, дизайн інтер'єру та меблів, текстильний та фото-, відеодизайн, дизайн стилю та зачісок, web-дизайн, motion-дизайн тощо. Активізується наукова робота викладачів, на факультеті дизайну працюють три наукові школи

художньо-мистецького напряму, захищаються кандидатські та докторські дисертації. До наукової діяльності факультету залучаються провідні фахівці з дизайну та мистецтвознавства, й тому у 2017 році в КНУТД на базі факультету дизайну створено першу в Україні спеціалізовану вчену раду з підготовки докторів наук зі спеціальності «Дизайн». Очолила цю спеціалізовану вчену раду фахівець з сучасного костюма, доктор мистецтвознавства, професор Кротова Тетяна Федорівна, яка останніми роками працює на кафедрі художнього моделювання костюму.

Кафедра художнього моделювання костюма продовжує готувати фахівців в галузі арт-дизайну, широкого спектру освітніх напрямів: художнє моделювання костюма (в тому числі видовищного, реконструкції історичного), трикотажних виробів, стилю, іміджу, дизайну зачісок та брендової продукції. Саме тому, випускники кафедри складають основу фахівців індустрії моди України та дизайнерських кафедр багатьох закладів вищої освіти. Серед них такі відомі в світі моди та дизайну творчі особистості та медійні улюбленці як Діана Дорожкіна, Айна Гассе, Ірина Каравай, Олена Буреніна, Діана Агаян, Олександр Каневський, Жан Грицфельд, Народний художник України Валерій Малиновський, топ-стиліст кіно та телебачення Надія Кудрявцева (нині викладач кафедри) та багато інших. В останні роки стали відомими молоді випускники кафедри Юрій Жуйков, Яна Червінська, Марія Рева, Ярослава Хоменко, Валерія Шафігуліна, Дмитро Курята, Ядвіга Нетикша, Марія Норець.

Теоретичні та методологічні розробки науково-педагогічних працівників кафедри художнього моделювання костюма продовжують формувати сучасну вітчизняну школу дизайну. Двадцятип'ятирічний досвід

роботи кафедри надав можливість визначення таких концептуальних основ в освіті дизайнерів–художників–модельєрів: осмислення ролі випереджаючого розвитку культури та творчої освіти в житті суспільства; посилення процесів фундаменталізації освіти та вдосконалення змісту фахово-орієнтованих дисциплін; орієнтування на безперервну художню та інформаційну складову освіти; втілення на засадах наукових досліджень проблемного навчання у творчій освіті; орієнтація на логічний взаємозв'язок традиційних засобів навчання та нових експериментальних методологічних пошуків; посилення ролі практичної підготовки та реальних зв'язків з промисловими виробниками та модними брендами одягу.

Науково-методичну базу нових освітніх напрямів складають дослідження в напрямку вдосконалення методології освіти та інноваційних методик, що надає можливість студентам бути відкритими до сприйняття найновіших художніх течій, стилів, напрямів моди, в реаліях сучасного рівня науково-технічного прогресу. Скерованість освіти на виховання високого професіоналізму та творчої активності створює умови для експериментальних пошуків інновацій на всіх стадіях навчального процесу. Творчий та науковий авторитет науково-педагогічних працівників кафедри, наявність достатньо розвиненої методичної бази дають можливість досягнення значного, в порівнянні з іншими закладами вищої освіти, щорічного конкурсу абітурієнтів при достатньо високому рівні їх базової підготовки.

Відмінною особливістю сучасної вищої освіти стали активні пошуки креативізації змісту творчих спеціальностей, оскільки тільки оригінальне творче мислення здатне привести до високих результатів в майбутній фаховій підготовці. Базуючись на концепціях сучасного

суспільства, наукові розробки кафедри художнього моделювання костюма скеровані на розвиток досліджень в галузі теорії та методології дизайну, пошук новаторських форм художнього проектування, конкурсної та виставкової діяльності.

Під керівництвом завідувача кафедри проф. Ніколаєвої Т.В. на кафедрі проводяться наукові дослідження з розробки проблем теорії, методики та практики художнього проектування костюма, теоретико-методологічної бази дизайнерської та мистецтвознавчої освіти. За цей час підготовлено 8 кандидатів наук, готуються докторські дисертації. Більшість науковців працюють викладачами кафедри, а також є провідними фахівцями інших закладів освіти. Серед них громадянка Ірану Джаліліан Фахіме, що стала професором вищого навчального закладу в м. Тегеран.

Кафедра художнього моделювання костюма здійснює активне міжнародне співробітництво з низкою країн Європи та Азії. Підготовлено багато фахівців для Китаю, Болгарії, Азербайджану, Білорусі, Молдови, Росії, ряду країн Африки та Латинської Америки. За наукову та освітню діяльність в сфері підготовки фахівців з дизайну костюма кафедра художнього моделювання костюма отримала Сертифікат на право здійснення міжнародної освітнянської діяльності від Міжнародної Академії університетів «Платон».

На кафедрі ХМК сформовано теорію методики проектування костюма, яка включає розгляд актуальних питань прогнозування моди, стилю та принципів стилеутворення, використання біонічних форм в сучасному арт-дизайні, залежність формоутворення від соціологічних та культурологічних факторів, оптимізацію процесів проектування та вдосконалення образної структури костюма. Для досягнення поставлених цілей

досліджуються евристичні методи в творчості художників-стилістів, формування авангардних пошуків в системі комплексного дизайн-проектування, принципи розвитку костюмографічної мови та теорії формоутворення костюма [4-14].

Викладачі, аспіранти та докторанти кафедри працюють над дослідженнями проблем просторово-геометричного формоутворення в костюмі, образно-знакової системи проектування, формуванням образної концепції в проектуванні колекцій сучасного одягу на основі вивчення історичного та народного костюма тощо. Актуальними є дослідження в галузі історичного та сучасного досвіду методологій дизайну, проблем теорії проектної культури та естетики дизайнерської творчості. Наукові розробки знайшли своє втілення в нових авторських курсах: «Художнє проектування костюма» (доц. Чуприна Н.В, доц. Ніколаєва Т.І., доц. Кудрявцева Н.І.), «Дизайн-проектування костюма» (доц. Давиденко І.В.), «Індустрія моди» (проф. Кротова Т.Ф., доц. Кудрявцева Н.І.), «Історія костюма та матеріальної культури» (доц. Кокоріна Г.В.), «Передпроектний і проектний аналіз в дизайні» (доц. Колосніченко О.В.), «Комплексне дизайн-проектування» (проф. Ніколаєва Т.В., доц. Ніколаєва Т.І.), «Художнє моделювання зачіски» (доц. Пашковська Т.А.).

Нові ідеї в галузі графічного дизайну широко залучаються до методології дизайну костюма, що позитивно відображається на вдосконаленні методик викладання фахових дисциплін. Сучасне проектування має графічну мову, оскільки зростаючі темпи життя потребують все більш широкого використання простих та візуально розрізняємих за силуетом та кольоровими характеристиками композицій, що було враховано у авторських курсах «Проектна графіка» та «Дизайн-графіка». Тематика еволюції

фірмового стилю та рекламного графічного дизайну в костюмі включає дослідження, які знаходяться на межі маркетингу, брендингу та реклами, визначають класифікацію та принципи змістоутворення рекламних образів в костюмі, графіки модних журналів, дизайн у фірмового стилю (курси «Індустрія моди» та «Фірмовий стиль» (доц. Шаповал А.Г., доц. Смаженко В.С., доц. Кудрявцева Н.І.).

Дослідження ролі орнаменту та стилізації природних об'єктів доводять, що вони мають не тільки свою багату історію, а й активно видозмінюються, входячи в сучасній дизайн костюма. Пошуки змістовної виразності в поєднанні елементів орнаменту, стилізованих зображень та знаків, знайшли своє відображення в формуванні авторських курсів «Основи формоутворення та проектування», «Основи композиції та кольорознавства» (проф. Ніколаєва Т.В., доц. Колосніченко О.В., ст.викл. Гайова І.Л.).

Наукові дослідження, що ведуться на кафедрі ХМК, дали можливість ввести у творчий процес підготовки нові дисципліни «Методологія сучасних наукових досліджень» та «Сучасні технології дизайн-діяльності» (доц. Чуприна Н.В., доц. Колосніченко О.В., проф. Ніколаєва Т.В.), які дозволили посилити науково-дослідницькі розділи курсових та магістерських дипломних робіт. Поглиблення змісту та тематики наукових досліджень надало можливості вивести випускні роботи магістрів на високий науковий та творчий рівень, підвищити актуальність та адресність студентських творчих пошуків.

Одним з найважливіших напрямів в розвитку креативних засад творчості студентів стало проведення Всеукраїнських та Міжнародних конкурсів: «Печерські каштани» та «Сузір'я каштанів», «Погляд у майбутнє», участь у виставках та показах «Kiev-Fashion», «Ukrainian Fashion Week» тощо. В 2017 році Гран-прі конкурса

«Погляд у майбутнє», що визначає найбільш креативних молодих дизайнерів України, отримала студентка кафедри Норець Марія, яка представляла свої творчі колекції на Ukrainian Fashion Week в номінації «Нові імена». Студентка Муравицька Мар'яна стала однією з переможців Міжнародного конкурсу REMIX–EURASIA 2017 (конкурс молодих дизайнерів виробів з хутра та шкіри) та отримала запрошення на творче стажування до Туреччини. Студентка Дяченко Юлія в 2017 році здобула Гран-прі Міжнародного конкурсу колекцій весільних суконь «Bridel's Dream» Competition 2017 (Award Gino Cerruti, London). Студентка Харченко Анна стала лауреатом Міжнародного конкурсу молодих дизайнерів-стилістів в м. Пекін (КНР). Підготовка до участі та організація конкурсів, виставок справляє безпосередній вплив на рівень креативних процесів підготовки студентів в сфері арт-дизайну костюма та стилю, надає можливості відкрити нові перспективи для творчої роботи, реалізувати дизайнерські проекти на практиці, сформувати творчу презентацію своїх робіт. Активна виставкова та творча діяльність дозволяє забезпечити взаємодію творчої та практичної сфер модної індустрії, ознайомитись з новаторськими ідеями та пошуками в дизайні, сформувати інформаційний та практичний механізм взаємодії дизайнера та виробника.

Рівень підготовки студентів надає можливість їх активної участі в багатьох престижних не тільки в Україні, а й в різних країнах світу конкурсах молодих стилістів: Білорусі, Росії, Казахстану, Молдови, Польщі, Болгарії, Данії, Італії, Франції, Німеччини, де вони отримують найвищі нагороди. Багатьма експертами світу моди Київський Національний університет технологій та дизайну було визначено провідним дизайнерським освітнім

закладом України в напрямку підготовки фахівців з арт та фешн-дизайну [3]. З кожним роком збільшується кількість творчих робіт студентів та викладачів, що експонуються на виставках, включаючи розробки в галузі графіки, реклами, дизайну костюма, зачісок та аксесуарів.

Зразками комплексної наукової та творчої роботи кафедри є розробки фірмового одягу для прикордонної та митної служби, залізничного транспорту України, державної фіскальної служби, комунальних служб та медичних установ м. Києва, костюмів для представницької делегації та волонтерів Євро-2012 (друга премія на Всеукраїнському конкурсі), історичного туристичного парку «Київська Русь», Національного академічного оркестру народних інструментів України, багатьох кінофільмів та театральних вистав (зокрема, під керівництвом викладача кафедри доц. Кудрявцевої Н.І., студенти та викладачі працювали над розробкою видовищних костюмів до кінофільмів «Моя бабуся Фанні Каплан», «Кіборги», що отримали престижні міжнародні премії на кінофестивалях). Реформи вищої школи надали можливість широкого впровадження новітніх наукових розробок в галузі методології сучасної дизайнерської освіти. Науково-методичну базу нових освітніх напрямів складають чисельні методичні та навчальні посібники, які підготовлені на кафедрі в друкованих та електронних варіантах. Кафедра й надалі технічно переобладнується: створюються творчі проектні майстерні з подіумом для демонстрації моделей, поповнюється костюмотека кафедри, що дозволяє здійснювати проведення майстер-класів та виставок. Надзвичайно важливим є відкриття творчої дизайн-студії з реконструкції історичного та національного костюма та Музею моди, експозиції якого постійно оновлюються.

Висновки. Наявність досвідчених педагогів, науковців та креативної молоді, гармонійне сполучення теоретичних методологічних та практичних пошуків, активна конкурсна та виставкова діяльність дають можливість розвитку високого рівня освітянської та мистецької діяльності кафедри в сучасних умовах та на перспективу. В складі факультету дизайну кафедра художнього моделювання костюма внесла вагомий вклад у визначення Київського національного університету технологій та дизайну у світовому рейтингу шкіл моди та дизайну за результатами дослідження CEOWORLD Magazine у 2017 році. Щорічний рейтинг «Топ-100 найкращих шкіл моди та дизайну у світі» не тільки засвідчує високий статус університету, а також визнає його вагомий внесок у освітню співдружність.

В планах подальшого розвитку та модернізації кафедри художнього моделювання костюма ряд конкретних заходів по вдосконаленню прийнятих напрямів: розвиток прикладних реальних наукових досліджень за замовленнями організацій та промисловості, орієнтованих на конкретний внесок в культуру та дизайн України; створення нових навчальних та методичних посібників; розширення модульного середовища освітнього процесу для самостійної роботи студентів та підвищення якості викладання дисциплін; вдосконалення практичної підготовки студентів; активна участь в конкурсній та виставковій діяльності з метою популяризації та підвищення авторитету та іміджевої складової діяльності КНУТД; створення нових, сучасно обладнаних аудиторій та майстерень, технічне переоснащення навчальних аудиторій, забезпечення комп'ютерною технікою.

Мистецька, творча та освітня школа підготовки фахівців в галузі арт-дизайну та художнього моделювання костюма буде і надалі розвиватись в КНУТД, набуваючи на

цьому шляху нових сучасних креативних рис та творчих надбань.

Література

1. Fashion-бизнес: теория, практика, феномен / под ред. Николы Уайт и Йена Гриффитса ; пер. с англ. – Минск.: ГревцовПабlishер, 2008. – 272 с.
2. Теория и практика создания моды / Юнийя Кавамура ; пер. с англ. – Минск.: Гревцов Пабlishер, 2009. – 192 с.
3. Джексон Тим Индустрия моды / Джексон Тим, Шоу Девид, пер. с англ.: – Киев: Баланс Бизнес Букс, 2011. – 400 с.
4. Грищенко І. М. Українська мода 1940–1990 рр. / Грищенко І. М., Колосніченко М.В., Ніколаєва Т.В. // Легка промисловість. – 2017. – №1. – С. 50–53.
5. Krotova T.F. Conceptualizing of women's classic fashion style of the XX – century: Method of studying of French couturier sherit age in the world museum collections / T. Krotova // International Journal of Commerce Science and Humanities. – 2014. – Vol. 2, №3 (April). – P. 237–249 (видання включене до міжнародних наукометричних баз даних).
6. Kolosnichenko O.V. The development approaches to the new forms of clothes creation with signs and symbols of Tripill culture by designing methods / O.V. Kolosnichenko // Vlakna a Textil, 2013. – № 2 (20). – P. 41–45 (видання включене до наукометричної бази даних SCOPUS).
7. Chuprina N.V. Characteristics of "FAST FASHION" concept in fashion industry / N.V. Chuprina // Vlakna a Textil. – 2014. – №1(21). – P. 31–36 (видання включене до наукометричної бази даних SCOPUS).
8. Гаевая И.Л. Личность как базовая категория в процессе проектирования костюма/ И.Л. Гайова // Вісник ХДАДМ, 2017. – №4. – С. 9–15.
9. Давиденко І.В. Творчі та методологічні аспекти створення сучасного костюма на основі дослідження тектоніки біонічних форм / І.В. Давиденко, Т.І. Ніколаєва // Вісник КНУТД, 2015. – №3. – С. 314–323.

10. Ніколаєва Т.І. Розробка комплексного дизайн-проекту колекції одягу на основі аналізу напрямків розвитку дизайну початку XX століття / К.І. Кравчук, Т.І. Ніколаєва // Легка промисловість, 2017. – №2 (249). – С. 28–33.

11. Кокоріна Г.В. Ретроспективний огляд етнічної тематики у творчості українських дизайнерів одягу / Г. В. Кокоріна // Технології та дизайн, 2015. – № 4. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/td_2015_4_10.

12. Кудрявцева Н.І. Актуалізація професійних компетенцій дизайнерів одягу в контексті проблем сучасних зрелищних мистецтв / Г. В. Кокоріна, Н.І. Кудрявцева. – Технології та дизайн. – 2013. – № 3. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/td_2013_3_17.

13. Пашковська Т.А. Творчий процес індивідуального моделювання зачіски та створення художнього образу / Т.А. Пашковська // Легка промисловість, 2017. – №3. – С. 41–44.

14. Шаповал А.Г. Науково обґрунтовані методи формування проектного образу в індустрії моди / Н. В. Чупріна, А. Г. Шаповал, Н. В. Яценко // Технології та дизайн. – 2016. – № 3. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/td_2016_3_14.

References

1. Nikoly, U., Yyena, G. (2008). Fashion-biznes: teoriya, praktika, fenomen [Fashion-business: theory, practice, phenomenon]. 282, Minsk: (P. Grevtsov, Trans). [in Ukrainian].

2. Kavamura, Yu. (2009). Teoriya i praktika sozdaniya mody [The theory and practice of creating a fashion]. 192, Minsk: (P. Grevtsov, Trans). [in Ukrainian].

3. Dzhekson, T., Shou, D. (2011). Industriya mody [Fashion industry]. Balans Biznes Buks, 400 [in Ukrainian].

4. Gryshchenko, I. M., Kolosnichenko, M.V., Nikolaieva, T.V. (2017) Ukrayinska moda 1940–1990 rr. [Ukrainian fashion 1940–1990]. Legka promislovist - Light industry, 1, 50–53 [in Ukrainian].

5. Krotova, T.F. Conceptualizing of women's classic fashion style of the XX – century: Method of studying of French couturier heritage in the

world museum collections / T. Krotova // International Journal of Commerce Science and Humanities. – 2014. – Vol. 2, №3 (April). – P.237–249.

6. Kolosnichenko O.V. The development approaches to the new forms of clothes creation with signs and symbols of Tripill culture by designing methods / O.V. Kolosnichenko // Vlakna a Textil, 2013. – № 2 (20). – P. 41–45.

7. Chuprina N.V. Characteristics of "FAST FASHION" concept in fashion industry / N.V. Chuprina // Vlakna a Textil. – 2014. – №1(21). – P. 31–36.

8. Gaevaya, I.L. (2017). Lichnost kak bazovaya kategoriya v protsesse proektirovaniya kostyuma [Personality as a basic category in the process of designing a suit]. Visnik HDADM, 4, 9–15 [in Russian].

9. Davydenko I.V., Nikolaieva T.I. (2015) Tvorchy ta metodologichni aspekty stvorenniya suchasnogo kostyuma na osnovi doslidzhennya tektoniki bionichnih form [Creative and methodological aspects of creating a modern costume on the basis of the study of tectonics of bionic forms]. Visnik KNUTD, 3, 314–323 [in Ukrainian].

10. Nikolaieva, T.I., Kravchuk, T.I. (2017) Rozrobka kompleksnoho dizain-proektu kolektsiyi odyagu na osnovi analizu napryamkiv rozvitku dizainu pochatku HH stolittya [Development of complex design-project of a collection of clothes on the basis of analysis of directions of development of design of the beginning of XX century]. Legka promislovist - Light industry, 2 (249), 28–33 [in Ukrainian].

11. Kokorina, G.V. (2015) Retrospektivnyi ogyad etnichnoi tematyky u tvorchosti ukraiynskikh dizajneriv odyagu [Retrospective review of ethnic themes in the work of Ukrainian clothing designers]. Tehnologiyi ta dizajn - Technology and design, 4. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/td_2015_4_10. [in Ukrainian].

12. Kudryavtseva, N.I., Kokorina, G.V. (2013) Aktualizatsiya professionalnykh kompetentsiy dizajnerov odezhdyy v kontekste problem sovremennykh zrelisshnykh iskusstv [Actualization of professional competences of designers of clothes in the context of problems of contemporary spectacular arts]. Tehnologiyi ta dizajn –

Technology and design, 3. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/td_2013_3_17. [in Russian].

13. Pashkovska, T.A. Tvorchij proces individualnogo modelyuvannya zachiski ta stvorenniya hudozhnogo obraza [Creative process of individual modeling of hairstyle and creation of artistic image]. Legka promislovist - Light industry, 3, 41–44 [in Ukrainian].

14. Shapoval, A.G., Chuprina, N. V., Yacenko, N.V. (2016) Naukovo obgruntovani metodi formuvannya proektnogo obrazu v industriyi modi [Scientifically grounded methods of forming a design image in the fashion industry]. Tehnologiyi ta dizajn - Technology and design, 3. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/td_2016_3_14. [in Ukrainian].

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ДИЗАЙНЕРОВ КОСТЮМА

*(к 30-летию открытия специальности
«дизайн» и 25-летию кафедры
художественного моделирования костюма)
ГРИЩЕНКО И.М., КОЛОСНИЧЕНКО М.В.,
НИКОЛАЕВА Т.В.
Киевский национальный университет
технологий и дизайна*

В статье рассматриваются этапы становления и развития специальности «Дизайн» в Киевском национальном университете технологии и дизайна, описывается опыт подготовки дизайнеров костюма на кафедре художественного моделирования костюма, основные направления научных исследований, методологической базы дизайна и художественного образования в Украине.

SCIENTIFIC AND PRACTICAL BASES OF THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCIES OF THE FASHION DESIGNERS

*(to the 30th anniversary of the opening of the
specialty "Design" and the 25th anniversary of the
Department of Artistic Designing of Costume)
GRYSHCHENKO I., KOLOSNICHENKO M.,
NIKOLAYEVA T.*

*Kyiv National University of Technologies and
Design*

The article deals with the stages of formation and development of the specialty "Design" at the Kiev National University of Technology and Design, describes the experience of training costume designers at the Department of Artistic Designing of Costume, the main directions of scientific research on the development of problems of theory, methods and practices of artistic designing costume, methodological base of design and art education in Ukraine.

УДК
7.012:891.001

ПАРАНЬКО Н.П.
Київський національний університет технологій та дизайну

DOI:10.30857/2617-
0272.2018.2.2.

АНАЛІЗ ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ УКРАЇНСЬКОГО КОСТЮМА НА ОСНОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ ДОМІНІКА ДЕ ЛЯ ФЛІЗА

Мета. Дослідження художньо-композиційних характеристик народного костюма на основі структурного аналізу творчої спадщини Домініка Де ля Фліза з метою їх використання в проектуванні сучасного одягу.

Методика. В роботі використано літературно-аналітичний та системно-структурний аналіз форми, декору та кольорової гами українського національного костюму.

Результати. Проведені дослідження дають можливість визначення найбільш характерних структурних та художньо-композиційних ознак формоутворення та колористики українських свит та юпок з метою проектування перспективних форм сучасного верхнього одягу.

Наукова новизна. Вперше проведено науковий аналіз та систематизацію художньо-композиційних характеристик, форм, декору та колористики жіночих свит та юпок як складової українського національного костюму на основі вивчення та структуризації оригінальних документів з творчої спадщини дослідника української народної культури Домініка П'єра Де ля Фліза.

Практична значущість. Представлені результати досліджень використано в проектуванні сучасних моделей одягу за мотивами українського народного костюма.

Ключові слова: український народний одяг, формоутворення, силуетна форма, художньо-композиційні характеристики, класифікація, декор, колористика.

Вступ. Національні традиції сильні не тільки тим, що вони глибинні і народні, вони ще сильні тим, що можуть розвиватися, збагачуватись та змінюватись. Мистецтво створення одягу не є самостійно відокремленим видом мистецтва, а взаємопов'язане з природою, архітектурою та декоративним мистецтвом. У єдності та традиціях здобувається досконалість.

Постановка завдання. Український народний одяг - це досконалий твір. Щоб зрозуміти його треба розглянути формоутворення одягу шляхом структурного аналізу, починаючи від взаємозв'язку основних елементів та відкриваючи закономірності його композиційної побудови. Завдання дизайнерів сьогодні - поєднати на образно-асоціативному рівні народні традиції і сучасність, створити одяг, який би поєднував у собі велич, статичність минулих

віків і динаміку сучасності, втілював вираз етнотипу, національного характеру українців, що споконвіку знаходило відображення в народному костюмі. Мистецькими засадами проектування українського народного одягу є доцільність і краса, що включає в себе зручність, комфортність, функціональність, довершену колористику, варіативність оздоблення та раціональний крій. Ці характеристики властиві і сучасному дизайн-проекуванню одягу [1].

Метою дослідження є аналіз художньо-композиційних характеристик жіночого народного українського костюма на основі вивчення творчої спадщини Домініка Де ля Фліза з метою їх використання в проектуванні сучасного одягу.

Результати досліджень. Український народний костюм - художньо-

образна система до вивчення і дослідження якої треба підходити комплексно. Дослідження та структурний аналіз народного костюма базується на традиційних способах його вивчення, а

саме: ознайомлення з автентичними зразками народного одягу, дослідження іконографічних матеріалів, вивчення творів образотворчого мистецтва (рис. 1) [2].

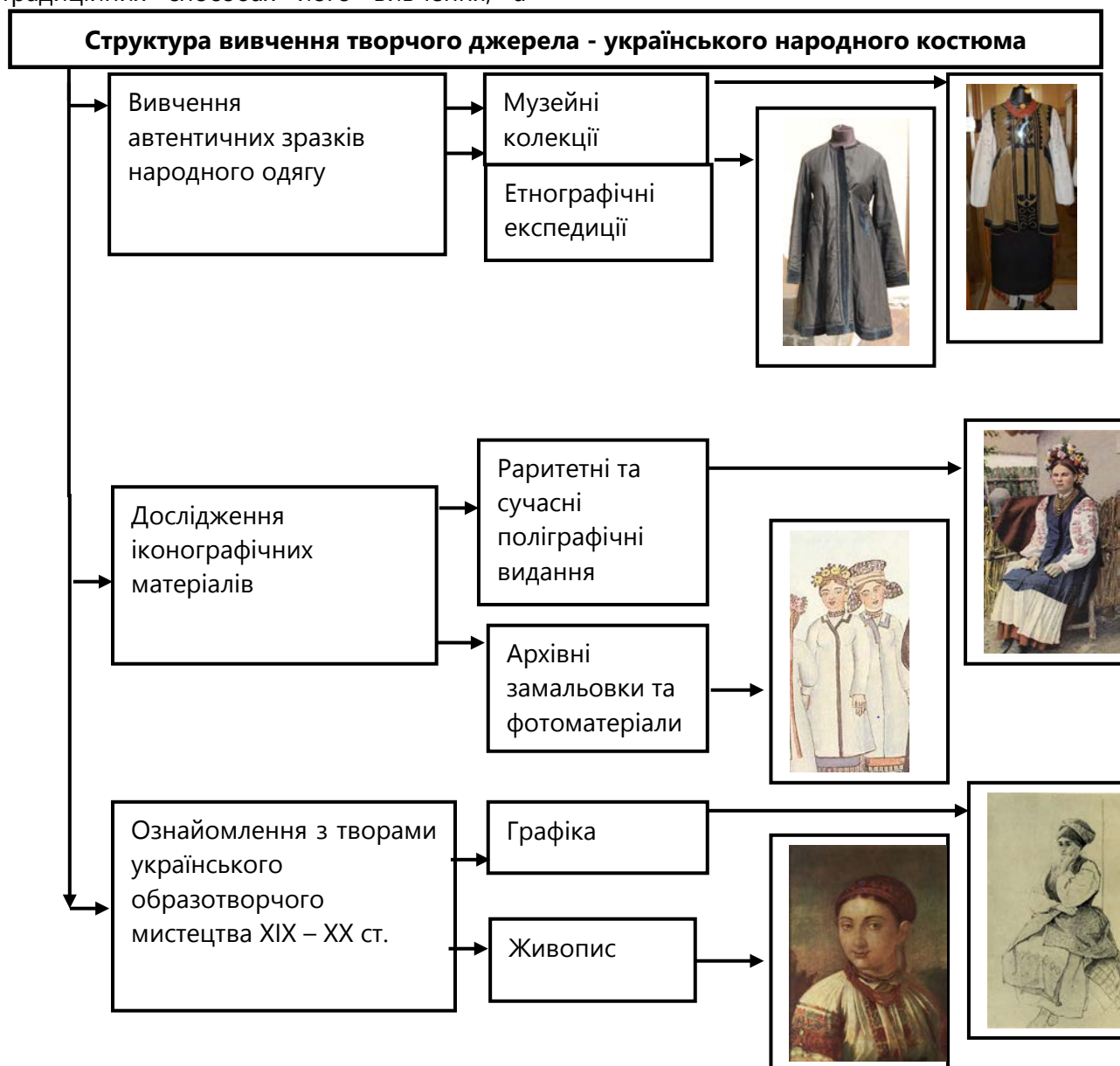

Рис. 1. Методика аналізу українського народного костюма, як джерела творчого натхнення

Окремі предмети народного вбрання різних регіонів України збереглися в основному з XVIII ст. Однак ансамблевий комплекс народного костюма українців представлений в описах дослідників і зарисовках художників вже з середини XIX

ст. Значний матеріал по вивченню українського народного костюма XIX ст. дають малюнки з рукописів доктора медицини, дослідника української культури Домініка Де ля Фліза. Його творчий здобуток - унікальне явище в історії

української і європейської науки та культури середини XIX ст. Достовірні відомості і багатий ілюстративний матеріал альбомів Домініка Де ля Фліза набувають в наш час великого значення, оскільки вони з'явилися в результаті безпосередніх спостережень, тобто засобом, найбільш виправданим в сучасній етнографії.

Рисунки Де ля Фліза, виконані з натури, дають можливість уявити різноманітність видів та форм українського народного костюма (свити, юпки, кожухи, сорочки, плаhti, головні убори, взуття, прикраси) мешканців Київського, Васильківського, Сквирського, Таращанського, Бердичівського, Липовецького, Радомишльського, Черкаського, Чигиринського та Звенигородського повітів Київської губернії. Аналізуючи його достатньо інформативні роботи, можна зрозуміти пропорційне співвідношення елементів одягу, крій, колорит, оздоблення, манеру одягання речей.

В створенні українського народного строю, його силуету, емоційної виразності основним композиційно-психологічним центром був верхній одяг. Його художньо-композиційні характеристики формоутворення, оздоблення та колористика вдосконалювалися українськими митцями впродовж віків.

Свита є одним із архаїчних зразків українського народного одягу. Це верхній одяг із домотканого сукна. Жіночі та чоловічі свити за кроєм були однакові, відрізнялися лише тим, що жіночі свити мали більш різнопланову варіативність оздоблення. Також колористика жіночих свит була частіше світлою.

В творчій спадщині дослідника української культури Домініка Де ля Фліза представлені жіночі свити Київської губернії переважно приталеного силуету, розширені від лінії талії донизу.

Але є винятки: українки Черкаського повіту зображені в свитах прямого

неприталеного силуету. Крій спинки свити представлений двома типами: українки Київського і Васильківського повітів зображені в свитах, які мають крій «до вусів», а в Радомишльському повіті зображена свита «з рясами» з повністю відрізною спинкою [3]. Цікавий факт, що на замальовках Де ля Фліза, який малював те, що бачив, на жіночих свитах пояс здебільшого не представлений. А всі чоловічі свити підперезані поясом. На жіночих свитах пояс зустрічається дуже рідко. З усіх зображених замальовок лише мешканка с. Білилівка Бердичівського повіту одягнена в свиту з орнаментованим поясом, який зав'язаний спереду на великий бант. В Радомишльському повіті є дві свити з поясом: коричнева свита з яскраво-зеленим поясом і світла свита голубого відтінку з червоним поясом. Із замальовок Де ля Фліза видно, що пояси одягали трохи вище талії, щоб зробити силует більш витонченим. На прикладі Радомишльського повіту Київської губернії на рис. 2 представлені силуетні форми з урахуванням пропорцій, типи комірв, колористика та інші художньо-композиційні характеристики свит.

В дослідженнях науковців здебільшого описуються українські свити з круглим вирізом або з коміром-стойкою. Такі ж екземпляри свит представлені і в фондових музейних колекціях, але дослідник української культури Домінік Де ля Фліз дуже сумлінно вималював оформлення горловини представлених ним свит. На своїх замальовках він презентував 23 варіанти оформлення горловини української жіночої свити. Це круглі вирізи з коміром і без коміра, відкладні коміри різної конфігурації, шалеві коміри. Виріз для коміра в жіночих свитах робили значно ширший, ніж у чоловічій свиті, щоб було видно шийні прикраси. Варіанти комірв свит Київської губернії представлені на рис. 3.

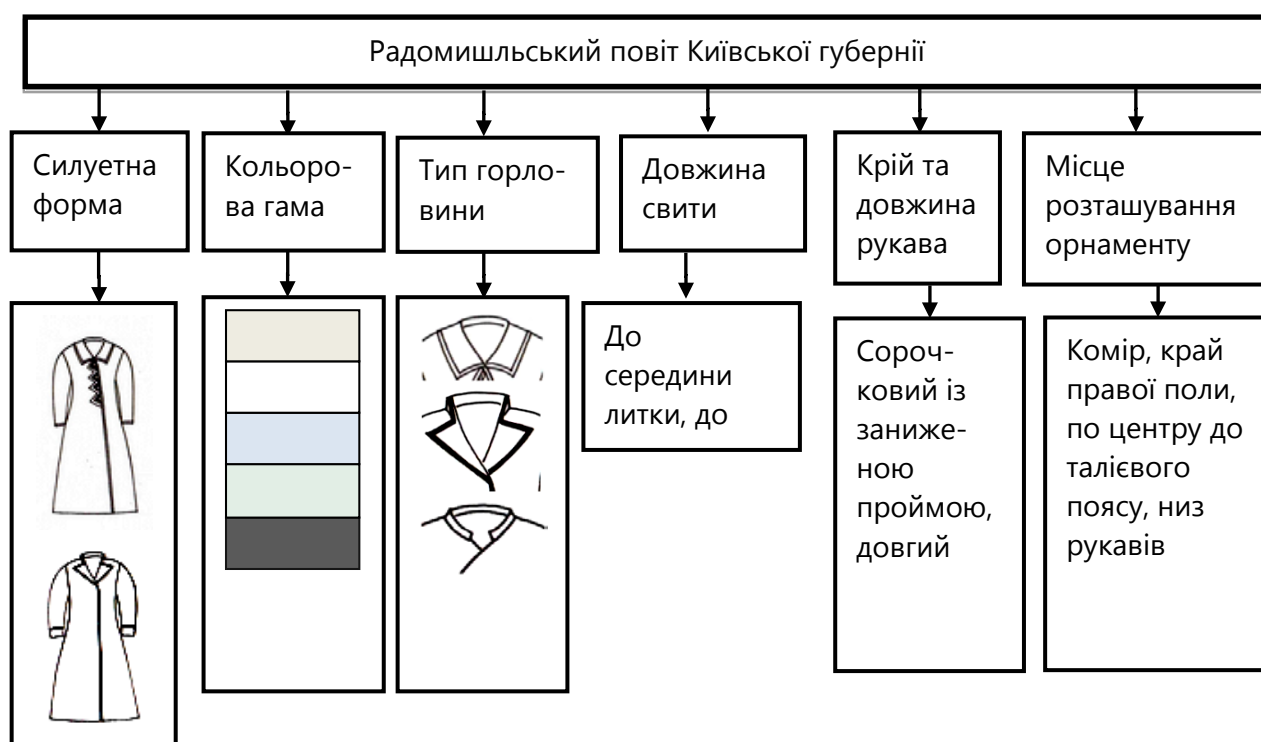

Рис. 2. Класифікація художньо-композиційних елементів українських свит

Рис. 3. Варіанти оформлення горловини українських свит

Юпка - більш новітній вид верхнього жіночого одягу осінньо-весняного сезону. Цей тип одягу був суто жіночим. В Україні ця назва стосувалася тільки плечового одягу, слово «юпка» ніколи не вживали на означення жіночого поясного вбрання, як то було в російській та деяких європейських мовах [4]. В наукових дослідженнях Х.К. Вовка, Т.О. Ніколаєвої, З.О. Васіної зазначається, що юпка, як вид українського жіночого одягу, з'явилася наприкінці XIX ст., але замальовки Де ля Фліза стверджують, що юпка на Київщині і Черкащині була широко поширена вже в середині XIX ст. Завдяки широкому асортименту фабричних тканин різнобарвні юпки оживили монохромну гаму традиційних свит. В

верхньому жіночому одязі з'явилися яскраві життєрадісні акценти, що особливо виділено в малюнках Де ля Фліза. Цей тип одягу увібрав кращі традиції конструктивно-технологічних і декоративних прийомів, які використовували для створення українського народного костюма.

Силует юпок був різноплановим завдяки особливостям крою. Розширення форми могло починатися на рівні талії або вище, іноді від лінії лопаток. Залежно від співвідношення довжини спинки та «вусів» силует юпки був строгим або дуже розширеним донизу. Довжина юпок була різною: до середини стегна, до коліна, до середини литки. Дослідження спадщини Де

ля Фліза показало, що довжина рукавів юпок теж була різною. Рукави були довгими, довжиною до ліктя і короткими. Мешканка Чигиринського повіту зображена в зеленій юпці з рожевими «перчиками» з короткими рукавами. В науковому обігу такий факт не був представлений. Цікавий декоративний прийом в оздобленні одягу використовувався в юпках, що виготовляли з червоної або зеленої байки (фланелі). Всю поверхню юпки оздоблювали саморобними кусочками вовни (їх називали перчиками). Колір цих «перчиків» був контрастний [5]. Хведір Вовк відзначив, що таке оздоблення на юпках було поширене в

XVIII ст., а потім такий одяг траплявся дуже рідко, проте аналізуючи замальовки Де ля Фліза, можна побачити, що мешканки Васильківського, Київського та Чигиринського повітів одягнуті в зелені юпки з рожевими «перчиками». Це свідчить про те, що на теренах Київської губернії одночасно побутували як архаїчні, так і більш нові типи юпок, що є підтвердженням того, що традиції в народному костюмі змінювались дуже повільно. На прикладі Чигиринського повіту на рис. 4 представлені силуетні форми, типи комірців, колористика та інші характеристики юпок.

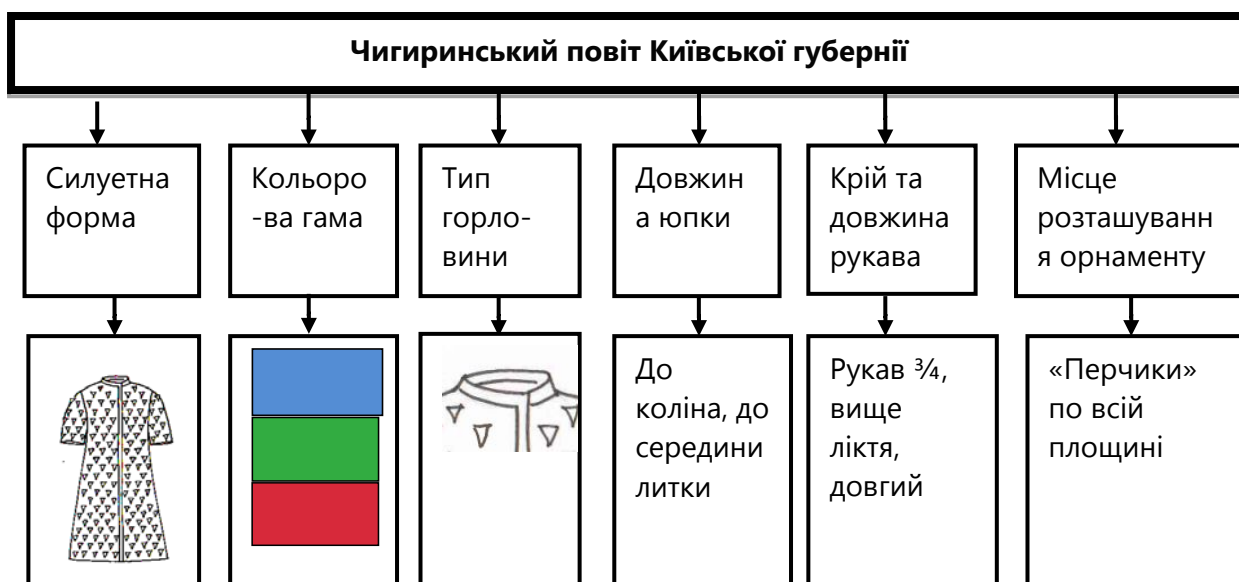

Рис. 4. Класифікація художньо-композиційних елементів юпок

Досліджуючи замальовки Де ля Фліза, можна знайти цікаві і маловідомі в науковому обігу конструктивні елементи в формоутворенні верхнього одягу: лівостороння застібка; короткий рукав, довжиною вище ліктя; орнаментований каптур; рукав довжиною $\frac{3}{4}$; орнаментований широкий пояс; короткі юпки (рис. 5).

В українському народному мистецтві колірне рішення завжди відіграє активну роль, як найсильніший засіб емоціонального впливу [6]. Колористика свит була переважно світлою, але й використовували також сукно сірих,

коричневих та чорних відтінків, тобто зберігався природний колір вовни. Аналізуючи рукописні роботи та фотографії замальовок Де ля Фліза, можна простежити, що свити були не тільки білі та сірі, а й мали світлі відтінки голубого, зеленого та рожевого кольорів. Можна припустити, що вовна для виготовлення свит або вже готове сукно злегка підфарбовували природними барвниками. Достеменно стверджувати такий факт не можна, адже в музейних колекціях народного вбрання такі свити не представлені.

Рис. 5. Варіанти конструктивних елементів в формоутворенні одягу

Кольорова палітра жіночих юпок - життєрадісна, яскрава і барвиста. Аналізуючи оригінальні замальовки Де ля Фліза, можна зазначити, що здебільшого використовували тканину зі смугастим орнаментом. Колористика смуг була коричнево-жовта, синьо-зелена, зелено-рожева, синьо-зелена-жовта, чорно-рожева, синьо- та зелено-чорна, бордово-жовта. Також представлені юпки з набивним орнаментом в клітинку і юпки з квітковим орнаментом. В результаті досліджень колористики українського

народного одягу, зображеного на замальовках Де ля Фліза, виявлено, що чистий червоний колір в одязі не зустрічається, замість нього присутні бордовий та рожевий кольори в різних відтінках та в сполученнях з іншими кольорами. На рис. 6 представлена загальна колористика українського жіночого костюма Київської губернії на прикладі Радомишльського та Чигиринського повітів.

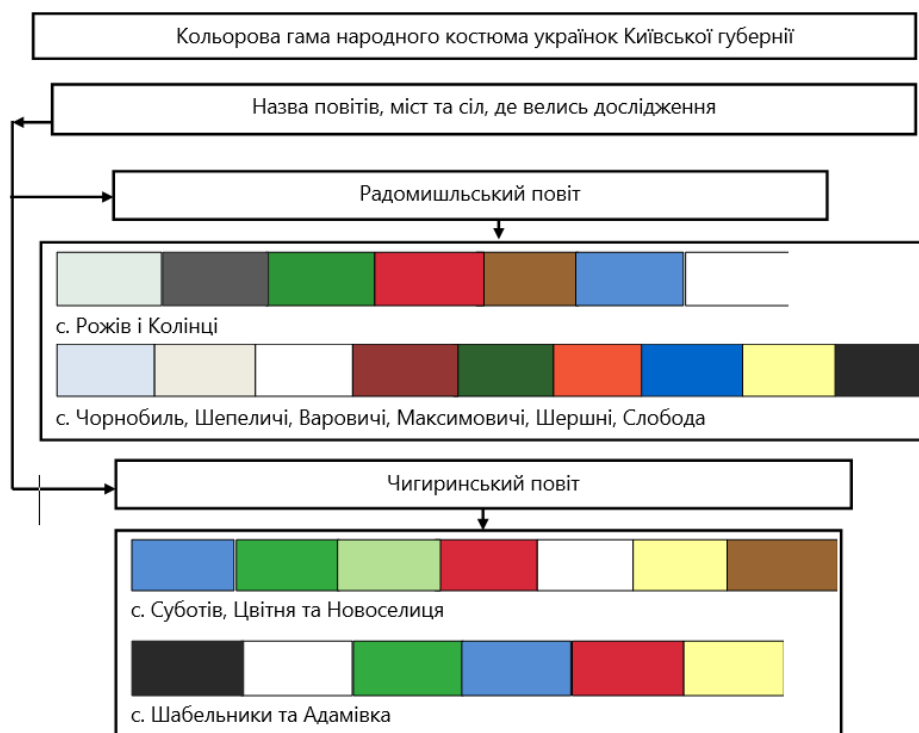

Рис. 6. Структурний аналіз колористики українського народного жіночого костюма

В процесі проектного дослідження народного костюма проведено аналіз характеристик, ознак форми і структурної побудови традиційного костюма з подальшим виділенням його

найхарактерніших елементів, які можна трансформувати в форму сучасного одягу, визначену естетичними та ергономічними вимогами.

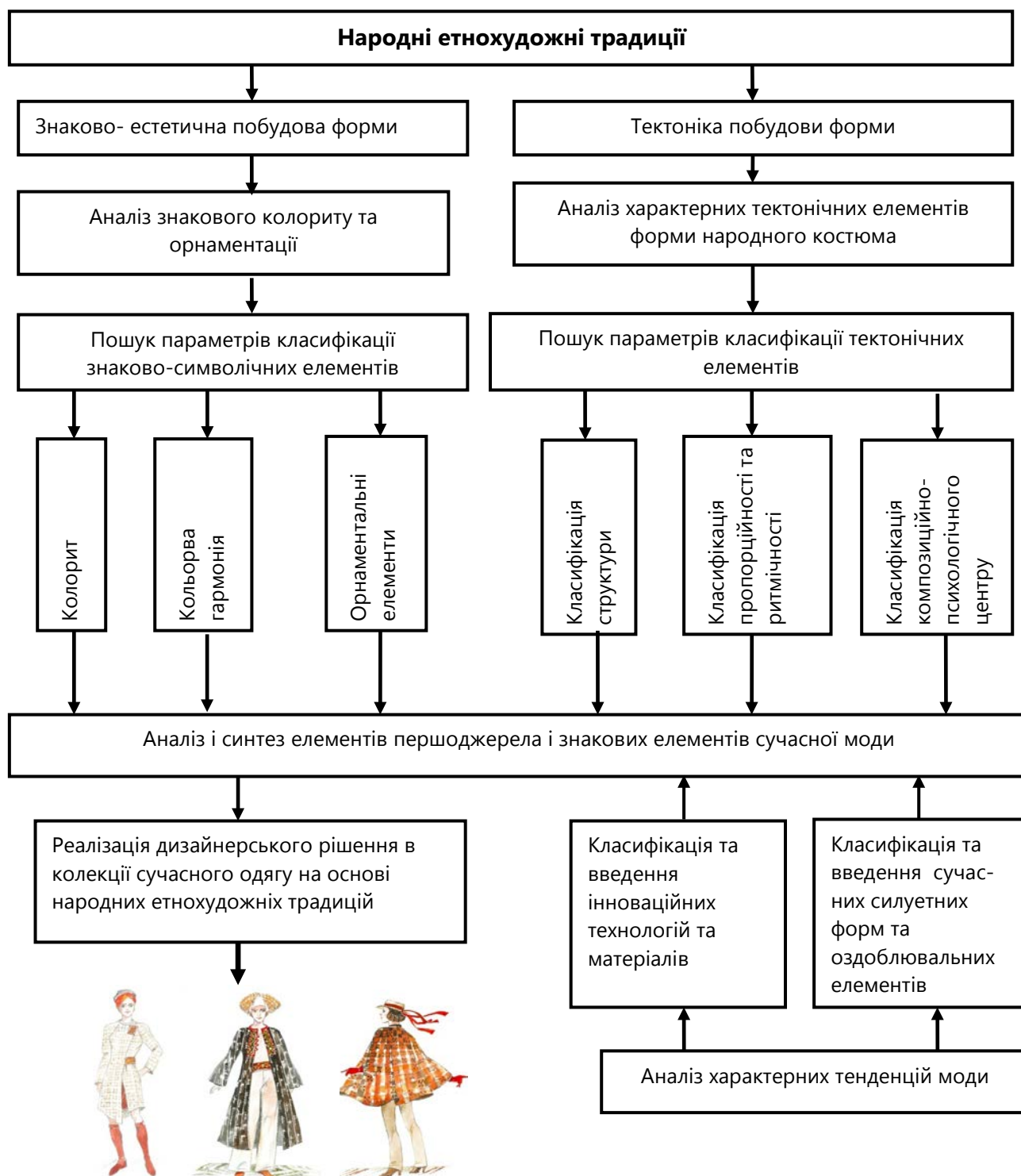

Рис. 7. Алгоритм використання народних традицій в проектуванні сучасного одягу

В сучасному дизайн-проекуванні одягу доцільні такі напрями використання народних традицій: крій, матеріали, техніка виконання, колористика, оздоблення, манера одягання, поєднання складників у комплекси. Науковий аналіз створення українського народного костюма особливо актуальний в теорії та практиці сучасної художньо- проектної культури.

Висновки. В результаті дослідження оригінальних замальовок дослідника української культури Домініка

Де ля Фліза зроблено структурний аналіз форм та колористики українських свит та юпок з метою використання результатів в процесі дизайн-проекування сучасного одягу. Виконано аналіз художньо- композиційних характеристик народного костюма відображеного в творчій спадщині Домініка Де ля Фліза, запропоновано алгоритм використання народних етномистецьких традицій в проектуванні сучасного костюма.

Література

1. Паранько Н.П. Вивчення побудови форми української свити на основі аналізу творчих досліджень народного костюма / Н.П.Паранько, Т.В.Ніколаєва // К.: Вісник КНУТД. - 2016. - № 4 (100). – С. 142-149.
2. Федина О. Художньо-стильові особливості українського народного святкового вбрання на Покутті початку ХХ ст. / О.Федина // Збірник наукових праць - Народний костюм як виразник національної ідентичності. - К.: ТОВ «ХІК». - 2008. – С.49-52.
3. Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського НАН України, Інститут рукопису Національної бібліотеки України ім.В.І. Вернадського. Альбоми Де ля Фліза у 2-томах.– К.: Поліграфкнига, 1999. – 251 с.
4. Васіна З.О. Український літопис вбрання. Т.2. – К.: Мистецтво, 2006.- 407 с.
5. Вовк Х.К. Студії з української етнографії та антропології.– К.: Мистецтво, 1995. – 336 с.
6. Білозуб В.Г. Українське народне мистецтво. Вбрання. / В.Г. Білозуб, В.Г. Заболотний., М.Т. Рильський. - К.: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1961.- 35 с.

References

1. Paranko N.P., Nikolaieva T.V. (2016). Vyvchennia pobudovy formy ukrainiskoi svity na osnovi analizu tvorchykh doslidzhen narodnoho kostiuma. [Study of the formation of the form of the Ukrainian suite on the basis of analysis of creative studies of folk costume.]. Kyiv, Visnyk KNUTD - Bulletin of KNUTD, № 4 (100),142-149 [in Ukrainian].
2. Fedyna O. (2008) Khudozhno-stylovi osoblyvosti ukrainiskoho narodnoho sviatkovoho vbrannia na Pokutti pochatku XX st. [Art-stylish features of the Ukrainian folk festive dress in Pokuttya at the beginning of the XX century] //Zbirnyk naukovykh prats. Narodnyi kostium yak vyraznyk natsionalnoi identychnosti. - Collection of scientific works. Folk costume as a spokesman for national identity. Kyiv, TOV «Khik»,2008, 49-52. [in Ukrainian].
3. Instytut ukrainiskoi arkheohrafii ta dzhereloznavstva im. M.S.Hrushevskoho NAN Ukrainy, Instytut rukopysu Natsionalnoi biblioteky Ukrainy im.V.I. Vernadskoho (1999). Albomy De lia Fliza u 2-tomakh [Albums of De la Fliz in 2 vols]. Kyiv, Polihrafknyha [in Ukrainian].
4. Vasina Z.O. (2006). Ukrainskyi litopys vbrannia. T.2.[Ukrainian Chronicle of Dress. V.2.] – Kyiv, Mystetstvo [in Ukrainian].
5. Vovk Kh.K. (1995). Studii z ukrainiskoi etnohrafii ta antropohii. [Studies on Ukrainian ethnography and anthropology] Kyiv, Mystetstvo [in Ukrainian].
6. Bilozub V.H., Zabolotnyi V. H., Rylskyi M.T. (1961). Ukrainske narodne mystetstvo. Vbrannia [Ukrainian folk art. Appointments] Kyiv, Derzhavne vydavnytstvo obrazotvorchoho mystetstva i muzychnoi literatury URSR [in Ukrainian].

**АНАЛИЗ ХУДОЖЕСТВЕННО-ОБРАЗНЫХ
ОСОБЕННОСТЕЙ УКРАИНСКОГО КОСТЮМА НА
ОСНОВЕ ИССЛЕДОВАНИЯ ТВОРЧЕСКОГО
НАСЛЕДИЯ ДОМИНИКА ДЕ ЛЯ ФЛИЗА**

ПАРАНЬКО Н.П.

*Киевский национальный университет технологий
и дизайна*

Цель. Исследование художественно-композиционных характеристик народного костюма на основании структурного анализа творческого наследия Доминика Де ля Флиза с целью их использования в проектировании современной одежды.

Методика. В работе использованы литературно-аналитический и системно-структурный анализ формы, декора и цветовой гаммы украинского национального костюма.

Результаты. Проведенные исследования дают возможность определения наиболее характерных структурных и художественно-композиционных признаков формообразования и колористики украинских свит и юпок с целью проектирования перспективных форм современной верхней одежды.

Научная новизна. Впервые проведен научный анализ и систематизация композиционных характеристик разнообразия форм, декора и колористики женских свит и юпок на основании изучения и структуризации оригинальных документов из творческого наследия исследователя украинской народной культуры Доминика Пьера Де ля Флиза.

Практическая значимость. Представленные результаты исследований использованы в проектировании современных моделей одежды по мотивам украинского народного костюма.

Ключевые слова: украинская народная одежда, формообразование, силуэтная форма, художественно-композиционные характеристики, классификация, декор, колористика.

**ANALYSIS OF ARTISTIC DETAILS OF
UKRAINIAN COSTUME ON THE BASIS OF
THE CREATIVE JOURNEY OF DOMINIC DE
LA FLISE**

PARANKO N. P.

*Kyiv National University of Technologies and
Design*

Aim. Research of artistic and compositional characteristics of the folk costume on the basis of the structural analysis of the creative heritage of the researcher Dominique de la Flise for their further use in the design of modern clothing.

Methodology. The research uses a literary and analytical, system and structural analysis of the form, decoration and color range of the Ukrainian women's outerwear.

Results. The conducted researches make it possible to identify the most characteristic structural, artistic and compositional features of the formation and coloring of Ukrainian suits and skirts in order to design promising forms of modern outerwear of the autumn-spring type.

Scientific novelty. For the first time a scientific analysis and systematization of compositional characteristics of a variety of forms, decoration and colouristics of women's suits and skirts were conducted on the basis of studying and structuring of the original documents from the creative heritage of the researcher of the Ukrainian folk culture, Dominique Pierre de la Flise.

Practical significance. The research results presented will be used in designing modern fashion models based on Ukrainian folk costume.

Key words: Ukrainian folk clothing, shaping, silhouette, artistic and compositional properties, classification, decoration, coloring.

УДК
746.02:687.1

DOI:10.30857/2617-
0272.2018.2.3.

ЖИДКИХ О.Б., ТРИГУБ О.Л.
Відокремлений підрозділ «Миколаївська філія Київського
національного університету культури і мистецтв»

ФОРМОТВОРЧИЙ АСПЕКТ У СТВОРЕННІ ОДЯГУ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНІК ДЕКОРУВАННЯ БАТІК ТА ПЕЧВОРК

Мета. Визначення принципів формотворення одягу з використанням технік декорування батік та печворк.

Методика. Огляд літературних джерел, порівняльний аналіз формотворчих особливостей використання технік батік та печворк в створенні одягу, класифікація способів їх застосування в декоруванні одягу, метод системного аналізу.

Результати. В ході дослідження проаналізовано специфіку поєднання конструювання та технології виготовлення одягу із технічним виконанням декорування батіком і печворком, знайдено можливості композиційних рішень та розроблено послідовність обробки таких моделей, зазначено важливість художньої цінності костюмів, прикрашених техніками ручної роботи.

Наукова новизна. На основі аналізу особливостей прийомів декорування техніками батік та печворк обґрунтовані принципи їх поєднання із конструктивно-технологічними прийомами формотворення в одязі. Досліджений алгоритм послідовності виготовлення моделей одягу, що декоровані техніками батік та печворк.

Практична значимість. Наведений в роботі аналіз надає можливість враховувати при проектуванні особливості впливу технік декорування батік та печворк на формотворення в одязі. Одержані результати було впроваджено у створенні та демонстрації костюмів, декорованих батіком та печворком.

Ключові слова: батік, печворк, художньо-композиційні особливості, конструктивно-технологічні особливості, формотворення, техніки декорування, одяг.

Вступ. Процес створення сучасного одягу незалежно від виду організації виробництва складається з різних етапів починаючи з пошуку джерела натхнення, формування художнього образу, композиційної побудови колекції до виконання проекту в матеріалі. Форма та формотворення є визначальними в роботі дизайнера. Саме з визначення особливостей форми костюму та його складових починається проектування одягу. Основним законом існування форми є цілісність організації всіх її елементів, у тому числі і декору. Питанням форми та композиції костюму, текстилю та моди присвячені дослідження багатьох авторів, серед яких Т.О. Бердник [1], Г.М. Гусейнов [2], Т.В. Козлова [3], Т.В. Ніколаєва [4], К.

Гейл [5] та інші. Але взаємозв'язок між процесами декорування і формотворення одягу є недостатньо дослідженим.

Постановка завдання. Дослідити та проаналізувати яким чином впливає на формотворчий процес створення одягу такі техніки декорування як батік та печворк. В результаті цього впливу виявити і охарактеризувати художньо-композиційні та конструктивно-технологічні особливості моделей одягу із застосуванням цих технік. Сформулювати необхідні і достатні умови для поєднання технік декорування батік та печворк з формотворчими прийомами виготовлення одягу. Дослідити тенденції представлення батіка та печворка на світовому подіумі. Виконати практичне впровадження всіх розглянутих в даному

дослідженні принципів формотворення одягу з використанням технік декорування батік та печворк.

Результати дослідження. Одяг сягає рівня мистецтва, якщо його створення обумовлено поєднанням оригінальності ідеї з високим рівнем майстерності виконання, гармонійним ансамблевим композиційним рішенням та ексклюзивністю технік декорування виробу. Досягти такої якості в одязі можливо при індивідуальному виробництві, де конкретний вигляд людини з її особистістю і бажанням бути нестандартним є пріоритетом. Саме художні та конструктивно-технологічні особливості створення одягу з використанням ручного декору і є предметом дослідження даної статті.

Форма, лінії членування, декор – важливі компоненти композиції костюму, що визначають художню цінність одягу. Створення функціонально-естетичних виробів залежить від єдності конструктивно-технологічних та художньо-композиційних складових. Створюючи одяг, художник, конструктор, технолог повинні усвідомлювати, що тільки в синхронізації спільних зусиль, в опрацюванні алгоритму виготовлення одягу можливо отримати високу ступінь досконалості композиції моделі, що буде відповідати таким споживчим показникам якості одягу як функціональні, ергономічні, експлуатаційні та естетичні.

Процес формотворення одягу безпосередньо залежить від художньо-конструктивних і технологічних чинників. Декор є одним з основних художніх характеристик композиції костюму і в залежності від його виду може вносити значні корективи в конструктивні і технологічні процеси створення одягу.

Серед популярних видів декору одягу можна виділити такі як вишивка, аплікація, гільйосування, батік та печворк. Вишивка, аплікація та гільйосування – види

декорування, які майже не впливають на процеси формотворення в одязі. Найчастіше вони виконуються на деталях крою, а потім відбувається монтаж виробу. В деяких випадках композиція декорування вишивкою, аплікацією або гільйосуванням переходить з однієї зони виробу на іншу через шви. В цьому випадку декорування ділянки, що розташована на місці швів можна виконати після збирання виробу. Зовсім інакша ситуація при використанні в одязі батіка та печворка.

Розглянемо особливості створення одягу із декоруванням технікою батік.

На Сході техніка прикрашення ручним розписом тканин за допомогою резерву та барвників отримала назву батік. Резерв – це спеціальний складник, що запобігає протіканню фарби у окремі ділянки тканини та захищає їх від наступного фарбування [6, С. 47]. Крім того, графічна лінія нанесена резервом як зображальний засіб художньої виразності передбачає також естетичне навантаження. Відомі два основних методи оформлення тканини батіком із застосуванням резервуючої суміші. В залежності від її температурного стану та хімічного складу батік поділяють на гарячий та холодний. В гарячому батіку резервом є розплавлений віск. Резервуюча суміш холодного батіку при нанесенні на тканину знаходиться в стані кімнатної температури і за класичною рецептурою виготовляється на основі гумового клею, бензину, каніфолі, парафіну або технічного вазеліну тощо [7, С. 84–85]. Сьогодні можливий також варіант застосування промислового резерву на водній основі, який легко видаляється під час прання. Тканина завдяки цьому не втрачає своєї пластичності, що цінно для виробів одягу.

Розрізняють й інші види батіка, які виконуються без нанесення резерву: вільний розпис та вузликова техніка. За допомогою цих видів розпису створюються

не менш ефектні художні рішення на текстилі, що нагадують акварельний живопис. Така тканина безумовно робить костюм вишуканим та унікальним.

При створенні ексклюзивного дизайнерського одягу із застосуванням технік батік та печворк ще на етапі ескізування потрібно враховувати особливості членування форми моделей.

Батік у костюмі, як правило, виконує основне художньо-композиційне навантаження і може займати всю поверхню форми виробу. В цьому випадку техніка розпису по тканині потребує певної площини для нанесення малюнку, отже композиційна величина форми костюму повинна бути великою, а силует, бажано, трапецієподібним, трикутним, прямим, іксоподібним, овальним (Рис. 1). Розмістити певний декор в невеликому об'ємі форми одягу з прилеглим силуетом можливо, але це є нераціональним для доречної і вигідної демонстрації всіх художніх особливостей техніки батік.

Якщо дана техніка дійсно виконується вручну, а не є принтом за мотивами батіку, що часто демонструється на світовому подіумі, потрібно враховувати технологічну послідовність збирання виробу. По-перше, розкроювання виробу не відбувається поки не буде виконаний батік на тканині. До виконання батіку

тканина повинна пройти спеціальну підготовчу операцію – змивання апрету. Лінії розкладки деталей крою, на яких виконується батік, фіксуються прямим зметувальним стібком по контурах деталей без припусків на шви. Тканина із нанесеними конструктивними лініями натягується на підрамник для розпису. Під час виконання розпису необхідно враховувати те, що при натягуванні тканина деформується і намічені конструктивні лінії після виконання батіку не будуть відповідати контурам конструкції. Тому під час виконання розпису треба переходити на технологічні припуски. Ні в якому разі не можна фіксувати контури деталей речовиною, що резервує, малюнок повинен плавно переходити за краї деталей. На тканині, яка деформована, неможливо чітко спланувати місця проходження швів по розпису. Це потрібно врахувати під час розробки малюнка. По завершенню декорування, в зв'язку з деформацією тканини, треба нанести нові лінії контурів лекал, і тільки потім виконати розкрій виробу. Можливий також розпис на окремих відрізних деталях, що виконують роль композиційного акценту. Такий варіант принципово не впливає на формотворчий процес в одязі і технологія обробки виробу не обумовлена використанням даної техніки (Рис. 1).

Рис. 1. Техніка батік у костюмі (автори: студенти кафедри дизайну ВП «МФ КНУКіМ» А. Оксенчук, О. Карпіна, А. Скларова; керівники проектів: Жидких О.Б., Тригуб О.Л.)

Що стосується техніки печворк в одязі, то її вплив на формоутворюючі чинники дуже значний. Зараз печворк актуальний не тільки в його первісному задумі як інтер'єрна техніка, а також і як один із модних напрямів в декоруванні одягу. Камінська О.А. визначає техніку печворк як зшивання клаптиків тканини з геометричним підбором їх в орнаменти [8, С. 4].

Техніка печворк є однією з найдавніших видів декоративно-прикладного мистецтва. Відповідно в ній збереглися сталі традиційні прийоми її виконання та розвинулись нові, які обумовлені появою сучасних текстильних матеріалів, обладнання і технологій обробки.

Особливістю поєднання техніки печворк і процесу створення одягу є те, що доводиться єднати різні формотворчі концепції. Традиційно печворк створювався на площинних виробках, одяг же є об'ємною формою. Крім того, на відміну від інтер'єрних речей в техніці печворк, одяг повинен бути ергономічним, антропометричним та гігієнічним, що є обов'язковою вимогою до виробів, які покривають тіло людини. Поєднання цих процесів може відбутися за рахунок того, що лінії членування існують як в одязі, так і в техніці печворк. Відомо, що лінії членування в одязі є конструктивними, декоративними і конструктивно-декоративними. Для отримання форми в одязі необхідні конструктивні і конструктивно-декоративні лінії членування. Декоративні ж лінії членування одягу частіше не є формоутворюючими лініями. При виконанні техніки печворк і конструктивні лінії є швами, і декоративні композиційні лінії теж є швами (це шви з'єднання різних за кольором або фактурою матеріалів). Задача створення одягу з використанням техніки печворк полягає у тому, щоб максимально раціонально

сумістити формоутворюючі лінії членування одягу з конструктивними і композиційними лініями членування печворку. Це зробити можна декількома способами.

Найпростіший спосіб використання техніки печворк в декоруванні одягу, коли спочатку створюється полотно в техніці печворк, а потім з нього розкроюється виріб. Характерним прикладом є жилет, створений Тоддом Олдемом [9, С. 92]. Відповідно вплив техніки на формотворення одягу мінімальний. Треба лише слідкувати за композиційним задумом художника та максимально уникати потовщення швів.

Другий спосіб, який вносить корективи в процес створення конструкції виробу – це суміщення лінії конструкції і лінії печворку безпосередньо під час конструювання та моделювання. Це процес, при якому необхідно не загубити задум художника і слідкувати за тим, як можуть бути викривлені композиційні лінії при проходженні крізь монтажні шви, рельєфи, виточки та інші лінії конструкції.

У третій спосіб пошук форми і художній задум декору в техніці печворк виконується безпосередньо на манекені муляжним методом. Суміщення ліній конструкції і композиційних ліній печворку при такому способі відбувається максимально у відповідності до задуму художника. Але цей спосіб трудомісткий.

Вибір того чи іншого способу залежить від складності композиції, виду матеріалів та вибору техніки збирання деталей печворку.

Одяг також може бути декорований технікою печворк тільки на окремих деталях. В такому випадку формотворення одягу не залежить від особливостей виконання техніки. Для такого декорування краще обирати традиційні прийоми виконання техніки печворк: прискорена техніка, техніка закріплення на основі,

крейзі-техніка, техніка з'єднання по пластичних лініях членування, об'ємна техніка «бісквіт», техніка «піца» та інші [10]. Є приклади, коли оригінальний задум художника, який розташовує печворк на окремих деталях, призводить до цілісного композиційного рішення форми, де елемент декору не є окремою локальною ділянкою, а вписаний в конструктивну деталь моделі (Рис. 2 а).

В залежності від художнього задуму членування може відбуватись як по прямих, так і пластичних лініях членування. Пластичні лінії членування краще збігаються з формоутворюючими лініями членування одягу (Рис. 2 б), але й узори з прямими лініями теж можуть бути вдало вписані в конструкцію одягу (Рис. 2 в).

Рис. 2. Техніка печворк у костюмі (автори: студенти кафедри дизайну ВП «МФ КНУКіМ» Р. Задніпрян, М. Зайцева, О. Луганська; керівники проектів: О.Б. Жидких, О.Л. Тригуб)

а) печворк на окремій деталі; б) печворк із пластичними лініями членування; в) печворк із прямими лініями членування

За певною дизайнерською концепцією в одній моделі можна комбінувати і пластичні і геометричні лінії. Але слід завжди слідувати за напрямом повздовжньої нитки на всіх деталях і розташовувати її за правилами конструювання одягу. Це є чинник, який значно ускладнює процес створення одягу з клаптиків тканини за конкретним художнім задумом.

Моделі одягу в техніці печворк можуть бути дуже різноманітними і виконуватись як з тонких та легких, так і щільних, жорстких, формостійких тканин. Відповідно і силуети, і форма одягу з використанням техніки печворк, на відміну від техніки батік, можуть бути різноманітні.

Це пов'язано з основною принциповою відмінністю цих технік: в батіку повинно бути якомога менше ліній членувань, а в печворку навпаки, лінії членування – головна характеристика цієї техніки. Незважаючи на це, поєднання технік батік та печворк в одному виробі також можливе. Дизайнер може створити полотно в техніці печворк, в якому тканина для його деталей розписується або фарбується технікою батік.

Сьогодні багато дизайнерів демонструють техніки батік і печворк в своїх колекціях.

Колекція ошатного одягу бренду Salvatore Ferragamo представлена сукнями, в яких конструкція поєднується з прямими і

пластичними композиційними лініями техніки печворк. В роботах дизайнера Erdem Moralioglu традиційні схеми техніки печворк розташовані по всій площині виробів і вписані в загальну форму. Дизайнер Ксенія Дмитрієва також використовує традиційні схеми техніки печворк, але розташовує декор в якості акценту на окремих деталях одягу. Ichiro Suzuki створює складні високотехнологічні роботи з використанням об'ємної геометричної фактури в техніці печворк в чоловічому одязі [11].

Періодично в своїх колекціях відомі бренди одягу звертаються до мотивів техніки батік, реалізуючи їх у живописних принтах. Серед них Jean-Paul Gaultier, Gianni Versace, Emilio Pucci, Mary Katrantzou, Abed Mahfouz [12].

Під час навчального процесу спеціальності «Дизайн» спеціалізації «Дизайн одягу та аксесуарів» Відокремленого підрозділу «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв» практикується створення студентами костюмних ансамблевих рішень із використанням різноманітних ручних технік декорування тканини, серед яких батік та печворк є найуживанішими.

Висновки. Проведено аналіз прийомів декорування техніками батік та печворк, в результаті якого виявлені принципи їх поєднання із конструктивно-технологічними прийомами формотворення одягу. Досліджено алгоритм послідовності виготовлення одягу із застосуванням цих технік та

класифіковано способи їх використання в декоруванні одягу. А саме: розпис по всій поверхні форми виробу, розпис на окремих відрізних деталях; створення полотна для одягу в техніці печворк, спосіб суміщення ліній конструкції виробу і ліній печворку, спосіб створення форми одягу із пошуком композиційних ліній печворку муляжним методом.

Охарактеризовані художньо-композиційні особливості моделей одягу із застосуванням технік батік та печворк. Виявлено значення величини форми і виду силуету для моделей одягу, декорованих технікою батік.

Визначені види композиційного членування форми одягу із декором в техніці печворк: печворк на окремій деталі, печворк із пластичними лініями членування, печворк із прямими лініями членування.

Проаналізовано тенденції представлення батіка та печворка на світовому подіумі. Під науковим та художнім керівництвом творчими проектами студентів-дизайнерів одягу ВП «МФ КНУКіМ» було створено ряд моделей одягу, декорованих батіком та печворком. Ці ансамблеві костюмні рішення були продемонстровані в рамках III – X сезонів міжрегіонального фестивалю моди «South of Ukraine Fashion Days» (м. Миколаїв, 2014 – 2017 р.р.). Ексклюзивність одягу із ручним декором обумовлена тим, що дизайнер розробляє не тільки авторські моделі одягу, а й авторський текстиль, що виводить таку продукцію на рівень преміум-класу.

Література

1. Бердник Т. О. Дизайн костюма / Т. О. Бердник, Т. П. Неклюдова. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2000. – 448 с.
2. Композиция костюма: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Г. М. Гусейнов, В. В. Ермилова, Д. Ю. Ермилова, Н. Б. Ляхова, Е. М.

Финашина. – 2-е изд., стер. – М. : Академия, 2004. – 432 с.

3. Козлова Т. В. Художественное проектирование костюма / Т. В. Козлова. – М. : Легкая и пищевая промышленность, 1982. – 144 с.

4. Ніколаєва Т. В. Тектоніка формоутворення костюма : навчальний посібник / Т. В. Ніколаєва. – 2-ге вид., переробл. та доповн. – К. : Арістей, 2008. – 340 с.

5. Гейл К. Мода и текстиль: рождение новых тенденций / Колин Гейл, Ясбир Каур; перевод с англ. Т. О. Ежова; науч. ред. Т. В. Кулахметова. – Минск : Гревцов Паблшер, 2009. – 240 с.

6. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво / Є. А. Антонович, Р. В. Захарчук-Чугай, М. Є. Станкевич. – Львів : Світ, 1993. – 272 с.

7. Гильман Р. А. Художественная роспись тканей : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Р. А. Гильман. – М. : Владос, 2003. – 160 с.

8. Каминская Е. А. Лоскутное шитье : самоучитель для начинающих / Е. А. Каминская. – Ростов-на-Дону : Владис, 2011. – 256 с.

9. Борисова Е. Секреты дизайна модной одежды: высокая мода модельеров международного класса / Е. Борисова. – М. : Внешсигма, 2000. – 128 с. : ил.

10. Муханова И. Ю. Лоскутное шитье. Мозаика и аппликация, традиционные и современные узоры / И. Ю. Муханова. – М. : Мич, 1998. – 156 с.

11. Японский дизайнер Ichiro Suzuki и его архитектурные мотивы [Электронный ресурс] // Liniyasvet : [сайт]. – Режим доступа : <http://liniyasvet.com.ua/odezhda/ichiro-suzuki>. – Название с экрана. – Дата публикации: 28.03.2013. – Дата просмотра: 12.01.2018.

12. Батик на подиуме [Электронный ресурс] // Батик и Я. Рисунки, идеи, технологии : [сайт]. – Режим доступа : <http://irenabatik.ru/batik-odezhda/batik-platya/batik-na-podiume.html>. – Название с экрана. – Дата публикации: 19.04.2011. – Дата просмотра: 12.01.2018.

References

1. Berdnik, T.O., & Neklyudova, T.P. (2000). Dizayn kostyuma [Costume design]. Rostov-na-

Donu: Feniks [in Russian].

2. Guseynov, G.M., Ermilova, V.V., Ermilova, D.Yu., Lyakhova, N.B., & Finashina, E.M. (2004). Kompozitsiya kostyuma [Costume composition]. Moscow: Akademiya [in Russian].

3. Kozlova, T.V. (1982). Khudozhestvennoe proektirovanie kostyuma [Artistic costume design]. Moscow: Legkaya i pishchevaya promyshlennost [in Russian].

4. Nikolaieva, T.V. (2008). Tektonika formoutvorennia kostiuma [Tectonics of costume formation]. (2nd enl. ed.). Kyiv: Aristei [in Ukrainian].

5. Gale, C., & Kaur, J. (2009). Moda i tekstil: rozhdenie novykh tendentsiy [Fashion and Textiles: An Overview]. T.V. Kulakhmetova (Ed.). Minsk: Grevtsov Pabliher [in Russian].

6. Antonovych, Ie.A., Zakharchuk-Chuhai, R.V., & Stankevych, M.Ie. (1993). Dekorativno-prykladne mystetstvo [Arts and crafts]. Lviv: Svit [in Ukrainian].

7. Gilman, R.A. (2003). Khudozhestvennaya rospis tkaney [Artistic painting of fabrics]. – Moscow: Vlados [in Russian].

8. Kaminskaya, E.A. (2011). Loskutnoe shitye: samouchitel dlya nachinayushchikh [Patchwork: a self-instruction manual for beginners]. Rostov-na-Donu: Vladis [in Russian].

9. Borisova, E. (2000). Sekrety dizayna modnoy odezhdy: vysokaya moda modelyeroz mezhdunarodnogo klassa [The secrets of fashion design: high fashion of international class designers]. Moscow: Vneshsigma [in Russian].

10. Mukhanova, I.Yu. (1998). Loskutnoe shitye. Mozaika i applikatsiya, traditsionnye i sovremennye uzory [Patchwork sewing. Mosaic and applique, traditional and modern patterns]. Moscow: Mich [in Russian].

11. Yaponskiy dizayner Ichiro Suzuki i ego arkhitekturnye motivy [Japanese designer Ichiro Suzuki and his architectural motifs]. Liniyasvet – Linelight. Retrieved from: <http://liniyasvet.com.ua/odezhda/ichiro-suzuki> [in Russian].

12. Batik na podiume [Batik on the podium]. Batik i Ya. Risunki, idei, tekhnologii – Batik and I. Drawings, ideas, technologies. Retrieved from: <http://irenabatik.ru/batik-odezhda/batik-platya/batik-na-podiume.html> [in Russian].

АСПЕКТ ФОРМООБРАЗОВАНИЯ В СОЗДАНИИ ОДЕЖДЫ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ТЕХНИК ДЕКОРА БАТИК И ПЭЧВОРК

ЖИДКИХ Е.Б., ТРИГУБ Е.Л.

Обособленное подразделение «Николаевский филиал Киевского национального университета культуры и искусств»

Цель. Определение принципов формообразования одежды с использованием техник декорирования батик и пэчворк.

Методика. Обзор литературных источников, сравнительный анализ формообразующих особенностей использования техник батик и пэчворк в создании одежды, классификация способов их применения в декорировании одежды, метод системного анализа.

Результаты. В ходе исследования проанализирована специфика сочетания конструирования и технологии изготовления одежды с техническим выполнением декорирования батиком и пэчворком, найдены возможности композиционных решений и разработана последовательность обработки таких моделей, указана важность художественной ценности костюмов, украшенных техниками ручной работы.

Научная новизна. На основе анализа особенностей приемов декорирования техниками батик и пэчворк обоснованы принципы их сочетания с конструктивно-технологическими приемами формообразования в одежде. Исследован алгоритм последовательности изготовления моделей одежды, декорированных техниками батик и пэчворк.

Практическая значимость. Приведенный в работе анализ позволяет учитывать при проектировании особенности влияния техник декорирования батик и пэчворк на формообразование в одежде. Полученные результаты были внедрены в создании и демонстрации костюмов, декорированных батиком и пэчворком.

Ключевые слова: батик, пэчворк, художественно-композиционные особенности, конструктивно-технологические особенности, формообразование, техники декорирования, одежда.

SHAPING ASPECT IN CLOTHING DESIGN USING BATIK AND PATCHWORK DECORATION TECHNIQUES

ZHYDKYKH O.B., TRYHUB O.L.

Separate subdivision «The Mykolaiv branch of the Kyiv National University of Culture and Arts»

Purpose. Determination of principles of clothes shaping using the techniques of decorating batik and patchwork.

Methodology. An overview of literary sources, a comparative analysis of shaping features of usage of batik and patchwork techniques for clothes design, classification of the methods of their application in decoration of clothing, method of system analysis.

Findings. During research, the specificity of combination of design and manufacturing technology of clothes with the technical execution of decoration by batik and patchwork was analyzed, compositional solutions were found and a sequence of processing of such models was developed, the importance of artistic value of costumes adorned with hand-made techniques.

Originality. Based on the analysis of peculiarities of decoration using batik and patchwork techniques, principles of their combination with the structural and technological methods of shaping in clothes are substantiated. The algorithm of the sequence of making clothes models, decorated with techniques batik and patchwork, is explored.

Practical value. The analysis given in this work provides an opportunity to consider peculiarities of influence of patchwork and batik techniques of decoration on shaping of clothes. The results were introduced in the creation and demonstration of costumes decorated with batik and patchwork. The results were introduced in the creation and demonstration of costumes decorated with batik and patchwork.

Keywords: batik, patchwork, artistic compositional features, structural and technological features, shaping, decorating techniques, clothing.

УДК 7.05.06

КОЛІСНИК О.В., МИСАК С.В.

Київський національний університет технологій та дизайну

DOI:10.30857/2617-0272.2018.2.4.

**СИМВОЛІКА ОРНАМЕНТУ НАРОДНОЇ ВИШИВКИ
У ГРАФІЧНОМУ ДИЗАЙНІ**

Мета. Аналіз ролі символу-оберегу як засобу маркування почуття співпричетності до ціннісного простору культури, аналіз ролі специфіки давніх символічних репрезентацій українського орнаменту у графічному дизайні.

Методика. Застосовано аксіологічний підхід, за допомогою якого стало можливим виявлення ціннісної значимості символу як культуротворчого, смислового явища. Компаративний метод дозволив виявити сутнісні характеристики символу й осмислити роль символічного фактора в соціокультурній пам'яті.

Результати. Проведено аналіз символіки орнаменту народної вишивки у практиці графічного дизайну, встановлено її характерні риси, як експресивність, переконливість, інформативність, емоційний вплив на підсвідомі реакції людини й як результат можливість трансформації орієнтацій цільової аудиторії через почуття співпричетності до спільного простору культурних цінностей.

Наукова новизна. Досліджено семантичний ресурс використання етносимволіки, національного орнаменту у продукції графічного дизайну та встановлено, що це є потужним фактором формування почуття співпричетності до ціннісного простору рідної культури, яке себе виявляє у представників українського соціуму через позитивно-конструктивні внутрішні стани, мисленнєві та поведінкові реакції, що є наразі актуальним для нашого суспільства.

Практична значимість. Отримані результати дослідження мають допомогти більш глибокому розумінню специфіки й ролі застосування прадавніх оберегів-символів у графічному дизайні, їх глибинній взаємопов'язаності з різними аспектами людської життєдіяльності.

Ключові слова: символ-оберег, семантичний ресурс, графічний дизайн, українська народна вишивка, національний орнамент.

Вступ. Актуальність дослідження обумовлена вагомістю аналізу спадкоємності та співпричетності до давніх значень-символів, солярних оберегів українського народного орнаменту, який наразі починає використовуватись не тільки у декоративно-ужитковому мистецтві, а й в сучасному графічному дизайні. Так, останнім часом все більш популярним стає використання цих символів серед українських дизайнерів при розробленні ними моделей логотипів, фірмового стилю для ідентифікації національних брендів.

Зазначимо, що у всьому різноманітті засобів, якими володіє культура, символам

завжди відводилось особливе місце. Як смислові феномени вони фіксують й відображають простір цінностей у культурі, а, отже, є стійким показником спільних соціальних уподобань. Символи, завдяки яким індивіди формують соціальну реальність, закріплюють й передають значиму інформацію в соціокультурному середовищі.

Об'єкт та методи дослідження
Об'єктом дослідження є символи-обереги, які представлені у національному орнаменті української вишивки й використовуються у сучасному графічному дизайні, зокрема у творенні логотипів та фірмового стилю. Специфіка дослідження

передбачає комплексний аналіз декількох потоків різної за характером літератури. Перша група джерел пов'язана з дослідженням символу й особливо символу-оберегу, що розглядається як знаковий засіб збереження культури. При виявленні сутнісних характеристик символу базовими постають положення, що містяться в працях Е. Кассіра [13], А.Ф. Лосєва [3], Ю.М. Лотмана [4] та ін. Друга група джерел присвячена розвідкам у галузі українського орнаменту й застосування його в рекламі та дизайні. Це праці В. Білецької, Г. Павловича, М. Селівачова [7], А. Кульчицької [2], дослідження Г. Щербій [11], Ю. Мельничука [5], В. Аронова та ін.

Постановка завдання. Робота розглядає символи-обереги традиційної української вишивки, їх функціональні особливості й доводить органічність залучення до знакової системи графічного дизайну. Використання стилізованих орнаментальних мотивів у вигляді символів-оберегів дозволить формувати у сучасного споживача почуття співпричетності до ціннісних пріоритетів рідних культурних смислів й презентувати ідею використання цих значень, які наразі продовжують бути актуальними, у практиці графічного дизайну й інших дизайнерських практиках сьогодення загалом.

Результати та їх обговорення. На основі проведеного аналізу поглядів вищеназваних дослідників встановлено, що символом є смислове утворення, результат духовної діяльності людини, який акумулює та транслює соціокультурний досвід людства. Символи впливають на соціальні процеси: людина живе в символічному світі, творить символи, користується ними, вступає у спілкування за допомогою значень символів, їх нескінченних смислових перспектив [13].

Опановуючи символи минулого, людина розкриває себе, свої внутрішні інтенції. Постаючи основним засобом

утримання та передачі культурних значень, символи відіграють особливу роль в комунікаційному діалозі минулого і сьогодення, забезпечуючи відтворення й оновлення життєво-необхідних інформаційних кодів, формуючи при цьому почуття культурної співпричетності та ідентичності. Простір символів глибоко діалогічний – це трансляція неповторних смислових ресурсів світосприйняття крізь епохи. Вище зазначене пояснює важливість застосування у сучасних соціокультурних практиках, таких, як наприклад реклама, різні види графічного й загалом візуального дизайну, вагомих для даного культурного осередку рідних символів-оберегів, які є фактично природними кодами існування народу. Нівеляція та нищення цих сакральних знань у пам'яті народу є занадто небезпечним та руйнівним соціальним фактором, через що семантичному наповненню вишитих символів-оберегів на Україні завжди приділяли вагоме місце. Так, для пересічного представника цього культурного осередку, як і багатьох інших, завжди було важливо мати вишиту сорочку, вишитий рушник або хустку, не тільки через те, що вишивка була основною прикрасою традиційного одягу наших предків й зразки українського вишивального мистецтва досягли неперевершеного естетизму та майстерності, а й тому, що орнаментальні символи були магічним захистом від різноманітних негативних впливів та подій. Символи-обереги використовувались не тільки в орнаменті одягу, а й прикрас, амулетів й інших виробів декоративно-ужиткового мистецтва, виконуючи крім захисної й низку інших функцій, зокрема, декоративно-композиційну, інформативну та соціальну. Зразки символічного орнаменту, візерунків, заснованих на повторенні й чергуванні виокремлених елементів й призначених для декорування, свідчать про уміння наших пращурів

метафорично втілювати в ужиткове мистецтво систему світосприйняття, передавати через жанрові сцени вагомі соціокультурні практики співжиття у світі.

Найпоширенішим символом-оберегом орнаментальної композиції з давніх часів у українців було «Дерево життя» (рис.1. – рис. 3). Його прийнято розглядати символом єдності Роду й всього світу, своєрідною моделлю будови Всесвіту, де для кожного члена родини чи явища є своє місце.

Рис.1. Приклад символу-оберегу Дерево життя в орнаментиці сучасної вишивки

Рис.2. Використання стилізованого символу-оберегу Дерево життя (Студія графічного дизайну Юрка Гуцуляка) для пакування лінійки першої української органічної косметики Brun'ka

Життя зображується у вишивках цього символу-оберегу зростаючим з квіткового горщика. Цей елемент презентує ідею, що Дерево Роду є частиною, невеликою гілкою Світового Дерева Життя.

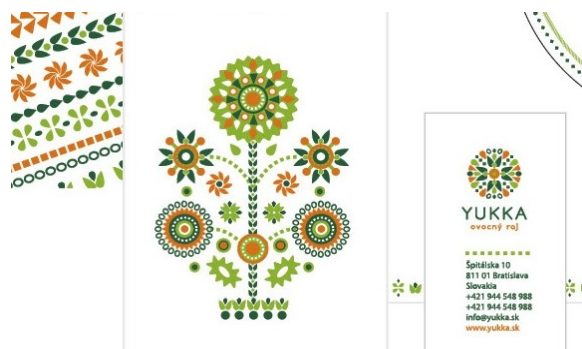

Рис. 3. Логотип та фірмовий стиль для словацької компанії Yukka у вигляді стилізованого дерева життя розробила український дизайнер Дарина Подольцева (2017 р.)

Горщик символізує культуру, в якій вкорінювався та розвивався окремо взятий Рід. Сам символ Дерева шанується загалом у всіх слов'ян з часів, коли він вважався символом родоначальника Богів – Рода. Чимале значення в побудові символу Дерева Життя має й семантика чисел. Найбільш давнє зображення Дерева, що має три гілки й символізує Світ, як поєднання світу Наві (духів та померлих), Яві (матеріальний світ) та Праві (божественних законів існування), що існують в діалектичній єдності творення та руйнування під керівництвом Верховного Бога Сварога.

Як найпоширеніша ідеограма українського традиційного орнаменту, «Дерево життя» виконує функцію зв'язку світів, роду, людей та богів, матерії та духу і є своєрідною віссю буття [5, с. 52]. Маючи велику кількість модифікацій і стилізованих зображень, цей символ продовжує надихати сучасних дизайнерів на нові інтерпретації. Аналіз уже існуючих творчих вирішень у поєднанні з глибинними духовними цінностями народної культури є відправною точкою успішного створення інноваційного, якісного та естетичного логотипу, фірмового стилю чи плакату. Використання простих лаконічних форм та обробка ідеї композиції сучасними засобами графічного дизайну допоможе

ефективно втілити потрібну систему значень у життя. Вдале стилістичне оформлення підсилюється правильним використанням кольорової і контрастної семантики.

Вище зазначене стосується й традиційних символів-оберегів, які використовуються у традиційному

орнаменті українського декоративно-ужиткового мистецтва: вишивці, прикрасах, оздобленні виробів праці й посуду тощо й починають застосовуватись дизайнерами при творенні графічної й загалом візуальної дизайнерської продукції (рис. 4). Наведемо у табл. 1 найбільш поширені українські символи-обереги.

Таблиця 1. Символи-обереги, що застосовуються в орнаменті українського декоративно-ужиткового мистецтва

	Графічне зображення	Значення
Колядник		Символ Бога Коляди, який здійснює на землі зміни на краще; використовувався як чоловічий оберег, що дає чоловікам сили для творчості й битви з ворогом.
Молвінець		Один з найдавніших символів української культури, який використовувався як оберег, що дарує захист від негативних слів.
Ладинець		Символ Любові, Гармонії й Щастя в сім'ї. Жіночий оберег від "поганого ока".
Хрест Сварога (Зірка Сварога)		Символ всеосяжності Сварога, який створив Всесвіт й постійно спостерігає за збереженням в ньому природного балансу енергій у всіх його чотирьох частинах, щоб при необхідності, – допомогти.
Квітка папороті (Перунів Колір)		Оберег, який допомагає знайти багатство і виявити приховані в землі скарби, а так само, виконує бажання, має сильні цілющі властивості, здатний "витягати" хворобу з людини.
Родімич (Сварожич)		Символ Роду, який позначає спадкоємність поколінь. Вважається, що якщо людина носить на тілі або одязі Символ роду, то ніяка сила не зможе її здолати.
Символ Роду		Солярний символ Бога Рода, прабатька всього сущого та втілення незбагненності космосу. Уособлює родючість і процвітання. Це також схематичне зображення нашої галактики, саме тому символ Рода шанувався як сакральне знання, одного разу дароване людям богами.
Зірка Лади		Символ єдності світобудови, гармонійності всіх його складових. Жіночий оберег, який врівноважує жіночу енергетику, згладжує всі її нерівності.
Алатир		Восьмипелюсткова зірка, найдавніший символ Порядку і Світобудови, що пов'язує усі сторони світу й позначає абсолютний баланс, гармонію та рівновагу, здійснює потужну цілющу дію.

Рис. 4. Використання символів-оберегів в сучасному одязі

Отже, орнаментоване символами-оберегами дизайнерське зображення формує повідомлення, яке відповідає основним характеристикам національного менталітету, дозволяє подолати психологічні бар'єри, які стоять перед рекламним посиланням, і є важливою умовою ефективної візуальної комунікації при створенні виробів графічного дизайну. Крім того, використання давніх архетипів дозволяє залучити підсвідоме у стереотипне сприйняття повідомлення. Проте, слід зазначити, що деякі семантичні перешкоди можуть завадити правильному сприйняттю зображення, зокрема, це стосується зайвої кількості орнаментальних елементів, нашарування однієї інформації на іншу, а також певних непорозумінь через багатозначність окремих символів й вільну їх інтерпретацію споживачем.

Для України сьогодні є надзвичайно важливо відродити відчуття спадкоємності та спорідненості поколінь, родову пам'ять, відновити зруйнований та втрачений зв'язок кожного зі своїм Родом [5, с.28.]. Використання орнаментальних мотивів, символів-оберегів може сприяти цьому відновленню, й загалом поверненню колективної пам'яті народу до інформації, про джерела самозбереження й самозахисту свого соціуму, через що, застосування символів-кодів у сучасному графічному дизайні викликане не тільки культурними потребами сьогодення, а й

перспективами розвитку й функціонування українського суспільства загалом, на що вказують такі сучасні дослідники, як, Т.В. Кара-Васильєва [1], М.В. Попович [6], О.О. Царьова та ін. [9].

Етнодизайн, таким чином, у вигляді народного орнаменту як метафоричної системи символів й значень за допомогою певного емоційного колориту, як зазначають дослідники, суттєво впливає на самоідентифікаційні процеси особи. Так, психологи, зокрема К.Г. Юнг, досліджуючи механізми формування соціокультурної ідентичності особистості, розкрили факт, що під впливом взаємодії особи з різними видами національного мистецтва, відбувається посилення її емоційного зв'язку з попередніми поколіннями. Залучаючись до підвалин творчості свого народу, людина приймає систему норм і цінностей своєї культури, засвоює її архетипи, які, спонукають відчувати дещо невиразне, хвилюватися від побаченого чи почутого, не розуміючи причин цього хвилювання [12]. Таким чином, свідомі чи підсвідомі реакції особи на рівні, в першу чергу, емоцій на орнаментальні зображення рідної культури завжди присутні, що говорить про її внутрішні ідентифікаційні процеси й зформоване інтенційне самовідчуття приналежності до цього соціокультурного осередку. У переважній більшості зазначене емоційне естетично-образне сприйняття орнаменту та його креативне застосування різними практиками дизайну має позитивний характер й не несе у собі жодних деконструктивних тенденцій.

Висновки. Підводячи підсумки аналізу значення й ролі символів-оберегів у соціокультурній реальності та їх застосуванню у графічному дизайні, зокрема, підкреслимо, що ми, як й інші дослідники цієї проблеми вважаємо, що вони виступають засобом маркування

почуття співпричетності до ціннісного простору культури.

Так, семантика орнаменту народної вишивки у практиці графічного дизайну, а саме: експресивність, інформативність, емоційність, вплив на підсвідомі реакції людини, створює можливість використовувати його як посередника між створеною продукцією і споживачем, між дизайнерською роботою і потребами людини на основі глибинних ціннісно-мисленнєвих уподобань. Зазначимо також, що разом з культурно-просвітницькими й виховними функціями орнамент, давні символи-обереги, й дотепер володіючи сакральними контекстами, формують естетично-позитивний, (на психічному рівні сприйняття), візуальний образ продукції

графічного дизайну. Ефективність такого дизайнерського прийому пов'язана з тим, що, традиційне, суто національне, генетично заковане – не перевіряється, довіра до нього – підсвідома й беззастережна.

Отже, інформація, яка подається за допомогою ґрунтовних національних метафоричних елементів, якими і є символи-обереги, сприймається соціумом легше, й окремо взятій людині простіше себе самовизначити й, як результат, відчутти власну самоцінність, через присутність в інформаційному просторі таких атрибутів людської культури. Саме через що, символіка тієї чи іншої культури значима для її представників.

Література

1. Кара-Васильєва Т.В. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «Великого стилю» / Тетяна Кара-Васильєва, Зоя Чегусова. – Київ: Либідь, 2005. – 274 с.
2. Кульчицька А.Я. Орнамент Трипільської культури і українська вишивка ХХ століття / А.Я. Кульчицька. – Львів, 1995. – 199 с.
3. Лосев А.Ф. Символ /Филос. энциклопедия. М.: Советская энциклопедия, 1970. – Т. 5. – С. 10-11.
4. Лотман Ю.М. Символ в системе культуры / Юрий Михайлович Лотман. – Тарту, 1987. – Вып. 754. – 150 с.
5. Мельничук Ю. Дерево життя у вишивках / Юрій Мельничук. Артанія: альманах. – 1998. – Кн. 4. – С. 51 – 52.
6. Попович М. Нарис історії культури України / Мирослав Попович. – Київ: «АртЕк», 1998. – С. 27-28.
7. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики / М. Р. Селівачов. – Київ, 2005. – 400 с.

8. Розин В.М. Визуальная культура и восприятие: Как человек видит и воспринимает мир / В.М. Розин. – Москва, 2009. – 269 с.
9. Царева Е. А. Символ в условиях изменения социокультурного бытия / Е.А. Царева – Курск: Курск. Гос.универ-т, 2006. – 131 с.
10. Щербаківський Д. Символіка в українському мистецтві / Українське наукове товариство в Києві. Збірник секції мистецтв / Д. Щербаківський. – Київ, 1921. – Вип. 1. – С. 62-75.
11. Щербій Г. С. Український традиційний одяг і сучасне моделювання / Г. С. Щербій. НТЕ. – Київ: Наукова думка, 1978. – № 4. – С. 79-81.
12. Юнг К.Г. Человек и его символы: Пер. с англ. / К.Г. Юнг., М.-Л. фон Франц, Дж. Хендерсон. – Москва: Медков, 2008. – 351 с.
13. Cassirer Ernst. Symbol, Myth and Culture: Essays and lectures of E. Cassirer 1953-1945 / Ed. by D. Ph.Verene. – New Haven; London: Yale Univ. press, 1979. – XII. – 304 p.

References

1. Kara-Vasylieva, T. V. Chehusova, Z. (2005). Dekorativne mystetstvo Ukrainy XX stolittia. U poshukakh «Velykoho styliu» [Decorative art of Ukraine of the twentieth century. In search of "Great style"]. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
2. Kulchytska, A. Ia. (1995). Ornament Trypils'koi kultury i ukrainska vyshyvka XX stolittia [Ornament of Trypillian culture and Ukrainian embroidery of the twentieth century]. Lviv [in Ukrainian].
3. Losev, A.F. (1970). Simvol [Symbol]. M.: Sovetskaya entsiklopediy [in Russian].
4. Lotman, Iu.M. (1987). Simvol v sisteme kultury [Symbol in the system of culture]. Tartu [in Russian].
5. Melnychuk, Iu. (1998). Derevo zhyttia u vyshyvakh [Tree of life in embroidery]. Artaniia: almanakh [in Ukrainian].
6. Popovych, M. (1998). Narys istorii kultury Ukrainy [Essay on the history of Ukrainian culture]. Kyiv: «ArtEk» [in Ukrainian].
7. Selivachov, M. R. (2005) Leksykon ukrainskoi ornamentyky [Lexicon of Ukrainian

ornamentation]. Kyiv [in Ukrainian].

8. Rozyn, V.M. (2009) Vizualnaya kultura i vospriyatie: Kak chelovek vidit i vosprinimaet mir [Visual culture and perception: How a person sees and perceives the world]. Moscow [in Russian].

9. Tsareva, E. A. (2006) Simvol v usloviyakh izmeneniya sotsiokulturnoho bytiya [Symbol in the conditions of changing sociocultural life]. Kursk: Kursk. Hos.unsver-t [in Russian].

10. Shcherbakivskii, D. (1921) Symvolika v ukrainskomu mystetstvi [Symbols in the Ukrainian art]. Kyiv [in Ukrainian].

11. Shcherbii, H.S. (1978) Ukrainskyi tradytsiyni odiah i suchasne modeliuvannia [Ukrainian traditional clothing and modern modeling]. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].

12. Yunh, K.H., fon Frants, M.-L., Khenderson, Dzh. (2016) Chelovek i eho simvoly [Man and His Symbols]. Moscow: Medkov [in Russian]

13. Cassirer, E. (1979). Symbol, Myth and Culture: Essays and lectures of E.Cassirer 1953-1945. New Haven; London: Yale Univ. press [in English].

СИМВОЛИКА ОРНАМЕНТА НАРОДНОЙ ВЫШИВКИ В ГРАФИЧЕСКОМ ДИЗАЙНЕ

КОЛЕСНИК А.В., МЫСАК С.В.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель. Осмысление роли символа-оберега как средства обозначения ощущения сопричастности к ценностному пространству культуры, анализ роли специфики древних символических репрезентаций украинского орнамента в графическом дизайне.

Методика. применен аксиологический подход, с помощью которого стало возможным выявление ценностной значимости символа как культуротворческого, смыслового явления. Компаративный метод позволил выявить сущностные характеристики символа и осмыслить роль символического фактора в социокультурной памяти.

SYMBOLIC OF ORNAMENT OF PEOPLE'S EMBROIDERY IN GRAPHIC DESIGN

KOLISNYK O.V., MYSAK S.V.

Kyiv National University of Technology and Design

Purpose. To analyze the role of the symbol-amulet as a means of designating the cultural value space and also to consider the specifics of ancient symbols-ornaments of Ukrainian folk embroidery in graphic design.

Methodology. A combination of complex and comparative methods that allow to identify the peculiarity of the problems of visual persuasive design in the modern society, as well as the principles of objectivity and impartiality of analysis, the principle of critical reflection of the investigated material.

Результаты. проведен анализ символики орнамента народной вышивки в практике графического дизайна, установлены его характерные черты, как экспрессивность, убедительность, информативность, эмоциональное воздействие на подсознательные реакции человека и как результат возможность трансформации ориентаций целевой аудитории через чувство сопричастности к общему пространству культурных ценностей.

Научная новизна. Исследован семантический ресурс использования этносимволики, национального орнамента в продукции графического дизайна и установлено, что это является мощным фактором формирования чувства сопричастности к ценностному пространству родной культуры, которое проявляется у представителей украинского социума через позитивно-конструктивные внутренние состояния, а также мыслительные и поведенческие реакции, что является актуальным для нашего современного общества.

Практическая значимость. полученные результаты исследования должны помочь более глубокому пониманию специфики и роли применения этносимволики, древних оберегов-символов в графическом дизайне, его взаимосвязанности с различными аспектами человеческой жизнедеятельности.

Ключевые слова: символ-оберег, семантический ресурс, графический дизайн, украинская народная вышивка, национальный орнамент.

Results. The symbolic design of the folk embroidery ornament is analyzed in the practice of graphic design, was carried out its characteristic features, such as expressiveness, persuasiveness, informative character, emotional influence on the person's subconscious reactions and, as a result, the possibility to transform the orientations of the target auditor through the sense of belonging to the common space of cultural values are established.

Findings. The semantic resource of using national ornament in graphic design products was investigated. We found that it is a powerful factor in forming a sense of belonging to the value space of the native culture, which is important for the progressive development of Ukrainian society to use the national symbols as a factor for formation the positive and constructive intentions and behavioral reactions of its representatives.

Practical value. The obtained results of the research should help to better understand the specifics and role the application of etnosimvolika, ancient symbol-amulets in graphic design, its interconnectedness with various aspects of human beingness.

Key words: *symbol-amulet, semantic resource, graphic design, Ukrainian folk embroidery, national ornament.*

УДК 687. 016:
72. 012+ 504

DOI:10.30857/2617-
0272.2018.2.5.

КОЛОСНІЧЕНКО О. В., КРАВЧУК К. І., КУДРЯВЦЕВА Н.І.
Київський національний університет технологій та дизайну

ПРОЕКТУВАННЯ СУЧАСНОГО ОДЯГУ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ ХУДОЖНЬО-КОМПОЗИЦІЙНИХ ОЗНАК ЕКО-АРХІТЕКТУРИ

Мета. Визначення художньо-композиційних ознак та особливостей екологічної архітектури для вдосконалення дизайн-проектування сучасної колекції жіночого одягу.

Методика. Для досягнення поставленої мети використано аналітичні та асоціативні методи дослідження художньо-композиційних ознак творчого джерела, системно-структурний аналіз форми аналогів, анкетний та морфологічний аналізи.

Результати. На основі проведених досліджень сформовано концепцію створення універсальних форм жіночого одягу шляхом застосування естетичних, конструктивних та технологічних особливостей еко-архітектури в дизайн-проектуванні сучасного костюма.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у систематизації художньо-композиційних ознак екологічної архітектури з подальшим їх використанням у процесі створення колекцій сучасного одягу вдосконалених форм.

Практична значущість роботи полягає в дизайн-проектуванні та виконанні у матеріалі перспективної колекції жіночого одягу з використанням художньо-композиційних ознак екологічної архітектури та з урахуванням сучасних тенденцій моди.

Ключові слова: екологічна архітектура, художньо-композиційні ознаки, колекція жіночого одягу, система гардероб.

Вступ. Поява сучасної екологічної архітектури на початку ХХІ ст. зумовлена помітно різким погіршенням стану навколишнього середовища у світі. Саме тому, проведення освітньої та інформаційної діяльності є важливим аспектом у формуванні екологічної свідомості людства.

Дослідження теми екологічної архітектури є актуальним з точки зору впровадження у виробництво технологій, що призводять до економії енергозатрат, ресурсів та перероблювання відходів за допомогою використання сучасних технологій проектування та виготовлення модних товарів. Художньо-композиційні ознаки екологічної архітектури дозволяють найбільш широко розкрити тему естетики та ергономіки в дизайні костюма, оскільки прямолінійність, геометричність конструкцій будівель в поєднанні з рослинним світом створюють контраст

фактур та форм. При цьому, головним досягненням еко-архітектури стало подолання композиційних стереотипів, свобода у komponуванні просторів зовнішньої структури, її орієнтація на тектонічне трактування конструкцій одягу та його елементів. Одночасно, основною метою екологічного будівництва є зниження рівня споживання енергетичних і матеріальних ресурсів протягом всього життєвого циклу об'єктів дизайну [1-3]. Саме тому, у всіх сферах дизайн-діяльності кінця ХХ – початку ХХІ століття еко-функція посіла провідне місце.

Постановка завдання. Поглиблене дослідження функцій та ознак екологічної архітектури дозволяє виявити нові властивості для подальшого застосування їх в дизайн-проектуванні перспективних колекцій жіночого одягу. Процес передбачає дослідження та аналіз сучасних тенденцій в світовій індустрії моди;

аналітично-асоціативні методи дослідження дизайнерських колекцій визначають найбільш доцільні завдання щодо подальших розробок: уникнення повторів, відтворення перспективних ліній, обрання модних кольорів для створення конкурентоспроможних колекцій.

Тому, метою роботи стало дослідження тенденцій розвитку естетичних основ, визначення художньо-композиційних ознак та особливостей екологічної архітектури як творчого джерела для створення нових форм жіночого одягу в системі гардероб.

Результати дослідження.

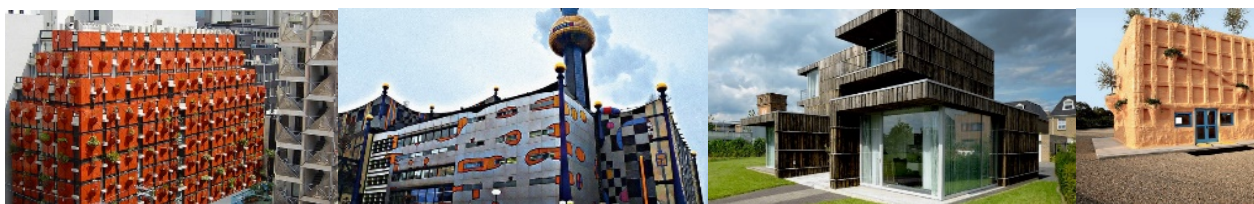
Моніторинг екологічної архітектури світу дозволив зробити висновок, що кожен архітектор прагне поєднати архітектуру з місцевою топографією. Робота архітектора може виглядати як: а) справжній природний аналог, б) продовження природного ландшафту, в) не продовжує природний ландшафт та різко відрізняється від природних аналогів. Проведені дослідження дали змогу виділити чотири групи архітектурних об'єктів, які класифіковано за місцем розташування та ступенем злиття з природним середовищем: 1) одинокі споруди з незначним використанням рослинності, які знаходяться в місті або мегаполісі; 2) архітектурні еко-комплекси або еко-поселення; 3) одинокі споруди серед природи; 4) повне злиття архітектури та природи (рис.1) [4-5].

Така класифікація визначає подальшу роботу над колекцією в контексті проектування одягу з різною кількістю використання біоморфних деталей – з незначним використанням рослинних елементів; з комплектуючим використанням біоморфних деталей; з мінімальним поєднанням рослинних форм з прямолінійними; повним біоморфним злиттям.

В якості потенційного споживача обрано жінку 19-25 років, яка проживає у мегаполісі, працює в творчій сфері й регулярно цікавиться модними тенденціями світової та української індустрії моди, систематично поповнює власний гардероб новими актуальними пропозиціями та дбало ставиться до природних ресурсів. Її приваблюють комплекти ділового та повсякденного одягу, де сорочка чи футболка поєднуються з кюлотами, комбінезонами та спідницями, а вечірні сукні й арт-костюми виконані з наявними та підкресленими біоморфними деталями.

Анкетне опитування довело, що споживач віддає перевагу одягу архітектурного крою, переважно трапецієвидної силуетної форми довжиною міді з вшивним рукавом або рукавом покром реглан. Зазвичай горловина обирається V-образної форми зі стояче-відкладним коміром авангардного стилю, застібка – блискавка із додатковими деталями на ґудзиках. Костюм виконано в контрастній колористичній гаммі з наявністю декоративних фактур. Активний спосіб життя споживача вимагає практичних та універсальних рішень у виборі аксесуарів – сумки, що за формою та розмірами відповідають сучасним гаджетам, вдало комбінуються зі зручним взуттям – босоніжками або кросівками. Завершує образ мінімальний макіяж відповідно до ситуації, що цілком відповідає загальній еко-концепції.

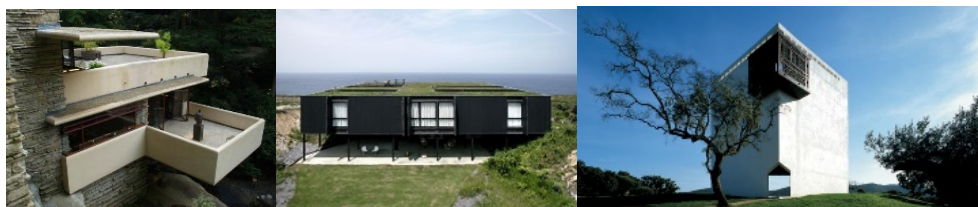
Мода на екологічність спостерігається у всіх сферах життєдіяльності людини. Підтвердженням цього є те, що головним трендовим кольором 2017 року експерти інституту кольору PANTONE (США) визначили жовто-зелений відтінок, який отримав назву greenery («свіжа зелень»).

Одинокі споруди з незначним використанням рослинності, які знаходяться в місті або мегаполісі

Архітектурні еко-комплекс або еко-поселення

Одинокі споруди серед природи

Повне злиття архітектури та природи

Рис. 1. Класифікація органічних архітектурних об'єктів та будівель за місцем розташування

Цей відтінок якнайкраще характеризує тему екологічної архітектури. Жовто-зелений колір символізує нові починання і показує стан глобальної культури – прагнення людей до змін, єднання з природою та один з одним.

Список трендових кольорів складається з десяти кольорів: рожевий деревій, кучерява капуста, рожевий пурпур, ніагара, синій ляпіс, свіжа зелень, лісовий горіх, блідо-жовтий, полум'я, острівний рай (рис. 2) [6].

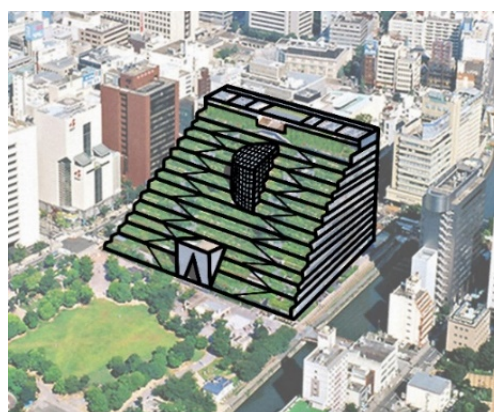
Рис. 2. Актуальні кольори 2017 року за визначенням PANTONE

Аналітичні дослідження трендів сучасної моди дозволили аргументувати доцільність використання теми екологічної архітектури, а саме архітектурних мотивів крою з відлітними деталями та різноманітними фактурами тканин. Враховуючи вищезазначене, тема органічної архітектури передбачає використання колористичної гами з переважаючим в ній зеленим кольором, що став своєрідним символом нових починань та звершень.

Перегляд асортиментних тенденцій дає змогу зробити заключення, про доцільність проектування комплектів весняно-літнього одягу в системі гардероб. Застосування матових та блискучих поверхонь, легких та прозорих тканин, смугастих матеріалів в поєднанні з рясним використанням декоративних відлітних деталей є актуальними елементами сучасної моди. Все це цілком відповідає темі екологічної архітектури, оскільки виступає фактурним прототипом бетону, асфальту, скла, рам вікон, глянцевиx та матових панелей та гармонійно поєднується при проектуванні колекції модного жіночого одягу.

Строгість ліній і просторових композицій, цілісність об'єкта з природою поєднуються з поетичною дотепністю ключових конструкцій і образів, що одночасно рухаються зі специфікою місцевого ландшафту. На тлі простих геометричних форм, прямих кутів, сучасних матеріалів – сталі, бетону і скла, підкреслено захоплення сучасними технічними можливостями, пропагованими майстрами модернізму.

В основі проектування органічної архітектури лежить взаємодія трьох основних чинників: людина, функція, оточення. Проектуванню костюма передують дослідження форми обраного першоджерела (рис. 3).

а

б

Рис. 3. Системно-структурний аналіз архітектурного еко-комплексу:

а – знак-символ; б – членування форми

Проведення системно-структурного аналізу зумовило можливість виокремлення основних характерних форм екологічної архітектури. Завдяки цьому було визначено основні форми силуету майбутньої колекції, конструктивні членування, художньо-композиційні ознаки (рис. 4).

Аналіз сучасних тенденцій моди, колекцій провідних дизайнерів світу дозволяє констатувати доцільність проектування еко-колекції в системі гардероб [7-13]. Вона має складатися з різних асортиментних комплектів одягу, які будуть легко поєднуватись між собою, створювати неповторні образи відповідно до місць та ситуацій використання. Художнє проектування одягу завжди передбачає творчий процес художнього оздоблення

нових моделей з урахуванням призначення, властивостей сучасних матеріалів, застосування відповідних аксесуарів тощо. Широка варіабельність композиційно-узгоджених комплектів одиничних моделей дає можливість скласти раціональний або базовий гардероб сучасної людини з урахуванням основних типів діяльності,

суспільної ролі споживачів з метою створення індивідуальних образів відповідно конкретних ситуацій. Це обумовлено тим, що в реальних умовах життєдіяльності кожен споживач формує власний гардероб самостійно, виходячи з естетичних та фінансових можливостей.

Рис. 4. Відповідність моделей одягу еко-архітектурним прототипам

Таким чином, сформовано асортиментні ряди (4 блоки) та виконано проектування перспективної колекції (36 луків) жіночого одягу в системі гардероб. Передбачено такі основні характерні блоки з відповідним різновидом асортименту:

- блок ділового одягу (асортимент: костюм (піджак, брюки-кюлоти), комбінезон, сорочка, сарафан, спідниця, сукня-сорочка, верхній одяг, аксесуари, взуття);

- блок повсякденного одягу (асортимент: комбінезон, сорочка-футболка, сарафан, спідниця, сукня-

сорочка, сукня, кюлоти, світшот, верхній одяг, аксесуари, взуття);

- блок урочистого одягу (асортимент: костюм (піджак, брюки-кюлоти), комбінезон, сукня бальна, сукня коктейльна, сукня вечірня, верхній одяг, аксесуари, взуття);

- блок арт-костюма (рис. 5) (асортимент: сукня, сарафан, сукня-сорочка, комбінезон, сорочка, спідниця, аксесуари, взуття).

Рис. 5. Моделі блоку арт-костюма колекції жіночого одягу

Висновки. Аналітичні дослідження екологічної архітектури світу дозволили визначити основні художньо-композиційні ознаки для вдосконалення проектування перспективної колекції жіночого одягу. Виконано класифікацію світової екологічної архітектури; проведено системно-структурний аналіз еко-архітектурних форм з визначенням можливостей застосування її принципів та художньо-композиційних

ознак при створенні перспективних колекцій відповідного одягу. Дослідження розвитку форм жіночого одягу, аналіз анкетного опитування споживачів дозволив визначити принципи та сформувати загально придатну концепцію створення універсальних форм жіночого одягу, який задовольняє естетичні та функціональні потреби сучасності. При цьому, надано пріоритетне значення саме екологічній складовій при створенні колекцій шляхом застосування нових матеріалів, побудовою відповідних конструкцій та застосуванням технологічних особливостей при з'єднанні елементів форм жіночого костюма. Отже, екологічна складова в архітектурі та формуванні предметного середовища, яка відповідає об'єктивним законами біологічної та функціональної доцільності, вимагає постановки на наукову основу адаптаційних задач, пов'язаних з проектуванням колекцій сучасного модного одягу. Для цього досліджено та проаналізовано основні тенденції світової та української моди; методом анкетного опитування визначено зацікавленого потенційного споживача, виявлено основні тенденції колористичної гами відповідно концепції еко-архітектури. Спроековано та виконано в матеріалі перспективну колекцію жіночого одягу екологічного спрямування.

Література

1. Орлова О. О. Екологічний фактор формоутворення в дизайні: автореф. дис. ... канд. мистец.: 05.01.03 / Орлова О. О. - Х.: ХДАДМ, 2003. - 21 с.
2. Гнецько З. І. Органічна архітектура, екологічне будівництво та еко-дизайн: принципи формоутворення та прийоми інтеграції / З.І. Гнецько // Вісник Львівської національної академії мистецтв. – 2012. - № 23. – С. 65-72.
3. Сайт Вікіпедія вільна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://uk.wikipedia.org/wiki/Екологічне_будівництво

4. Углиц А. Эко-архитектура. 9 "зеленых" построек мира / А. Углиц // AD Magazine Architectural Digest. Самые красивые дома мира. – 2008. - №4 (61). – С. 25-30.

5. Сайт НИИ экологии и рационального использования природных ресурсов / 10 выдающихся объектов эко-архитектуры [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.rusecology.ru/press-center/articles/346/>

6. Introducing greenery [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.pantone.com/color-of-the-year-2017>

7. Кравчук К.І. Модернізація жіночих українських корсеток на основі методу біотектонічних перетворень / К.І. Кравчук, О.В. Колосніченко // Вісник КНУТД. – 2016. – №1 – С. 147-154.

8. Kolosnichenko O.V. The development approaches to the new forms of clothes creation with signs and symbols of Tripill culture by designing methods / O.V. Kolosnichenko / *Vlákna a textil*. – 2013. – №1. – P. 41-45.

9. Kolosnichenko O.V. Design of new articles of clothing using principles of contemporary style directions in architecture and art / O.V. Kolosnichenko, I.O. Pryhodko-Kononenko, N.V. Ostapenko / *Vlakna a textile*. – 2016. – Vol. 1. – P. 18-24.

10. Kolosnichenko O.V. The development of new forms of special clothes by design projecting methods / O.V. Kolosnichenko, N.V. Ostapenko, M.V. Kolosnichenko / *Vlakna a textile*. – 2016. – Vol. 2. – P. 3-9.

11. Малинська А. М. Розробка колекцій одягу: навчальний посібник / А. М. Малинська, К. Л. Пашкевич, М. Р. Смирнова, О. В. Колосніченко - К.: ПП НВЦ «Профі», 2014. – 140 с.

12. Ергономіка і дизайн. Пректумання сучасних видів одягу: навчальний посібник / [М. В. Колосніченко, Л. І. Зубкова, К. Л. Пашкевич та ін.] – К.: ПП НВЦ «Профі», 2014. – 368 с.

13. Ніколаєва Т. В. Тектоніка формоутворення костюма: Навчальний посібник. 3-тє вид. – К.: Арістей, 2011. – 340 с.

References

1. Orlova, O. O. (2003). *Ekolohichnyy faktor formoutvorenniya v dyzayni* [Ecological factor in the shaping of design] *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv: KhDADM [in Ukrainian].

2. Hnetsko, Z. I. (2012). *Orhanichna arkhitektura, ekolohichne budivnytstvo ta ekodyzayn: pryntsyipy formoutvorenniya ta pryomy intehratsiyi* [Organic architecture, environmental construction and eco-design: principles of shaping and integration techniques] *Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv - Visnyk of Lviv National Academy of Arts*, 23, 65-72. [in Ukrainian].

3. Sait Vikipediia vilna entsyklopediia [Wikipedia is a free encyclopedia]. uk.wikipedia.org/wiki/Ekolohichne_budivnytstvo.

Retrieved from:

https://uk.wikipedia.org/wiki/Ekolohichne_budivnytstvo [in Ukrainian].

4. Uhlyk, A. (2008). *Eko-arkhytektura. 9 "zelenykh" postroek myra* [Eco-architecture. 9 "green" buildings in the world] *AD Magazine Architectural Digest. Samyie krasyyvie doma mira. – The most beautiful houses in the world*, 4 (61), 25-30. [in Russian].

5. Sayt NII ekologii i ratsionalnogo ispolzovaniya prirodnih resursov [Site of the Research Institute of Ecology and Rational Use of Natural Resources]. 10 vydayuschisya ob'ektov eko-arhitekturyi [10 outstanding objects of eco-architecture]. www.rusecology.ru/press-center

Retrieved from: <http://www.rusecology.ru/press-center/articles/346/> [in Russian].

6. Introducing greenery www.pantone.com Retrieved from: <https://www.pantone.com/color-of-the-year-2017> [in English].

7. Kravchuk, K.I., Kolosnichenko, O.V. (2016). *Modernizatsiya zhinochkykh ukrayins'kykh korsetok na osnovi metodu biotektonichnykh peretvoren'* [Modernization of women's Ukrainian corsets on the basis of biotechnological transformation method] *Visnyk KNUVD - Bulletin of KNUVD*, 1, 147-154 [in Ukrainian].

8. Kolosnichenko, O.V. (2013). The development approaches to the new forms of clothes creation with signs and symbols of Tripill culture by designing methods *Vlákna a textil - Fibers and textiles*, 1, 41-45. [in English].

9. Kolosnichenko, O.V., Pryhodko-Kononenko, I.O., Ostapenko, N.V. (2016) Design of new articles of clothing using principles of contemporary style directions in architecture and art. *Vlakna a textile - Fibers and textiles*, 1, 18-24 [in English].

10. Kolosnichenko, O.V., Ostapenko, N.V., Kolosnichenko, M.V. (2016) The development of new forms of special clothes by design projecting methods. *Vlakna a textile - Fibers and textiles*, 2, 3-9 [in English].

11. Malynska, A. M., Pashkevych, K. L., Smyrnova, M. R., Kolosnichenko, O. V. (2014). *Rozrobka kolektsii odiahu* [Development of clothing collections] – Kyiv: Profi. [in Ukrainian].

12. Kolosnichenko, M.V., Zubkova, L. I., Pashkevych, K.L., et al. (2014). *Erhonomika i dyzain. Prektuvannia suchasnykh vydiv odiahu* [Ergonomics and design. Knitting of modern types of clothes] – Kyiv: Profi. [in Ukrainian].

13. Nikolaieva, T. V. (2011) *Tektonika formoutvorenniya kostyuma*. [Tectonics of Formation of a Costume]. Kyiv: Aristei.[in Ukrainian].

ПРОЕКТИРОВАНИЕ СОВРЕМЕННОЙ ОДЕЖДЫ НА ОСНОВЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ХУДОЖЕСТВЕННО-КОМПОЗИЦИОННЫХ ПРИЗНАКОВ ЭКО-АРХИТЕКТУРЫ

КОЛОСНИЧЕНКО Е. В., КРАВЧУК Е. И., КУДРЯВЦЕВА Н. И.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель. Определение художественно-композиционных признаков и особенностей экологической архитектуры для совершенствования дизайн-проектирования современной коллекции женской одежды.

Методика. Для достижения поставленной цели использованы аналитические и ассоциативные методы исследования художественно-композиционных признаков творческого источника, системно-структурный анализ формы аналогов, анкетный и морфологический анализы.

Результаты. На основе проведенных исследований сформирована концепция создания универсальных форм женской одежды путём использования эстетических, конструктивных и технологических особенностей эко-архитектуры в дизайн-проектировании современного костюма.

Научная новизна полученных результатов заключается в систематизации художественно-композиционных признаков экологической архитектуры с последующим их использованием в процессе создания коллекции современной одежды усовершенствованных форм.

Практическая значимость работы заключается в дизайн-проектировании и выполнении в материале перспективной коллекции женской одежды с использованием художественно-композиционных признаков экологической архитектуры и с учетом современных тенденций моды.

Ключевые слова: экологическая архитектура, художественно-композиционные признаки, коллекция женской одежды, система гардероб.

DESIGNING MODERN CLOTHES ON THE BASIS OF THE USE ARTISTIC AND COMPOSITE SIGNS OF ECO-ARCHITECTURE

KOLOSNIICHENKO O. V., KRAVCHUK K. I., KUDRYAVTSEVA N. I.

Kyiv National University of Technology and Design

Goal. Definition of artistic and compositional features and specialty of ecological architecture for improving the design of a modern collection of women's wear in the spring and summer season.

Methodology. To achieve this goal, analytical and associative methods of artistic and compositional features of the creative source were used, system-structural analysis of the form of analogues, questionnaire-expert and morphological analyzes; sketches and schemes are performed using modern computer programs.

Results. On the basis of the conducted research the concept of creation of universal forms of women's clothing is formed by applying aesthetic, constructive and technological features of eco-architecture in designing a modern costume.

The scientific novelty of the results obtained is to systematize the basic principles of ecological architecture with their subsequent use in the process of creating harmonized forms of modern clothing.

The practical significance of the work lies in the design-design and implementation in the material of the prospective collection of women's wear using artistic and compositional features of ecological architecture and taking into account modern fashion trends.

Keywords: ecological architecture, artistic and compositional features, a collection of women's wear, a wardrobe system.

УДК 677.075.4

МЕЛЬНИК Л.М., КОНОТОП А.С., КИЗИМЧУК О.П.

Київський національний університет технологій та дизайну

DOI:10.30857/2617-0272.2018.2.6.

**ЗАСТОСУВАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ НАЦІОНАЛЬНИХ
ЕЛЕМЕНТІВ ОЗДОБЛЕННЯ В СУЧАСНОМУ ОДЯЗІ**

Мета. Встановити можливості оздоблення сучасного жіночого одягу художніми елементами та орнаментами традиційного національного одягу різних регіонів України з подальшим їх відтворенням в трикотажному полотні.

Методика. Використано методи літературно-аналітичного огляду та візуально-аналітичного дослідження.

Результати. В межах дослідження було розроблено структури трикотажних полотен на основі ажурних, платированих та переплетень з розпуском, що імітують різні варіанти мережок традиційного національного українського одягу, а також створено модель виробу із застосуванням розроблених варіантів структур полотен.

Наукова новизна. Досліджено та відтворено елементи оздоблення національного українського одягу в жіночій сукні шляхом розробки структур трикотажних полотен з урахуванням сучасних технологій виготовлення.

Практична значимість. Результати досліджень можуть бути використані для розширення асортименту сучасних колекцій жіночого одягу, що популяризують національні традиції.

Ключові слова: трикотаж, вишиванка, жіночий одяг, національні елементи оздоблення одягу, мережка.

Вступ. В умовах сучасних урбаністичних процесів, що нівелюють особливості культури, мистецтва окремих регіонів, набувають актуальності питання відродження та розвитку кращих народних традицій. Тому використання у сучасному костюмі елементів оздоблення національного одягу, є гострою потребою сучасного світу. Український національний одяг формувався упродовж віків і сконцентрував у собі етнокультурний досвід народу [1, 2].

Вишита сорочка є невід'ємним атрибутом традиційного українського одягу. Вона символізує щирість і довіру, душевну рівновагу та благополуччя. Символіка (вишивка) у сорочках ніколи не була випадковою, умовною, адже кожен елемент має своє призначення. Українські майстри мають в своїй скарбниці здобутків різноманітні традиційні засоби вишивки, створюючи оригінальні зразки одягу, що

збагачені ажурними, фактурними, графічно-колористичними, художніми елементами, а отже є невичерпним творчим витокom у створенні сучасної продукції [5].

Мабуть тому в сучасному світі модельєри, дизайнери в пошуках новаторських ідей чи джерела натхнення неодноразово звертаються до народного мистецтва [2]. Вони надають вітчизняній моді національних ознак, органічно вписуючись у світову моду. Етностильові тенденції у розвитку сучасної моди є досить поширеним явищем не лише на теренах України, а і по усьому світові, зокрема в європейській моді [8-9].

Отже фольклорна тема в одязі сьогодні особливо актуальна. Однак сучасному спеціалісту, що працює в індустрії моди та має на меті збереження культурних традицій свого народу, необхідно застосовувати не тільки стандартні знання, але й вміти генерувати

нові ідеї отримання елементів української вишиванки в сучасному одязі на основі фахових знань та досягнень науково-технічного прогресу.

Постановка завдання. Розвиток сучасних технологій створює умови отримання елементів оздоблення вишиванок за допомогою різних методів. Продовжуючи традиції вишивання, використовують машинну вишивку, яка дозволяє наносити малюнок на різні види тканини, деталі одягу, навіть у тих випадках, коли інші технології неприйнятні. Головною характеристикою машинної вишивки є якісне та естетичне нанесення малюнків, зображень та надписів на різні текстильні матеріали. Технологія машинної вишивки, у порівнянні з іншими методами, дозволяє створити зображення більш стійким та довговічним, навіть після багаторазового прання. Сучасні вишивальні машини дозволяють виконати вишивку двома способами: гладдю та хрестиком.

В XIX ст. орнаментацию одягу виконують ще й ткацтвом. Найбільш розповсюджені на Україні дві основні техніки ткацтва — човникова та перебірна, котрі й обумовлювали характер орнаменту. Для тканин, виконаних у човниковій техніці, властива поперечно-смуриста композиція орнаменту. Перебірна техніка дає ширші можливості для створення складних візерунків на тканинах: крім поперечних смуг, це геометризовані мотиви — ромби, зірки, розетки, стилізовані зображення квітів, птахів тощо. Виконання візерунків в такій спосіб переважає при виробленні тканин прямолінійних контурів (рушники, ковдри) [10].

Нанесення візерунків кольоровими фарбами можливе за допомогою трансферу або термодруку (друк з використанням проміжного носія, використовують при невеликих обсягах, але він має не надто стійке до зовнішніх впливів зображення), батику (ручний розпис

текстилю, що має декілька видів: гарячий, холодний, вільний, використовують для малотиражних виробів, адже він має високу вартість), прямого друку (фарбу наносять плоттером на матеріал, закріплюють нагрітою парою, малюнок має високі показники стійкості до механічних впливів), сублімаційного друку (перенесення зображення з сублімаційного паперу на текстиль дією температури (180 – 200° C) та тиску, рекомендовано для матеріалів з вмістом поліестеру від 70% та виконують принтерами для сублімаційного друку, які дозволяють передавати зображення високої роздільної здатності, при чому за якістю малюнок прирівнюють до фотографічного), трафаретного термодруку або шовкографією (фарбу продавлюють на матеріал за допомогою ракеля через осередки трафаретної сітки, кожен колір наносять окремо, друк має високу якість та рентабельний для великих партій). Дані способи застосовують, як окремий технологічний етап, що потребує додаткового обладнання, трудових ресурсів, приміщень.

Застосування в'язального обладнання створює можливість отримати візерунок під час виготовлення полотна, без додаткових технологічних операцій, тому є перспективнішим в цьому напрямку. Найменшим елементом візерунка є петля, тому змінюючи клас в'язальної машини і відповідно лінійну густину пряжі, можливо створювати візерунки від найдрібніших до таких, що імітують ручну роботу. Візерунки стійкі до механічної дії та впливу умов навколишнього середовища, а їхня якість в більшій мірі залежить від якості сировини. Сучасний парк в'язального обладнання дозволяє створити повторюваний візерунок по всій довжині полотна, наприклад, на круглов'язальних машинах. Однак перспективним є використання плосков'язального обладнання, на якому можна в'язати деталі виробу за контуром, з

оздобленням візерунком в певній частині деталі або по всій її довжині [3]. Дане обладнання має широкі візерункові можливості, що створює умови для реалізації будь-якого творчого задуму [6].

Головна мета роботи полягає у встановленні можливостей отримання традиційних національних елементів оздоблення у трикотажному полотні, в результаті вирішення технологічного завдання: розробити структуру трикотажу, що повторює елементи українських вишиванок, з подальшим їхнім використанням при виготовленні жіночого одягу.

Результати дослідження.

Різноманітність візерункових трикотажних переплетень дозволяє відтворити кольорові, ажурні, рельєфні ефекти у виробках. Так для створення кольорового візерунка в трикотажі широко використовуються жаккардові переплетення, які дуже вдало відтворюють мотиви вишивки хрестиком та гладдю. Більш цікавим є створення ефекту мережки в трикотажі, яка є однією з традиційних українських технік оздоблення одягу.

Мережка - це спосіб ажурної вишивки. Візерунок утворюється за рахунок контрасту ажурних отворів та настилів. Мережкою прикрашали жіночий та чоловічий одяг, постільну білизну, скатертини, рушники, нею з'єднували замість швів різні частини одягу. Шиють мережку переважно білими або світлими кольоровими нитками (сірими, рожевими, блакитними), якщо тканина біла, і близькими до тону, якщо тканина кольорова. Орнаментальні композиції можуть бути як геометричні, так і рослинно-геометричні.

Зазвичай мережку поєднують з різними швами «набируванням», «низиною», «занизуванням», «хрестиком», «гладдю», що збагачує візерунок [11].

Мережку зазвичай виконують на тканині, з якої в одному напрямку витягують нитки, а не витягнуті нитки поєднують між собою різними способами в пучки («прутики»), які створюють візерунки.

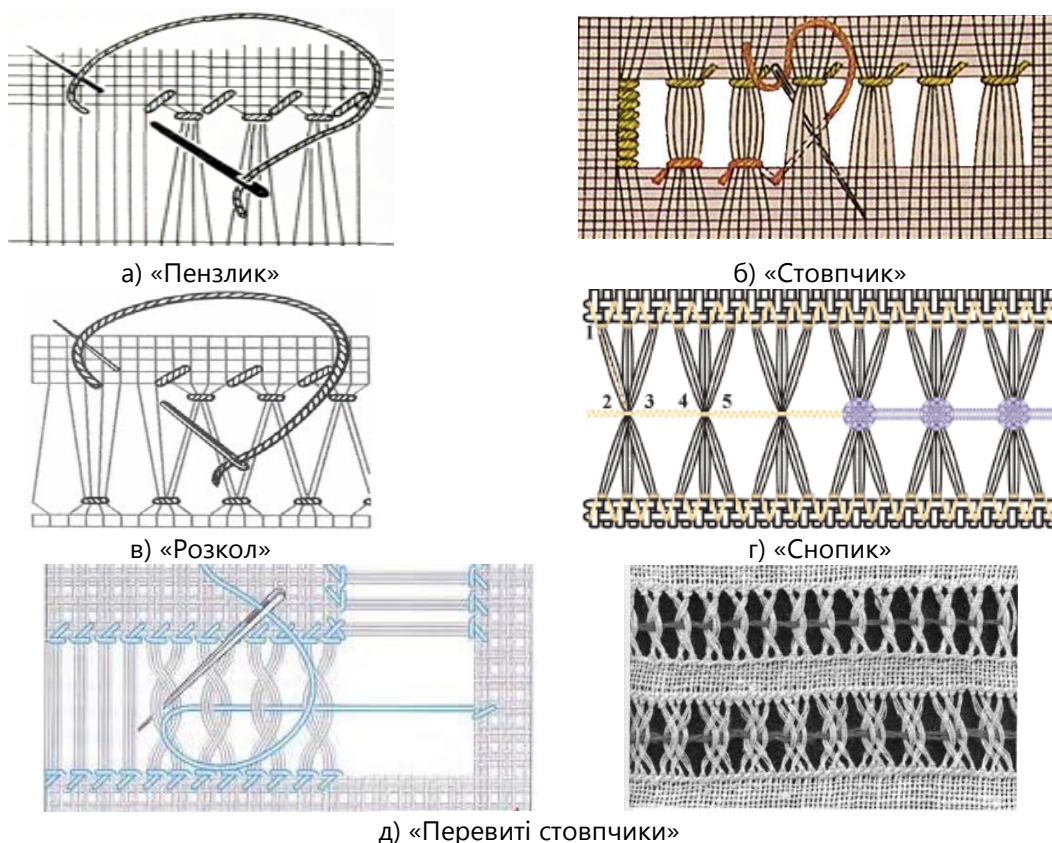
Мережки роблять як вузькими і простими, так і складними, що нагадує тонке мереживо. Відрізняють мережку за видом, технікою виконання, розміром та складністю. Залежно від компонентів, що утворюють мережку, розрізняють наступні види мережок: одностороння, коли вишивають мережкою один бік смуги полотна з висмикнутими нитками, і двостороння, вишивається мережкою два боки смуги полотна з висмикнутими нитками; проста і складна, містить в собі одну і більше смуг полотна з не висмикнутими нитками; вузька і широка (широка має ширину 2 см і більше, вишивають її на п'яльцях) [4].

Існує дуже велика кількість технік виконання мережки. Найпростіша, яку можна використати і для створення більш складних видів мережки є «Пензлик» (рис. 1, а). Мережка «Стовпчик» (рис. 1, б) повністю складається з «пензликів», виконаних з обох боків просмикнутої смуги ниток на тканині. Для виконання мережки «Розкол» (рис. 1, в) також застосовують спосіб виконання «пензлик», але однією з умов для отримання даної мережки є парна кількість отриманих пензликів, які з протилежного боку прошиваються половиною першого пучка з половиною наступного. Мережку «снопик» (рис. 1, г) виконують шляхом з'єднання ниткою по 3 стовпчика в снопики, а мережку «перевиті стовпчики» (рис. 1, д) утворюють перевиванням певною технікою стовпчиків між собою, при чому можна створити різні варіанти [7].

На відміну від тканини, трикотаж не має перпендикулярно переплетених ниток, які можна витягнути в одному напрямку. Однак, при в'язанні трикотажу з розпуском,

можна отримати полотно, що матиме ділянки паралельно розташованих ниток. На плосков'язальній машині були виготовлені зразки трикотажу на базі подвійного переплетення ластик 1+1, що

імітує основу мережки. Авторами розроблено два варіанти стрічок, що відрізняються за своєю шириною, а отже і способом вироблення (рис. 2).

д) «Перевиті стовпчики»

Рис. 1. Види мережки

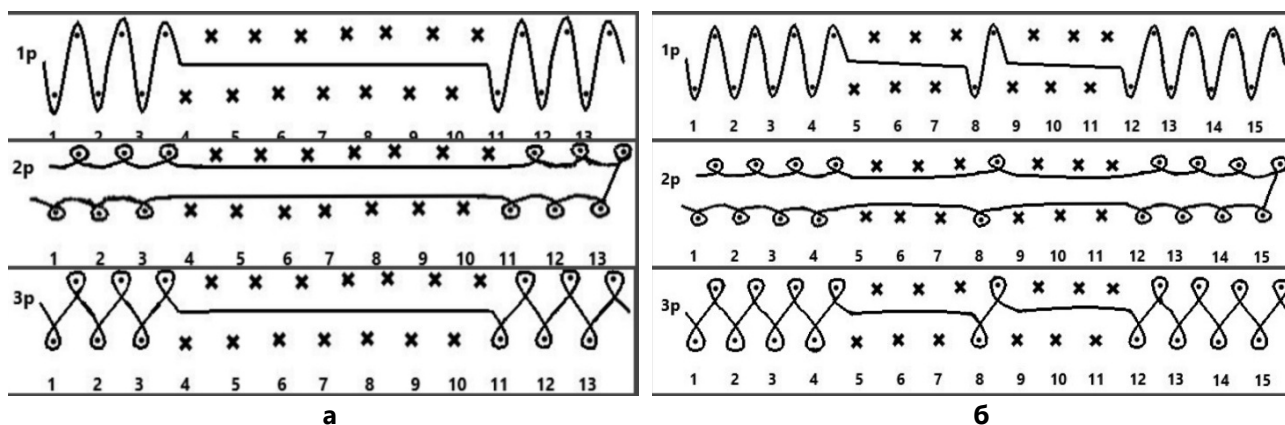

Рис.2. Графічний запис трикотажу з розпуском

На рис.2, а представлено графічний запис трикотажної стрічки, при в'язанні якої голки 4-10 вимкнені з роботи, а нитка тягнеться у вигляді протяжки. В'язання переплетенням ластик 1+1 виконується на

голках 1-3, 11-13. Кількість вимкнених голок є обмеженою, оскільки їх збільшення призводить до зміни умов прокладання нитки і порушення процесу петлетворення. При потребі збільшення довжини протяжки

необхідно між вимкненими голками 5-7 і 9-11 включити в роботу голку 8 (рис. 2, 6). Таким чином на голки 5-7 і 9-11 нитка не прокладається, тягнеться у вигляді протяжок, а на голках 1-4, 8, 12-15 виконується в'язання переплетенням ластик 1+1. Після відв'язування стрічки потрібної довжини, знявши її з машини, розпускаємо

петельний стовпчик 8 по всій довжині стрічки і відповідно збільшуємо ширину протяжки до потрібної. Виготовлення даного типу стрічок дозволяє отримувати велику кількість різноманітних візерунків за рахунок зміни техніки виконання мережки (рис.3).

Рис. 3. Фото отриманих варіантів мережки

Більш широку мережку, яку вишивають нитками близькими до тону полотна або кольоровими нитками, виконуються настиленням стібків за візерунком у вигляді квадратів, зигзагів, ромбів. При цьому утворюються дрібні отвори, які розташовані в площині тканини. В трикотажному полотні дані отвори можна отримати на базі ажурних переплетень (рис. 4). Для досягнення такого ефекту виконують перенесення петель на сусідні голки, внаслідок чого утворюються ажурні отвори (рис. 4, 6). Виконуючи перенесення петель в різній послідовності можна отримати різні варіанти мережок.

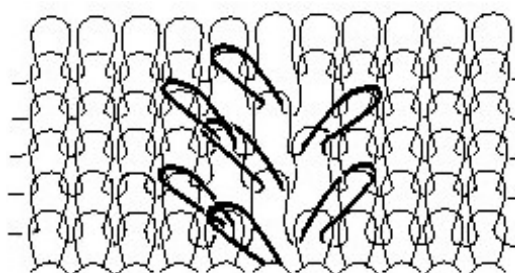
Ефекти мереживної вишивки значних розмірів (рис. 5) в трикотажному полотні можна відтворити за рахунок використання переплетення перекидна платировка. Ефект

ажурних отворів досягається за рахунок використання пряжі різного сировинного складу та товщини. Петлі, що утворені тільки однією ниткою зорозово виглядають як отвори, створюючи ажурний ефект. Петлі утворені з двох ниток створюють на полотні застил, контури якого відображають запланований візерунок.

Як приклад розроблено рослинний орнамент, а саме троянду (рис. 6), що за українськими традиціями символізує безперервний сонячний рух з вічним відродженням. Пряжу використовують одного кольору, що відповідає принципам утворення мережок в традиційній українській вишиванці, та різної лінійної густини: як ґрунтову використовують тонку поліефірну нитку, а як платировану – більш товсту бавовняну пряжу.

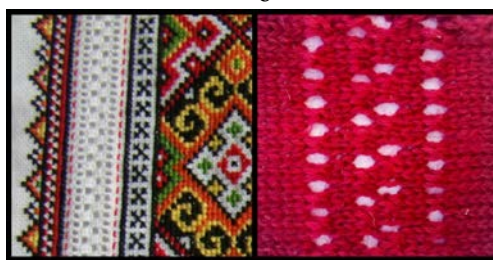
а

б

в

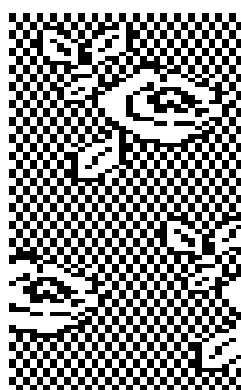

г

Рис. 4. Приклади мережки утвореної на базі ажурних переплетень

Рис. 5. Прутик з настилками через чисницю

а) патрон візерунка

б) фото запропонованого орнаменту

Рис. 6. Приклад мережки утвореної на базі переплетення перекидна платировка

Як приклад розроблено рослинний орнамент, а саме троянду (рис. 6), що за українськими традиціями символізує безперервний сонячний рух з вічним відродженням. Пряжу використовують одного кольору, що відповідає принципам

утворення мережок в традиційній українській вишиванці, та різної лінійної густини: як ґрунтову використовують тонку поліефірну нитку, а як платировану – більш товсту бавовняну пряжу.

Висновки. Використання традиційних елементів оздоблення українських вишиванок, а саме мережок, розширює асортимент сучасних колекцій жіночого одягу та популяризує національні традиції. Перспективним способом отримання таких елементів оздоблення є в'язальний, що дозволяє створити візерунок в процесі виготовлення полотна без додаткових операцій оздоблення та технологічних переходів. Розроблено структури трикотажних полотен на основі ажурних, платированих та переплетень з розпуском, які імітують елементи мережки. Виготовлено трикотажну сукню з використанням розроблених варіантів структур полотен.

Література

1. Варивончик А.В. Традиційна народна вишивка як складова українського одягу (XX ст.): автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 26.00.01. – Київ : Київський національний університет культури і мистецтв, 2011. – 16 с.
2. Семчук Л.Я. Традиційна народна одягова вишивка в творчості народних майстрів і художників модельєрів України // Вісник ХДАДМ. – 2006. – №2. – С. 85-95.
3. Баранова А.І. Визначення композиційно-технологічних ознак українського народного костюма в проектуванні колекцій сучасного одягу / Баранова А.І., Ніколаєва Т.В. // Вісник КНУТД. – 2009. – № 6. – С. 104-111.
4. Кивистик В. Мережки – Таллін: Валгус, 1980. – 80 с.
5. Ніколаєва Т.В. Розвиток національних художніх традицій в підготовці фахівців з дизайну костюма та брендової продукції / Ніколаєва Т.В., Шафранська Т.В. // Вісник КНУТД. – 2017. – № 1 (106). – С. 115-122.
6. Кизимчук О.П. Вплив технологічних можливостей сучасних плосков'язальних машин на енергоспоживання / Кизимчук О.П., Мельник Л.М., Єрмоленко І.В. // Вісник КНУТД. – 2016. – №5 (102). – С. 20-28.
7. Мережка. Модна, гарна і неповторна вишивка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://etnoxata.com.ua/statti/vishivanki-istorija-isuchasnist/merezhka-modna-garna-i-nepovtorna-vishivka/>
8. Україна надихає: вишиванки на світових подіумах. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uamodna.com/articles/ukrayina-nadyhae-vyshyvanky-na-svitovyh-podiumah/>

9. Українська етніка Караванської. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://gazeta.ua/articles/fashion/ukrayinska-etnika-karavanskoyi-viklikala-furor-v-nyujorku/550057>
10. Ткацтво на Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://etnoxata.com.ua/statti/vishivanki-istorija-isuchasnist/tkatstvo-na-ukrajini/>
11. Нечипоренко С.Г. Українська вишивка. – К.: «Майстерня книги», 2010. – 159 с.

References

1. Varyvonchuk A. V. (2011) Tradytsiyna narodna vyshyvanka yak skladova ukrainskogo odiagu (XX st) [Traditional folk embroidery as Ukrainian clothing component (XX century)].: Manuscript of PhD Thesis: 26.00.01. [In Ukrainian].
2. Semchuk L. Ya. (2006) Tradytsiyna narodna vyshyvka v tvorchosty narodnykh maystriv i khudozhnykh modeleriv [Traditional folk dress embroidery in the works of folk artists and designers of Ukraine]. *Bulletin HDADM*. 2, 85-95. [In Ukrainian].
3. Baranova A. I., Nikolayeva T. V. (2009) Vyznachennia kompozyciyno-tehnologichnykh oznak ukrainskogo narodnogo kostiuma v proektuvanni kolekciiy suchasnogo odiagu [Determination of the compositional and technological features of the Ukrainian folk costume in the design of collections of modern clothing]. *Bulletin of KNUDT*. 6, 104-111.
4. Kivistik V. (1980) Merezhki. Tallin : Valgus [In Russian].
5. Nikolayeva T. V., Shafranska T. V. (2017) Rozvytok natsionalnykh khudozhnykh tradytsiy v pidgotovtci fakhivtsiv z dyzaynu kostiuma ta brendooi produktsii [Development of national artistic traditions in training of costume designer and designer of brand products] *Bulletin of KNUDT*. 1 (106), 115-122. [In Ukrainian].
6. Kyzymchuk O. P., Melnyk L. M., Yermolenko I. V. (2016) Influence of technological capabilities of modern flat knitting machines on their energy. *Bulletin of KNUDT*. 5 (102). 20-28. [In Ukrainian].
7. Merezka. Modna, Garna i Nepovtorna vyshyvka [Merezka. Fashionable, beautiful and unique embroidery]. URL: <https://etnoxata.com.ua/statti/vishivanki-istorija-isuchasnist/merezhka-modna-garna-i-nepovtorna-vishivka/> [In Ukrainian].
8. Ukraina nadykhae: vyshyvanky na svitovykh podiumakh [Ukraine inspires: vyshyvanka on world podiums]. URL:

<http://www.uamodna.com/articles/ukrayina-nadyhae-vyshyvanky-na-svitovyh-podiumah/> [In Ukrainian].

9. Ukrainska etnika Karavanskoj [Ukrainian Ethnic from Caravanska]. URL: <https://gazeta.ua/articles/fashion/ukrayinska-etnika-karavanskoyi-viklikala-furor-v-nyujorku/550057>

10. Tkactvo na Ukraine [Weaving in Ukraine]. URL: <https://etnoaxata.com.ua/statti/vishivanki-istorija-i-suchasnist/tkactvo-na-ukrajini/> [In Ukrainian].

11. Nehyporenko S. G. (2010) Ukrainian Embroidery. Kyiv: Maisternia knygy [In Ukrainian].

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТРАДИЦИОННЫХ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЭЛЕМЕНТОВ ОТДЕЛКИ В СОВРЕМЕННОЙ ОДЕЖДЕ

МЕЛЬНИК Л.М., КОНОТОП А.С., КИЗИМЧУК Е.П.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель. Установить возможности отделки современной женской одежды художественными элементами и орнаментами традиционной национальной одежды разных регионов Украины с последующим их воссозданием в трикотаже.

Методика. Использованы методы литературно-аналитического обзора и визуально-аналитического исследования.

Результаты. В рамках исследования были разработаны структуры трикотажных полотен на основе ажурных, платированных и переплетений с роспуском, которые имитируют разные варианты мережек традиционной национальной украинской одежды, а также создана модель с использованием разработанных вариантов структур полотен.

Научная новизна. Исследованы и воспроизведены элементы отделки национальной украинской одежды в женском платье путем разработки структур трикотажных полотен с учетом современных технологий производства.

Практическая значимость. Результаты исследований могут быть использованы для расширения ассортимента современных коллекций женской одежды, популяризирующих национальные традиции.

Ключевые слова: трикотаж, вышивка, женская одежда, национальные элементы отделки одежды, мережка.

USING TRADITIONAL NATIONAL DECORATIVE ELEMENTS IN MODERN GARMENTS

MELNYK L., KONOTOP A., KYZYMCHUK O.

Kiev National University of Technologies and Design

The purpose of this work is to establish the possibility of the decorating of modern women's clothes with artistic elements and ornaments of traditional national clothes of Ukraine different regions and their subsequent reproduction in knitwear

Methods. Methods of literary-analytical review and visual-analytical research are used.

Results. The elements of clothing decoration that are characteristic of ethnic Ukrainian clothing have been defined during the research. The structures of knitted fabrics based on openwork, plated and interlooping with unrolling, which simulate different merezhka of traditional Ukrainian embroidery, have been developed in this study.

The few variants of simple mesh are offered: narrow one made on the basis of the rib 1 + 1 with an unrolling; narrow complex canvas - on the basis of openwork interlooping; wide (more than 2 cm) canvas - on the basis of a plated interlooping. The model of the women's dress is executed in the semi-regular way on two-bar flat-knitted machine, using the developed variants of knitted fabric structures. Taking into account the traditions of an arrangement of the embroidery decoration elements and modern fashion trends, it is proposed to use a narrow simple snap-net to decorate the neck of the product, a wide snap-net, having a plant ornament to knit 2/3 of the bottom of the sleeve. The narrow canvas is also used as a connecting element of the sleeve parts made with various interlooping.

Scientific novelty. The decoration elements of national Ukrainian clothes have been investigated and reproduced in women's knitted dress by new knitted structure creation taking into account modern technology.

Practical significance. Research results can be used to expand the range of modern women's clothing that promote national traditions.

Keywords. knitwear, embroidery, women's clothing, national decorative elements, merezhka.

УДК 677.075.4

НИКОЛАЄВА Т. В., ДАВИДЕНКО І. В., ЛЯПКАЛО І. О.

Київський національний університет технологій та дизайну

DOI:10.30857/2617-0272.2018.2.7.

**ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМИ, СТРУКТУРИ ТА КОЛОРИТУ
КОСТЮМА 50-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ З МЕТОЮ РОЗРОБКИ
КОЛЕКЦІЇ ЖІНОЧОГО ОДЯГУ**

Мета. Дослідження тектонічної структури та художньо-композиційних ознак стилістики та форм костюма 50-х рр. ХХ ст., для впровадження результатів аналізу в процес дизайн-проектування сучасної колекції жіночого одягу.

Методика. В роботі використані сучасні методи історіографічного, літературно-аналітичного, системно-структурного та морфологічного аналізу, а також вивчення думок споживачів засобами анкетування та статистичної обробки результатів дослідження.

Результати. Проаналізовано та обґрунтовано актуальність вибору теми дослідження та об'єкту дослідження. Використано послідовний ряд методик досліджень для вирішення поставлених наукових завдань: визначення переваг споживачів в процесі проектування сучасних моделей одягу, проєктованого на основі стилістики 50-х рр. ХХ ст., виявлено особливості тектонічної побудови костюма та художньо-композиційних елементів. На основі отриманих результатів дослідження розроблений проєкт колекції сучасного жіночого одягу.

Наукова новизна. Вперше застосовано для наукового аналізу стилістичних особливостей побудови костюма 50-х рр. ХХ ст. методики системно-структурного аналізу форм, структури та пропорційно-ритмічної побудови оригінальних моделей обраного періоду. Визначено та структуровано провідні тектонічні характеристики форм костюма, особливості художньо-композиційних елементів в оздобленні одягу, формуванні стилю та іміджу відповідного історичного періоду. З наукової точки зору скореговано процес дизайн-проектування сучасних форм костюма.

Практичне значення. В результаті проведення наукових досліджень визначено, що оригінальні форми костюма 50-х років ХХ ст., представляють актуальне творче джерело для побудови процесу асоціативного проектування сучасних форм костюма, формування оригінальних ідей та нової естетики в створенні сучасного жіночого одягу. Дослідження тектонічної структури костюма обраного історичного періоду дали можливість створення колекції жіночого костюма з новими оригінальними формами, видами оздоблення та стилістичними характеристиками.

Ключові слова: стиль, мода, композиційні ознаки, тектонічна структура, базові форми, сучасна колекція.

Вступ. Мода – це надзвичайно чутливий елемент відображення соціальних та культурних перетворень в суспільстві. Феномен формування моди визначає явище характерне саме для ХХ століття. До цього існувало багато художніх стилів, особливості яких варіювались в залежності від країни, соціального стану суспільства та рівня розвитку культури. Масовим явищем мода стає з початком розвитку великого

промислового виробництва та зміною соціальної ролі жінки в суспільстві. Переломним періодом в розвитку моди стає саме повоєнний період 50-х років ХХ століття. Після важкого та обмеженого воєнного часу, жінки почали мріяти про м'які силуети, красиві тканини та багате оздоблення одягу. Суворий облік модернізму, в якому форма беззаперечно підкорювалась функції, був замінений

романтичним, яскравим, ніжним, жіночним ідеалом. Жінки повинні були мати досконалий вигляд, відповідати новим естетичним нормам. В 50-ті роки XX ст. жінки отримали доступ до всіх досягнень суспільства споживання, а науково-технічний прогрес суттєво полегшив можливості наслідування модних тенденцій.

Запропонований видатними кутюр'є того часу новий стиль «New look», найбільш вдало відобразив світосприймання змін в поглядах на естетичні ідеали. Характерними рисами нового стилю в костюмі були м'які, пластичні лінії та силуети, округлі стегна, надзвичайно тонка талія та багате оздоблення. Навіть назви нових форм та силуетів одягу, запропоновані Крістіаном Діором носили назву квітів: тюльпан, конвалія, лілея, гібіскус, дзвіночок [1].

Величезний успіх стилю «New look» демонструє, наскільки сильною є ностальгія розвиненого технічно суспільства за минулим часом «бель-епок». Мода живе та розвивається за своїми законами, що не залежать від прогнозів та логіки. Саме тому надзвичайно цікавим і важливим є дослідження закономірностей та тенденцій формування нових сучасних стилів, на основі характеристик художніх стилів минулого, визначення їх знаковості, найбільш характерних рис та впливу на світосприйняття нових змін в суспільстві [2].

XXI ст. з його технічними інноваціями, глобалізацією суспільства, загостренням національних питань, знову і знову виявляє тенденції до відходу від важкої реальності до неоромантизму, м'якості та розуміння жіночності.

Найбільш яскравим представником цього стилю був саме стиль «New look». При достатньо великому обсязі матеріалів, що описують цей період в розвитку моди 50-х років XX ст., ще мало дослідженими залишаються питання визначення найбільш характерних тектонічних характеристик костюма цього періоду та відношення

сучасних споживачів до введення елементів стилю «New look» в сучасний костюм.

Постановка завдання. Розвиток стилю 50-х рр. XX ст. в одязі ознаменувався апогеєм творчості двох найбільш відомих дизайнерів світової моди – Крістіана Діора та Габріель Шанель [4]. Вони створювали елегантний та надзвичайно естетичний одяг для своїх сучасниць, одягали найбільш відомих жінок свого часу: принцес, герцогинь, дружин королів та президентів, кінозірок та, одночасно, і простих жінок (рис. 1).

Рис.1. Моделі костюмів кутюр'є Коко Шанель

Мода 50-60-х рр. XX ст. не втрачає актуальності і сьогодні, а навпаки, стає все відомішою та цікавою. Особливо популярна вона у весільних і вечірніх вбраннях (рис. 2). Романтичний, жіночий одяг шийють з ошатних матеріалів, що добре драпіруються та мають багате оздоблення. Прилеглий силует забезпечується контрастом затягнутої талії і пишної нижньої частини. Сукні в стилі 1950-х років можуть виглядати досить сучасними або підкреслено вінтажними, що теж відповідає новим тенденціям моди.

Рис.2. Сучасні сукні в стилі 50-х рр. XX ст.

З метою визначення можливості та доцільності використання форм та художньо-композиційних елементів одягу, періоду формування стилю «New look», було проведено дослідження відношення сучасних споживачів до включення елементів формоутворення костюма 50-х років XX ст. в сучасні колекції одягу, із застосуванням методики анкетного опитування (рис. 3) [6]. Для того, щоб дослідити закономірності формоутворення костюма, враховуючи всі його структурні елементи, в роботі були використані методи системно-структурного і морфологічного аналізу та вивчення думок споживачів методом анкетування [5]. Структурний аналіз форм костюма виконано на модульних фігурах-схемах, що дає можливість чітко виділити структурні елементи і їх антропометричні рівні (рис. 4). Під час виконання морфологічного аналізу проведено відбір найоптимальніших форм та композиційних рішень, які утворюють певну матрицю можливих варіантів побудови форми моделей сучасної колекції одягу (рис. 5).

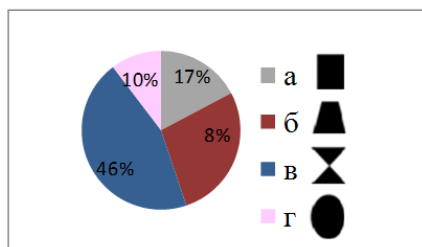
Результати дослідження. Для визначення доцільності використання обраної теми було проведено анкетування та збір соціологічної інформації, що підтвердили актуальність та зацікавленість споживачів у вивченні процесів формоутворення костюма 50-х років XX ст. та їх використання у сучасному одязі [3].

Провівши аналіз сучасних тенденцій та опрацювавши результати анкетування, можна зробити висновок, що сьогодні молодь здебільшого обирає красивий та виразний одяг, що має підкреслену талію та жіночні силуети. Тому, в проектуванні колекції доцільно обирати форми, що підкреслюють жіночу фігуру, а саме обирати силует «пісочний годинник». Щодо кольорової гами колекції, споживачі надали перевагу чорному, білому, рожевому та темно-синьому.

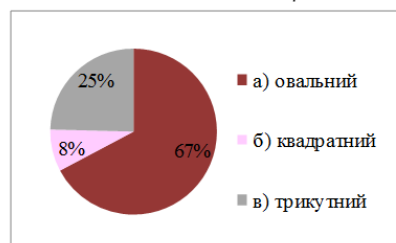
В оформленні горловини, більшість опитуваних віддали перевагу овальній формі. Для даної колекції найбільш вдалим

макіяжем у формуванні іміджу було обрано стриманий, денний, з використанням пастельних відтінків.

Якому з даних силуету Ви надаєте перевагу?

Який вид горловини для Вас більш привабливий?

Яка кольорова гама найбільш вигідно відобразить тему колекції?

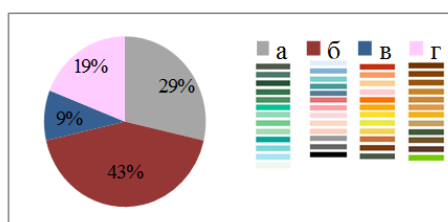

Рис. 3. Результати анкетування споживачів стосовно використання елементів костюма 50-х рр. XX ст.

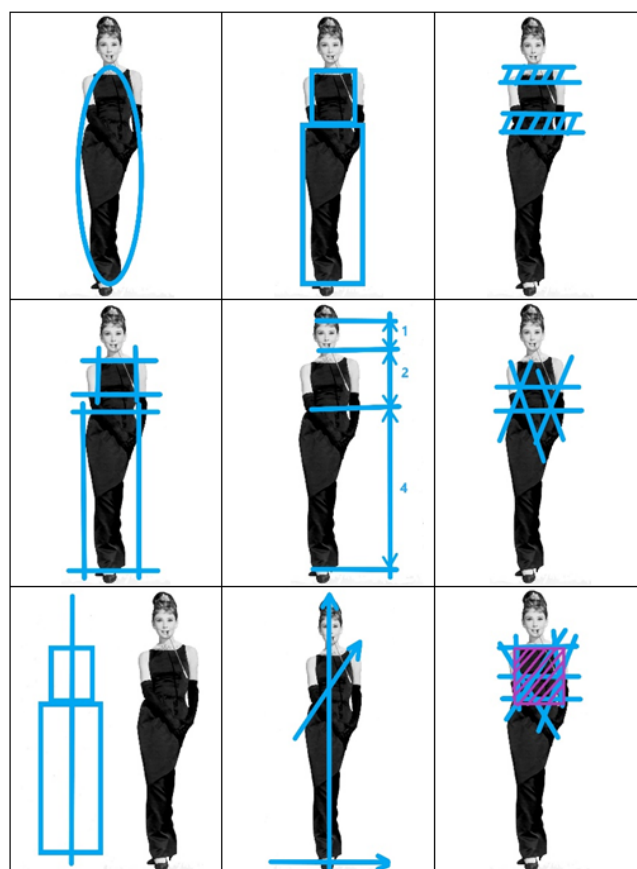

Рис.4. Системно-структурний аналіз форм костюма 50-х рр. XX ст.

Проведення передпроектних досліджень визначило концепцію сучасної колекції. Тема моди 50-х рр. XX ст. в розробці сучасної колекції одягу дає змогу відкрити для себе нюанси тих часів в нових варіаціях та створити неповторні образи сучасності.

Художньо-композиційні елементи	Положення ліній талії		Тип декольте		Положення малюнку		Тип рукава
	1 природис	2 завищене	1 на бретелях	2 з відкритими плечима	1 зверху	2 знизу	1 широкий
Силуетна форма							

Художньо-композиційні елементи	Тип рукава		Довжина рукава		Довжина сукні	
	Висівний	Без рукава	Суцільно-кресний	Довгий	До рівня ліктя	До п'ят
Силуетна форма						

Рис.5. Морфологічний аналіз формоутворення сучасного костюма

Створена сучасна колекція не передбачає широкого тиражування. Кожна річ має свій характер та свої особливості, оскільки вона орієнтована на індивідуального споживача та для

особливих випадків (свята, визначні події, весілля). Визначення головних художньо-композиційних ознак колекції в стилі 50-х рр. XX ст., проведено на основі морфологічного аналізу. Базові позиції образу: основна кольорова гама чорно-біла з елементами холодних відтінків. Матеріали – переважно шовк, атлас та мереживо. Окрім основних полотен використовуються стрічки та аксесуари, що служать для оздоблення та декору. Також серед декоративних елементів присутні різноманітні декоративні застібки, оздоблення тканинами інших малюнків та кольорів, розшивка бісером, стразами та декоративні штучні квіти.

Тема дослідження стилістики 1950-х рр. XX ст., принципів формоутворення та художньо-композиційних ознак костюма є досить цікавою і актуальною на сьогодні, проте існує зовсім небагато досліджень, з метою вивчення даного напрямку. Не зважаючи на невеликий обсяг оригінального історіографічного матеріалу за даною темою, було проведено дослідження тектоніки костюма та стилістики 50-х рр., для впровадження отриманих результатів в процес проектування сучасної колекції жіночого одягу (рис. 6). Стиль та засоби художньої виразності, а також особливості застосування декоративних елементів визначено в процесі дослідження.

Рис. 6. Розробка сучасної колекції моделей за мотивами моди 50-х рр. XX ст.

Висновки. В процесі роботи було проаналізовано актуальність теми дослідження, розглянуто художні особливості предмету дослідження, сформовано дизайн-концепцію майбутньої колекції, розроблено ряд ескізних пропозицій колекції жіночого одягу, що відповідає сучасним тенденціям моди.

На основі цих даних створено колекцію жіночого одягу, в стилі 50-х рр. ХХ ст., з використанням елементів ручної роботи, для сучасного споживача.

Мода 50-х років досить суперечливе явище, як і більшість головних тенденцій

моди ХХ століття. Завдяки стилю нью-лук, жінки могли відчувати себе чарівними, легкими, ніжними, одяг максимально підкреслював жіночність і робив силует елегантним.

Даний період відрізняється від інших своїми неповторними рисами, які знову завойовують серця жінок в сучасній моді та її тенденціях, є достатньо актуальними та можуть бути рекомендованими для використання в сучасних процесах комплексного дизайн-проекування.

Література

1. Зелинг Шарлотта. Мода. Век модельеров. 1900-1999. – Кельн: Кенеман, 2000. – 656 с.
2. Франсуа Бодо. Шик и Шарм. Перевод с фр. – М.: Слово / Slovo, 2006. – 400 с.
3. Ятина Л. И. Мода глазами социолога: результаты эмпирического исследования / Л. И. Ятина // Журнал социологии и социальной антропологии. – 1998. – № 2. – С. 121-123.
4. Зайцев В. М. Этот многоликий мир моды – М.: Сов. Россия, 1982. – 77 с.
5. Николаева Т. В. Тектоника формоутворення костюма – К.: Арістей, 2005. – 224 с.
6. Гречихин В. Г. Лекции по методике и технике социологического исследования – М.: Изд-во МГУ, 1988. – 230 с..

References

1. Charlotte Zeling. (2000) Moda. Viek modelierov [Fashion. Age of fashion designers]. 1900-1999. – Cologne: Konemann [in Russian].
2. Fransua Bodo (2006) Shik i sharm [Chic and Charm]. Moscow: Slovo [in Russian].
3. Yatina L. I. (1998) Moda hlazamy sotsyoloha: rezultaty empiricheskoho issledovaniya [Fashion by the eyes of a sociologist: the results of an empirical study] Zhurnal sotsiologii i sotsialnoy antropologii – Journal of Sociology and Social Anthropology, 2, 121-123. [in Russian].
4. Zaitsev V. M. (1982) Etot mnoholikiy mir mody [This versatile world of fashion]. Moscow: Sov. Rossia [in Russian].
5. Nikolaeva T. V.(2005) Tektonika formoutvorennia kostiuma [Tectonics of Formation of a Costume]. Kyiv: Aristei [in Ukrainian].
6. Grechikhin V. G. (1988) Lektsii po metodike i tekhnike sotsiologicheskoho issledovaniya [Lectures on the methodology and technique of sociological research]. Moscow [in Russian].

ИССЛЕДОВАНИЕ ФОРМЫ, СТРУКТУРЫ И КОЛОРИТА КОСТЮМА 50-Х ГОДОВ ХХ ВЕКА С ЦЕЛЬЮ РАЗРАБОТКИ КОЛЛЕКЦИИ ЖЕНСКОЙ ОДЕЖДЫ

НИКОЛАЕВА Т. В., ДАВИДЕНКО И. В., ЛЯПКАЛО И.
Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель. Исследование тектонической структуры и художественно-композиционных признаков стилистики и форм костюма 50-х гг. ХХ ст., для внедрения результатов анализа в процесс дизайн-проектирования современной коллекции

RESEARCH OF FORM, STRUCTURE AND COLOUR OF SUIT OF THE 50's OF XX CENTURY, WITH A VIEW TO THE DEVELOPMENT OF COLLECTION OF WOMEN'S CLOTHING

NIKOLAEVA T. V., DAVYDENKO I. V., LYAPKALO I.
Kiev National University of Technologies and Design

Purpose. Investigation of the tectonic structure and artistic-compositional features of the stylistics and forms of the costume of the 50's of XX century, to introduce the results of analysis

женской одежды.

Методика. В работе использованы современные методы историографического, литературно-аналитического, системно-структурного и морфологического анализа, а также изучение мнений потребителей средствами анкетирования и статистической обработки результатов исследования.

Результаты. Проанализировано и обосновано актуальность выбора темы исследования и объекта исследования. Использовано последовательный ряд методов исследований для решения научных задач. На основе полученных результатов исследований разработан проект коллекции современной женской одежды.

Научная новизна. Впервые использованы для научного анализа стилистических особенностей построения костюма 50-х гг. XX ст. методики системно-структурного анализа форм, структуры и пропорционально-ритмичного построения оригинальных моделей избранного периода. Определены и структурированы ведущие тектонические характеристики форм костюма, особенности художественно-композиционных элементов в отделке одежды, формировании стиля и имиджа соответствующего исторического периода. С научной точки зрения скорректирован процесс дизайн-проектирования современных форм костюма.

Практическая значимость. В результате проведения научных исследований определено, что оригинальные формы костюма 50-х годов XX ст., представляют актуальный творческий источник для построения процесса ассоциативного проектирования современных форм костюма, формирования оригинальных идей и новой эстетики в создании современной женской одежды. Исследования тектонической структуры костюма избранного исторического периода дали возможность создания коллекции женского костюма с новыми оригинальными формами, видами отделки и стилистическими характеристиками. Коллекция изготовлена в материале и представлена на Международном конкурсе "Печерские каштаны" (Украина, КНУТД).

Ключевые слова: стиль, мода, композиционные признаки, тектоническая структура, базовые формы, современная коллекция.

in the design process of a modern collection of women's clothing.

Methodology. Modern methods of historiographic, literary-analytical, system-structural and morphological analysis were used in the work, as well as studying the opinions of consumers by means of questioning and statistical processing of research results.

Results. The relevance of the choice of the research topic and the object of research is analyzed and justified. A series of research methods has been used to solve scientific problems. Based on the research results, a draft of a collection of modern women's clothing

Scientific novelty. The methods of system-structural analysis of forms, structure and proportional-rhythmic construction of original models of the selected period were used at first for scientific analysis of the stylistic features of the construction of the costume of the 50's of XX century. The leading tectonic characteristics of the costume forms, the features of the artistic and compositional elements in the decoration of clothes, the formation of style and the image of the corresponding historical period are determined and structured. From the scientific point of view, the process of design-designing of modern costume forms has been adjusted.

Practical value. Because of scientific research, it is certain that the original costume forms of the 50's of XX century represent an actual creative source for constructing the process of associative design of modern costume forms, the formation of original ideas and a new aesthetics in the creation of modern women's clothing. Studies of the tectonic structure of the costume of the selected historical period made it possible to create a collection of a female costume with new original forms, types of finishes and stylistic characteristics. The collection was made in the material and was presented at the International competition "Pechersky chestnuts" (Ukraine, KNUTD).

Keywords: style, fashion, composition signs, tectonic structure, basic forms, modern collection.

УДК
687.016:687.12

DOI:10.30857/2617-
0272.2018.2.8.

ПРИХОДЬКО-КОНОНЕНКО І.О., КОЛОСНІЧЕНКО О.В.,
ОСТАПЕНКО Н.В., СІНДАРОВА Л.Р.
Київський національний університет технологій та дизайну

ДИЗАЙН-ПРОЕКТУВАННЯ КОЛЕКЦІЇ ЖІНОЧОГО ОДЯГУ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНІКИ ПЕЧВОРК

Мета. Розробка актуальної колекції жіночого одягу з використанням техніки печворк на основі трансформації творчого джерела – перуанського національного костюму.

Методика. Використано методи дослідження: аналітичний, об'єктивне спостереження та структурний аналіз. Основою для дослідження стали наукові праці фахівців в галузі дизайну одягу та висновки експертів в області моди.

Результати. Аналіз процесу виготовлення виробів в техніці печворк дозволив розробити класифікацію видів і технік печворку та розробити актуальну колекцію жіночого одягу з використанням даної технології моделювання одягу.

Наукова новизна. На основі теоретичних досліджень систематизовано різновиди техніки печворк та запропоновано основні принципи її застосування в дизайн-проектуванні нових колекцій одягу.

Практична значимість. Розроблено художньо-проектні, конструктивно-технологічні рішення моделей з використанням техніки печворк, виготовлено колекцію жіночого одягу.

Ключові слова: техніка печворк, дизайн-проектування, колекція одягу, перуанський національний костюм.

Вступ. Процес проектування нових дизайнерських об'єктів в модній індустрії є складним і багатокритеріальним, оскільки включає дослідження, техніко-економічні розрахунки, розрахунки і побудову креслень, виготовлення і випробування дослідних зразків. Сьогодні швейна промисловість знаходиться на піку свого розвитку, тому для задоволення потреб споживача дизайнери пропонують різноманітні концепції сучасної моди. На сьогоднішній день представлений широкий вибір моделей з різноманітними колірними і конструктивними рішеннями, що визначаються модними тенденціями. Зовнішній вигляд одягу та якість залежать від обґрунтованого вибору творчої концепції колекції та правильного підбору матеріалів, а досягнення цієї мети можливе різними способами. Великої популярності серед дизайнерів набуває стиль печворк,

оскільки його прийоми в поєднанні із сучасними методами проектування виробів дають можливість урізноманітнити речі лаконічного крою та досягти ефектних композиційних рішень.

Техніка печворк містить сукупність різноманітних методів і прийомів поєднання клаптиків матеріалу однакової або різної геометричної форми, розміру, кольору, рисунку тощо для створення об'єктів дизайну: одягу, сумок тощо. В її основі лежить принцип мозаїки, що передбачає створення цілого виробу з відповідних за формою і розміром частин, які підібрані з врахуванням фізичних та естетичних характеристик матеріалів.

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення принципів дизайн-проектування актуальної колекції жіночого одягу з використанням техніки

печворк на основі трансформації творчого джерела – національного костюму.

Результати дослідження. Розвиток сучасного костюму та пов'язана з ним мода являється важливою частиною матеріального та духовного життя суспільства. Сьогодні моду відносять до сфери бізнесу, яка постійно розвивається, відповідно – зростає конкуренція в модному бізнесі і відбувається активна боротьба за споживача, що змушує постійно змінювати та вдосконалювати асортимент продукції. Для прискорення процесу проектування одягу, пошуку нових ідей і рішень, часто використовують ті чи інші методи евристики, які притаманні людині і відрізняються від штучних інтелектуальних систем. Один із таких методів, а саме метод аналогії, використано для формування ідеї, реалізованої в колекції жіночого одягу [1].

Для формування об'єкту проектування як системи взаємопов'язаних

матеріально-функціональних і соціо-культурних елементів, доцільно розробляти колекцію підпорядковану системі «костюм — людина — середовище», яка встановлює чіткі функціональні зв'язки між середовищем, його елементами та процесами, що створюються спільно з людиною [2]. Виготовлення одягу передбачає використання сучасних підходів та принципів проектування та технологічних рішень для формування нових ідей.

Головним етапом при створенні колекції є визначення творчої концепції, що несе в собі емоційну складову костюма та певний естетичний характер. Її суть впливає на цілісність художнього образу та його гармонійне сприйняття. Джерелом натхнення для дизайн-проектування колекції жіночого одягу став перуанський національний костюм, окремі ознаки якого були використані при проектуванні виробів (рис.1).

Рис. 1. Колаж джерела натхнення для розробки колекції

Традиційний костюм перуанок дуже виразний і яскравий. Зазвичай він складається з декількох елементів, а саме накидки на плечі прямокутної форми, короткого жакету без застібки та широкої зібраної на поясі спідниці. Вироби костюму оздоблені характерними візерунками, що доповнені білими плоскими ґудзиками. Обов'язковим матеріалом для візерунка є тасьма «в'юнець», якою можуть бути вишиті як жакети, так і спідниці [3].

Перуанський національний костюм характеризується великою кількістю членувань та наявністю традиційних орнаментів, що асоціюється з технікою печворк. Суть техніки печворк полягає в тому, щоб різнокольорові шматки тканини з'єднати в ціле полотно, з якого потім можна виготовляти різні вироби [4]. Основними відомими техніками виконання печворк є «швидкі квадрати», «акварель», «трикутники», «смужки», «спіраль», «соти», «латки» тощо. При використанні різнокольорових частин тканини, на основі яких виготовляється єдине полотно певного композиційного плану, створюється новий матеріал з новим кольорним рішенням, іноді з новою фактурою. Незважаючи на очікувану простоту і легкість, виготовлення виробів в техніці печворк є трудомістким і вимагає майстерності [5].

На основі теоретичного аналізу систематизовано інформацію щодо видів та технік печворк (рис.2), яку використано при розробці колекції жіночого одягу. Одяг в стилі печворк набув великої популярності, тому доцільно застосувати дану техніку при створенні колекцій одягу [6].

Творчий образ перуанського національного костюму став визначальним аспектом у формуванні стильових, образно-емоційних характеристик в костюмі. Особливості естетичного сприйняття джерела натхнення та особисте

психологічно-емоційне ставлення до моди внесло свої корективи у визначення групи жінок-споживачів, для якої розробляється колекція. Отже, дана колекція одягу проектується для жінок молодшої вікової групи, які надають перевагу діловому стилю в одязі.

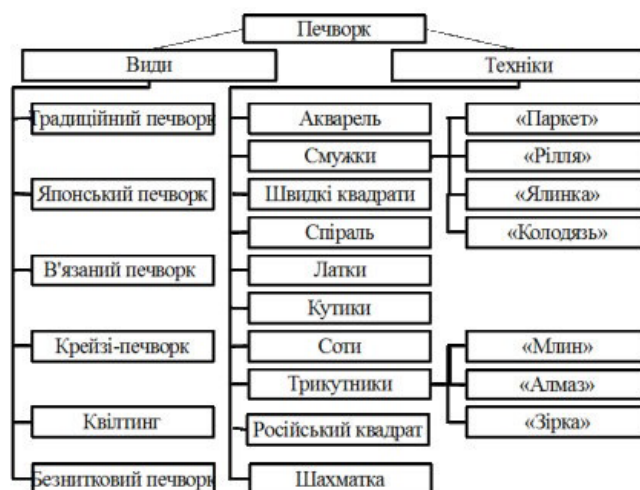

Рис. 2. Класифікація видів і технік печворк

Відомо, що об'єктом художнього моделювання костюма є людина - її образ, пропорції і особливості будови фігури, що визначають характер форми костюма [7]. Методом дослідження структури та стилю перуанського національного костюму виокремлено модні лінії силуету, лінії внутрішнього членування форми, зокрема елементи складок на спідниці, які закладені в конструкцію виробу.

Підкреслено геометричні особливості оздоблення костюма, які відображено у візерунках і декоруванні тасьмою, що засвідчують національну символіку. В ході структурного аналізу творчого джерела виділено форму «пісочний годинник», як похідну форму трапеції, що чітко простежуються в перуанському костюмі. За допомогою інтерпретації символ-форми отримано нові проектні рішення моделей колекції (рис. 3).

Рис. 3. Трансформація творчого джерела

Важливим моментом при розробці одягу є визначення його призначення і асортименту [8]. Колекція повинна бути функціональною, практичною та адаптованою до різних сфер використання. Вона має містити широкий асортимент виробів, які легко комбінуються між собою та є взаємозамінними, що дасть змогу підібрати одяг для роботи в офісі, відвідування ділових зустрічей, дозвілля або повсякденного носіння. Тому, з метою створення цілісного сприйняття колекції одягу використано гармонійні за кольором та фактурою матеріали. Оскільки проектується діловий одяг, перевагу надано коричневій палітрі в поєднанні з зеленим та синім. Серед асортименту тканин обрано платтяну штапельну тканину та еластичну сітчасту тканину для суконь, костюмну тканину для штанів, трикотаж та оксамит для светрів, плащову тканину для плаща та куртки. Для розробки колекції жіночого одягу використано комбінаторний метод проектування, в основі якого лежить

структурний принцип з'єднання елементів в єдине ціле.

Суть такого методу полягає у пошуку нових форм за допомогою трансформації, комбінуванні деталей усередині зміненої форми, зміні її пропорційних членувань і прийомів декорування форми тощо [9]. На основі аналітичних досліджень розроблено художньо-проектні рішення моделей авторської колекції, загальний вигляд яких представлено на рис. 4.

В ході проектування виробів експериментальним методом отримано варіанти з'єднання матеріалів між собою. В колекції поєднано трикотаж з оксамитом, штапельну тканину з сіткою та використано класичні кольорові комбінації тканин. В результаті за допомогою техніки печворк та з використанням контрастних фактур матеріалів, де матові тканини комбінуються з блискучими, а тонкі – з щільними, досягнуто ефекту фактурного контрасту без застосування складних методів моделювання.

Рис. 4. Ескізи колекції жіночого одягу з використанням техніки печворк

В процесі творчої діяльності не завжди чітко сплановано застосування конкретних методів проектування, адже процес творчості є складний, багатовекторний та інколи суперечливий. Тому в ході роботи, орієнтуючись на поставлені цілі, завдання, на основі дослідження, виділено три основних методи виготовлення одягу з використанням техніки печворк (рис. 5).

В класичному методі розкрою деталей виробу передуює виготовлення

цілісного полотна тканини з окремих її кусків, використовуючи обрану за творчим задумом техніку печворк. Комбінований метод передбачає виготовлення лише певної частини деталі в техніці печворк, яка потім з'єднується з другою її частиною, утворюючи цілу деталь. Суть шаблонного методу полягає у членуванні готового лекала деталі виробу на окремі частини (шаблони), з метою отримання бажаного візерунку, відтворюючи ту чи іншу техніку.

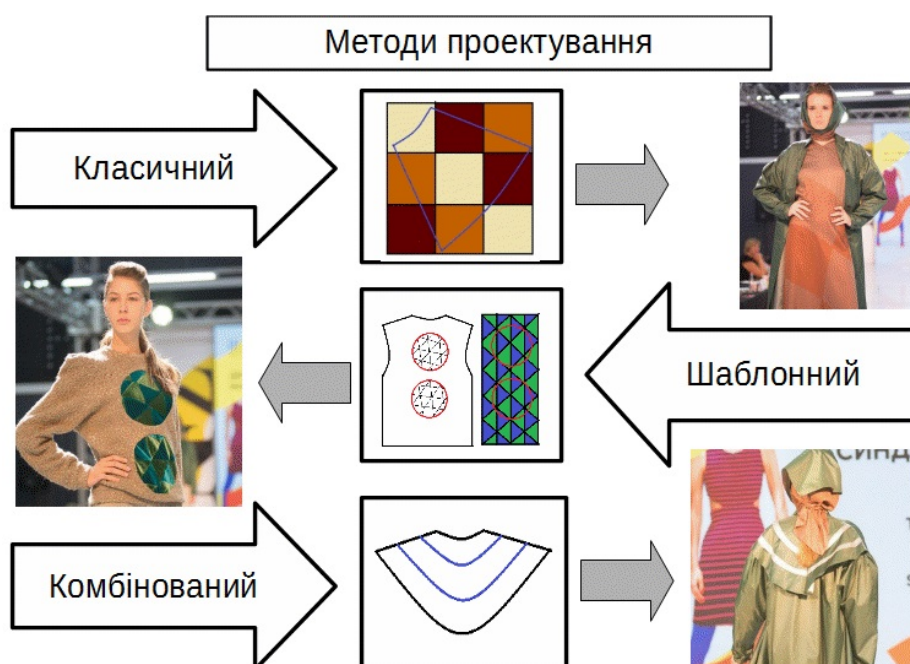

Рис. 5. Основні методи виготовлення одягу з використанням техніки печворк

Завдяки дослідженню закономірностей побудови і гармонізації складових частин різновидів технік печворк досягнуто структурно-композиційну цілісність та художньо-інформативну виразність виробів. Розроблено функціонально доцільну колекцію жіночого одягу з широким асортиментним рядом. При розробці конструктивно-технологічних рішень враховано антропометричні, психофізіологічні та гігієнічні вимоги споживачів з метою забезпечення ергономічної відповідності виробів.

На основі експериментальних досліджень виготовлено авторську колекцію жіночого одягу під назвою

«Twenty-nine» (рис. 6), яку представлено на конкурсах молодих дизайнерів. В міжнародному конкурсі молодих дизайнерів «Печерські каштани» (м. Київ, КНУТД, 2017 р.) отримано диплом третього ступеня в номінації Прет-а-порте. У конкурсі молодих дизайнерів «New Fashion Zone» (м. Київ, NFZ community, 2017 р.) здобуто перше місце в номінації «Ділова мода». В міжнародному конкурсі дизайнерів «Мода без кордонів» (м. Кропивницький, МА «Mix models», 2017 р.) отримано диплом другого ступеня за участь в номінації прет-а-порте. Фото готових моделей авторської колекції «Twenty-nine» представлено на рис. 6.

Рис. 6. Фото колекції «Twenty-nine»

Висновки. Аналізуючи спеціалізовані і наукові джерела, можна зазначити, що сьогодні існує значна кількість інструментів для дизайн-проекування одягу, які допомагають автору втілити свій задум щодо майбутньої колекції в життя. Визначено принципи дизайн-проекування колекцій одягу з використанням техніки печворк, систематизовано різновиди техніки печворк, використання якої у

виготовленні виробів стало платформою для створення колекції.

Джерелом натхнення для дизайн-проекування колекції жіночого одягу став перуанський національний костюм, кольорові поєднання якого, конструктивні рішення та поєднання різних за фактурою тканин дали змогу отримати цікаві дизайнерські рішення моделей.

Література

1. Джонс Дж. К. Методы проектирования / Дж. К. Джонс. - М.: Мир, 1986. - 326 с.
2. Малинська А.М. Розробка колекцій одягу: Навчальний посібник. / А.М. Малинська, К.Л. Пашкевич, М.Р. Смирнова, О.В. Колосніченко – К: ПП «НВЦ«Профі», 2014. – 140 с.
3. Сайт Вукунья [Електронний ресурс]: Традиційна одяжка кечуанов Перу. – Режим доступу: <http://vicuna.ru/index.php/aymara/trajes/>
4. Електронна бібліотека. Книга: Лоскутне шитьє: Практичне керівництво / О.В. Зайцева [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.e-reading.club/bookreader.php/144735/Zaiiceva_-_Loskutnoe_shit%27e__Prakticheskoe_rukovodstvo.html.
5. Банакина Л. В. Лоскутное шитье: Техника, приемы, изделия./ Л. В. Банакина — АСТ-пресс, 2010. – 192 с.
6. Сайт журналу Vogue Ua [Електронний ресурс]: Тренд: одяжка в стилі п'єчворк. – Режим доступу: <https://vogue.ua/article/fashion/trend-odezhda-v-stile-pehchvork847.html>
7. Ніколаєва Т.В. Тектоніка формоутворення костюма: Навчальний посібник. / Т.В. Ніколаєва–К.: Арістей, 2011. – 340 с.
8. Колосніченко М. В. Ергономіка і дизайн. Проектування сучасних видів одягу: Навчальний посібник./ М.В. Колосніченко, Л.І. Зубкова, К.Л. Пашкевич, Т.О. Пілька, Н.В. Остапенко, І.В. Васильєва, О.В. Колосніченко – К.: ПП «НВЦ«Профі», 2014. – 386 с.: іл. 205.
9. Малинская А.Н. Разработка коллекций моделей: теория и практика./ А.Н. Малинская, С.Р. Смирнова – Иваново: ИГТО. 2008. – 276с.

References

1. Dzhons Dzh.K. (1986). Metody proektyrovaniya [Design Methods]. Moscow: Myr [in Russia].
2. Malyns'ka A.M., Pashkevych K.L., Smyrnova M.R. & Kolosnichenko O.V (2014). Rozrobka kolektsij odiahu: Navchal'nyj posibnyk [Development of Clothing Collections: Training aid]. Kyiv: Training and Production Centre «Profi» [in Ukrainian].
3. Sait Vykun'ia: Tradytsonnaia odezhdha kechuanov Peru [Site of Vicuna: Traditional Quechua Clothing of Peru]. vicuna.ru. Retrieved from <http://vicuna.ru/index.php/aymara/trajes/> [in Russia].
4. Elektronna biblioteka. Knyha: Loskutnoe shyt'e: Praktycheskoe rukovodstvo [Electronic library. Book: Patchwork: Practical Guidance]. www.e-reading.club. Retrieved from http://www.e-reading.club/bookreader.php/144735/Zaiiceva_-_Loskutnoe_shit%27e__Prakticheskoe_rukovodstvo.html. [in Ukrainian].
5. Banakyna L.V. (2010). Loskutnoe shyt'e: Tekhnika, pryemy, yzdelyia [Patchwork: Technique, Methods, Items]. AST-press [in Russia].
6. Sait zhurnalu «Vogue Ua» Trend: odezhdha v stile pehchvork [Site of journal «Vogue Ua» Trend: Patchwork clothing]. vogue.ua. Retrieved from <https://vogue.ua/article/fashion/trend-odezhda-v-stile-pehchvork847.html> [in Ukrainian].
7. Nikolaieva T.V. (2011). Tektonika formoutvorennia kostiuma: Navchal'nyj posibnyk [Tectonics of Shaping a Costume: Training aid]. Kyiv: Aristei [in Ukrainian].
8. Kolosnichenko M.V., Zubkova L.I., Pashkevych K.L., Pol'ka T.O., Ostapenko N.V. & Vasyl'ieva I.V. et al. (2014). Erhonomika i dyzajn. Proektuvannia suchasnykh vydiv odiahu [Ergonomics and Design. Design of Modern Types of Clothing: Training aid]. Kyiv: PE «Training and Production Centre«Profi» [in Ukrainian].
9. Malynskaia A.N. & Smyrnova S.R. (2008). Rozrabotka kollektsyj modelej: teoriia y praktyka [Design of Models Collections: Theory and Practice]. Ivanovo: Institute of Humanitarian Education [in Russia].

ДИЗАЙН-ПРОЕКТИРОВАНИЕ КОЛЛЕКЦИИ ЖЕНСКОЙ ОДЕЖДЫ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ТЕХНИКИ ПЭЧВОРК

ПРИХОДЬКО-КОНОНЕНКО И.А., КОЛОСНИЧЕНКО
О.В., ОСТАПЕНКО Н.В., СИНДАРОВА Л.Р.

Киевский национальный университет
технологий и дизайна

Цель. Разработка актуальной коллекции женской одежды с использованием техники пэчворк на основе трансформации творческого источника - перуанского национального костюма.

Методика. Использованы методы исследования: аналитический, объективное наблюдение и структурный анализ. Основой для исследования стали научные труды специалистов в области дизайна одежды и выводы экспертов в области моды.

Результаты. Анализ процесса изготовления изделий в технике пэчворк позволил разработать классификацию видов и техник пэчворка и разработать актуальную коллекцию женской одежды с использованием данной технологии моделирования одежды.

Научная новизна. На основе теоретических исследований систематизированы виды техники пэчворк и предложены основные принципы ее применения в дизайн-проектировании новых коллекций одежды.

Практическая значимость. Разработаны художественно-проектные, конструктивно технологические решения моделей с использованием техники пэчворк, изготовлена коллекция женской одежды.

Ключевые слова: техника пэчворк, дизайн-проектирование, коллекция одежды, перуанский национальный костюм.

DESIGN OF WOMENS CLOTHING COLLECTION BY USING PECHWORK TECHNOLOGY

PRYKHODKO-KONONENKO I.O.,
KOLOSNIICHENKO O.V., OSTAPENKO N.V.,
SINDAROVA L.R.

Kyiv National University of Technologies and
Design

Purpose. Development of an up-to-date collection of women's clothing with the use of pechwork technique based on the transformation of a creative source - the Peruvian national costume.

Methodology. Research methods were used: analytical, objective observation and structural analysis. The basis for the study was the scientific work of experts in the field of design of clothing and findings of experts in the field of fashion.

Findings. The analysis of the manufacturing process of products in the technology of the pitchfork allowed to develop a classification of types and techniques of pectin and to develop an up-to-date collection of women's clothing using this technology of clothing modeling.

Originality. On the basis of theoretical studies, the types of pechorop technique are systematized and the main principles of its application in the design of new clothing collections are proposed.

Practical value. Artistic-design, constructive-technological decisions of models with the use of the pechora technique were developed, a collection of women's clothing was made.

Key words: peculiar technique, design-design, collection of clothing, Peruvian national costume.

УДК
687.016:687.14

DOI:10.30857/2617-
0272.2018.2.9.

РУБАНКА А.І., СІНЯНСЬКА Є.В., РУБАНКА М.М., ОСТАПЕНКО Н.В.
Київський національний університет технологій та дизайну

ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙН-ПРОЕКТУВАННЯ ДИТЯЧИХ СУКОНЬ ДЛЯ БАЛЬНО-СПОРТИВНИХ ТАНЦІВ

Мета. Комплексне дослідження особливостей дизайн-проектування дитячих суконь для бально-спортивних танців; аналіз асортименту використовуваних матеріалів; розробка рекомендацій щодо забезпечення ергономічних показників конструкції; розробка асортиментної серії суконь на основі систематизації вимог до їх дизайн-проектування.

Методика. В роботі використано методи комплексного аналізу існуючих суконь для бально-спортивних танців; аналітичні дослідження вимог до обраного асортименту одягу.

Результати. В роботі проаналізовано умови експлуатації одягу для бально-спортивних танців, обґрунтовано вибір матеріалів для їх виготовлення. Досліджено особливості дизайн-проектування суконь для дівчаток, зокрема їх конструктивно-технологічного рішення. Встановлено, що до обраного асортименту висувається ряд спеціалізованих вимог. На основі аналітичних досліджень розроблено асортиментний ряд суконь для занять бально-спортивними танцями для дівчаток молодшого шкільного віку.

Наукова новизна. Полягає в розробці вимог до одягу дівчаток для занять бально-спортивними танцями з прогнозованими ергономічними характеристиками.

Практична значущість. Сформовано і систематизовано інформаційну базу складових елементів деталей і вузлів дитячих суконь для занять бально-спортивними танцями, запропоновано асортиментний ряд суконь для дівчаток молодшого шкільного віку.

Ключові слова: сукня для бально-спортивних танців, конструювання, дитяча сукня, дизайн-проектування, сукня-бейсик.

Вступ. Бальні танці мають народно-історичні коріння і виконувались знаттю під час святкувань, урочистостей і балів починаючи з другої половини XVII ст. Термін «бал» має французько-латинське походження «ballare», що означає «танцювати». В кожен епоху існували спеціальні бальні сукні, конструкція яких в основному складалась з корсетів, багат шарових спідниць та широких рукавів. Така сукня не забезпечувала свободу руху, мала низькі ергономічні показники.

Тільки в кінці XIX ст. і на початку XX ст. бальні танці втратили свою елітарність і їх почали виконувати на громадських асамблеях і в публічних танцювальних залах. В цей же час у європейську танцювальну культуру впроваджувались латиноамериканські та африканські

традиції, що істотно змінило зоровий і ритмічний ряд, особливості рухів та, відповідно, танцювальних суконь. Зі зміною танців змінювались також і костюми для них.

Постановка завдання. Дизайн-проектування суконь для занять бально-спортивними танцями базується на систематизації вимог до обраного асортименту, зумовлених правилами змагань зі спортивних танців; аналізі використовуваних матеріалів та розробці рекомендацій щодо забезпечення ергономічних показників. Тому метою дослідження є аналіз особливостей дизайн-проектування дитячих суконь для бально-спортивних танців з метою надання рекомендацій щодо принципів розробки асортиментних рядів суконь на основі

систематизації вимог до їх дизайн-проекування.

Результати дослідження. Перший чемпіонат світу зі спортивно-бальних танців відбувся 1939 року, проте сучасний вигляд одягу для танців з'явився в 60-ті роки XX ст. В наш час набули популярності дитячі спортивні бальні танці, в змаганнях з яких приймають участь дівчатка і хлопчики дошкільної, молодшої та старшої шкільної групи. Аналіз показує, що змагання проводяться у різних категоріях – «Діти»,

«Ювенали 1, 2», «Юніори 1, 2» [1]. Для участі у змаганнях прийнято одягати спеціальний дитячий костюм – сорочку та штани або жилет чи фрак для хлопчиків та блузку зі спідницею або сукню для дівчаток (сукня-бейсик) (рис. 1). Чемпіонати проводять з дотриманням суворих правил, що стосуються не тільки танців, але і зовнішнього вигляду танцівників, в тому числі їх одягу. Зазначимо, що до кожного одягу спортсменів з вказаних вікових категорій висувають різні вимоги [2].

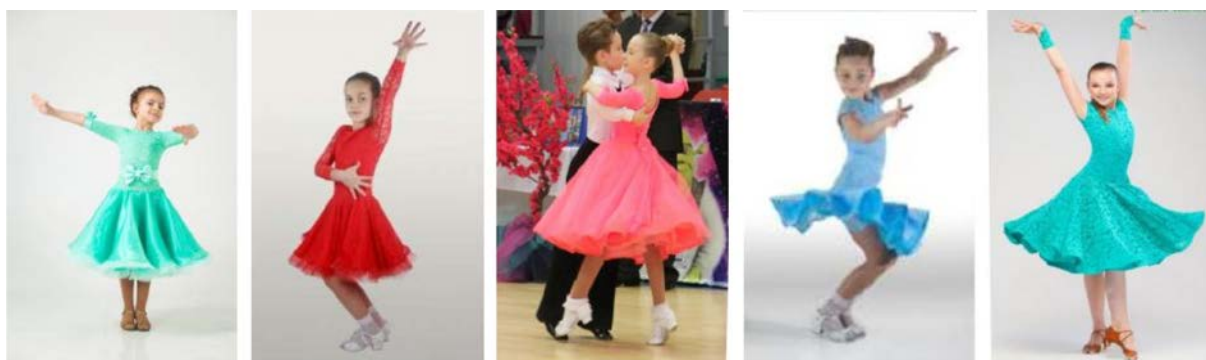

Рис. 1. Моделі суконь для занять бально-спортивними танцями

Сьогодні бально-спортивні танці – один з найпопулярніших видів спорту. Сукня, виготовлена для стандартної програми (вальсу, фокстроту, танго, квікстепу), має бути виконана в романтичному стилі.

Матеріали, що зазвичай використовуються – трикотажні полотна, мереживо, шовк, атлас; сукні для старших вікових груп можуть бути прикрашені бісером, стразами, паєтками тощо.

Сукня для латиноамериканських танців (самба, сальса, фламенко, ча-ча-ча) – дуже яскрава, прикрашена воланами, рюшами, оздоблена якомога більшою кількістю декоративних елементів; відрізня нижня частина як правило, асиметрична. Тобто це сукні, що привертають увагу своїм незвичним композиційно-конструктивним рішенням.

Крім загальноприйнятих категорій, конкурс може включати в себе програму з обох напрямів, що є поширеним явищем, тому важливо підібрати відповідне вбрання. Саме для таких випадків використовують сукні-бейсики (основне вбрання, призначені для виступів або тренувань танцюристів різних категорій бально-спортивних танців).

Сукні-бейсики використовуються в 2-х дитячих танцювальних програмах: європейській та латиноамериканській. Такі сукні повинні мати опорну ділянку на плечовому поясі та талії, не обмежувати рухи дитини, та при цьому бути естетично довершеними. Найзручнішими для дівчаток є сукні, виготовлені на основі суцільнокрійного купальника зі спідницею.

У випадку невідповідності костюму вимогам Федерації танцювального спорту,

пара може бути дискваліфікована [2]. Найсуворіші правила встановлені для молодших вікових груп, з яких 1 група: діти до 8 років, з програмою: самба, ча-ча-ча, віденський вальс, джайв, повільний вальс, квікстеп; 2 група: діти до 10 років з тією самою програмою плюс танго і румба.

Рекомендованими матеріалами для виготовлення суконь є:

- основні тканини: шовк, тюль, стрейч, лайкра, атласний оксамит, фатин, біфлекс, тощо;
- оздоблювальні матеріали: сітка, гіпюру, регілін тощо.

Матеріал повинен бути якісним, міцним, а деякі деталі мати підвищену

формостійкість, а також не викликати у дитини алергічної реакції. Забороняються комбіновані тканини з прозорою та напівпрозорою основою, блискучі камені, матеріали з ефектом мерехтіння та різними напиленнями. Для збільшення виразності та естетичного сприйняття сукні дозволяється використання мережива або гіпюру того самого тону, що й основа сукні, нанесеного на непрозору тканину. Також прикрашає вироби використання багат шарових спідниць [3-4].

На основі аналізу вимог до одягу для занять бально-спортивними танцями складено їхній перелік в залежності від вікових груп (рис. 2).

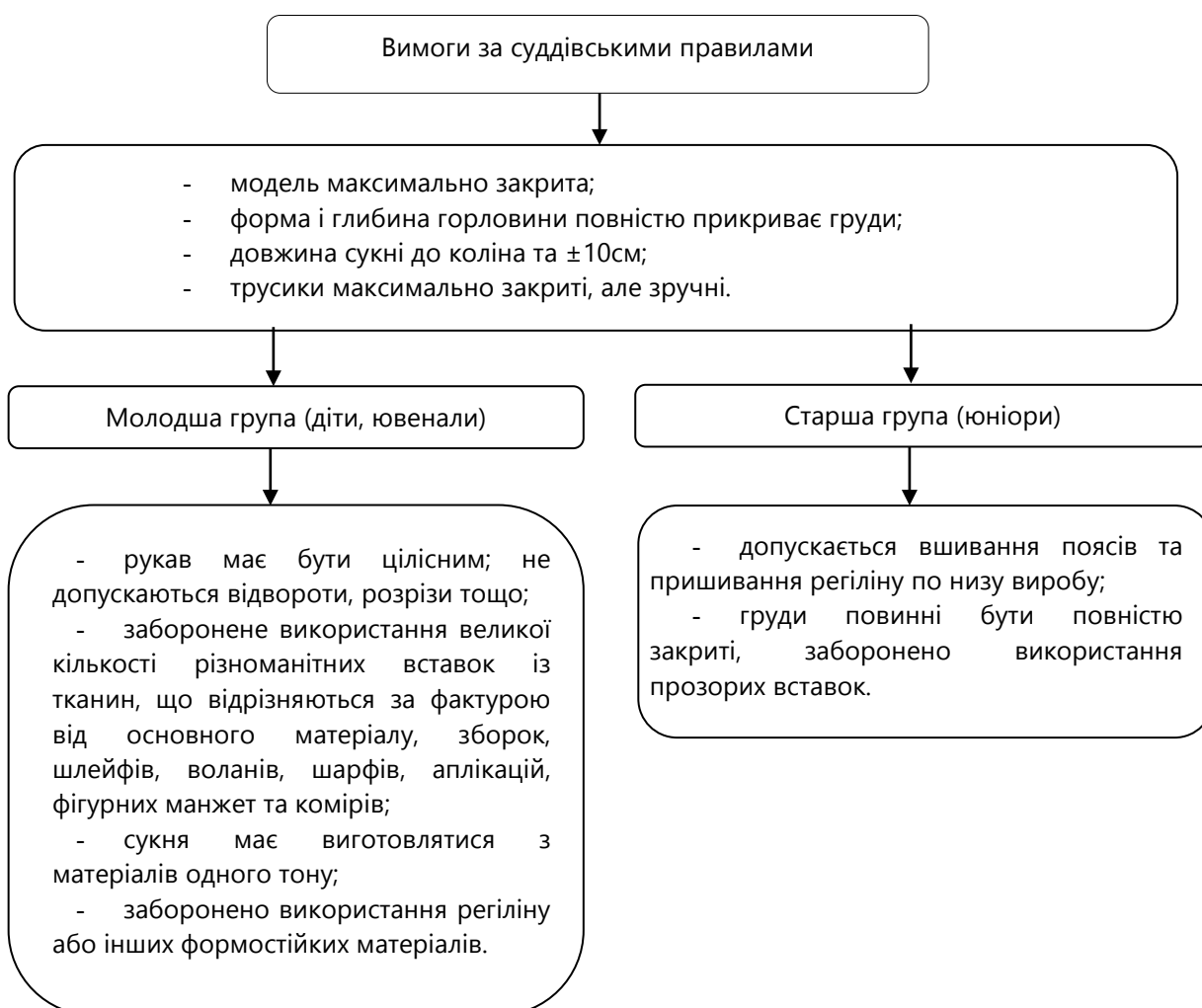

Рис. 2. Основні вимоги до дизайн-проектування суконь для занять бально-спортивними танцями

Найбільш поширена конструкція сукні для занять бально-спортивними танцями має такі конструктивні ознаки:

- купальник з приштою по талії спідницею;
- різновиди спідниць: «сонце» (рис. 3, а), 2 – 4 «сонця» (рис. 3, б, в), в складку (рис. 3, г);
- різновиди рукавів – довгий (рис. 4, а, б), короткий (рис. 4, в), довжиною $\frac{3}{4}$, «ліхтарик» (рис. 4, г), з подовженою лінією плеча (рис. 4, д), з рюшами (рис. 4, е), з манжетою (рис. 4, г), покрій вшивний (рис. 4, а, в, г) або реглан (рис. 4, б);

- оформлення горловини може бути з коміром (комір-стояк (рис. 5, а) та плосколежачий (рис. 5, б)) чи без коміра з різною конфігурацією вирізу (рис. 5, в-к).

На основі аналізу передумов дизайн-проекування суконь для дівчаток для занять бально-спортивними танцями розроблено вимоги (табл.1). Якісні показники сукні як для молодшої, так і старшої груп, залежать від багатьох факторів, серед яких найбільш важливим є конструктивне рішення окремих деталей, що відповідно формують цілісність композиції виробу [5].

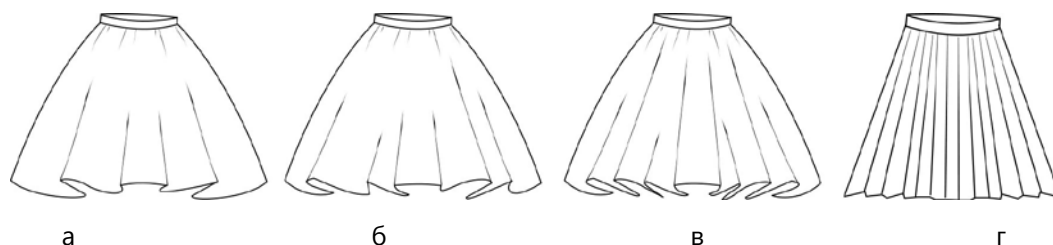

Рис. 3. Варіанти конструкції спідниць для занять бально-спортивними танцями

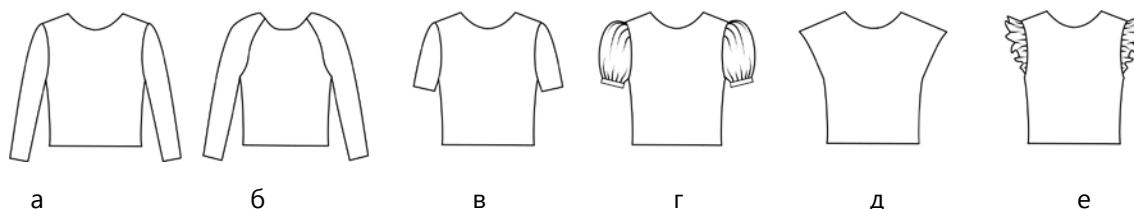

Рис. 4. Варіанти покрою рукава

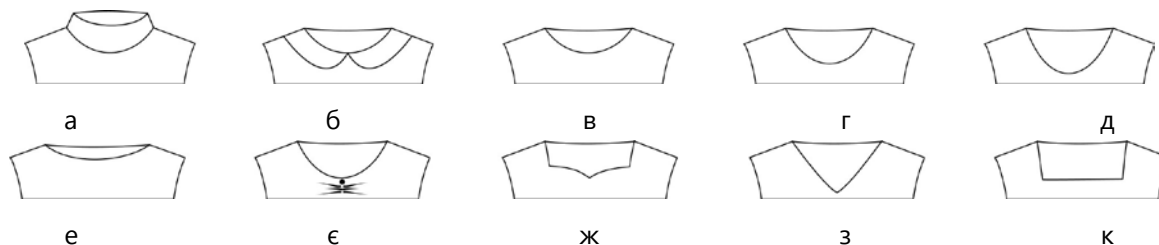

Рис. 5. Варіанти оформлення горловини сукні для бально-спортивних танців

Таблиця 1

Споживчі та виробничі вимоги до дитячих суконь для бально-спортивних танців

Найменування вимоги	Одиничні складові вимоги	Характеристика одиничного показника
1	2	3
Показники призначення		
Відповідність виробу основному функціональному призначенню	-Призначення, цільова спрямованість -Споживач	- Участь в конкурсах та змаганнях - Дівчатка молодшої шкільної групи
Відповідність виробу розмірній та віковій групі людини	- Вік -Базовий розміро-зріст - Повнотна група	- 6,5-11,5 років - 128-64-54 -1
Відповідність виробу сезону, сфері використання, умовам експлуатації	- Сезон - Кліматична зона - Термін разового використання	- Всесезонна - Помірна - 4-6 годин
Відповідність матеріалів, оздоблення та фурнітури призначенню виробу	- Термін фізичного старіння - Види та місця основних експлуатаційних навантажень	- 1-2 роки - Стирання по згинам в рукавно-бічних швах, розсунність у швах, застібки-блискавки, затирання та відклеювання елементів оздоблення
Показники надійності		
Можливість хімічного чищення, прання, прасування	- Вид догляду (ВТО, хімчищення)	- Ручне прання, сушіння в горизонтальному положенні, прасування
Стійкість з'єднання деталей	- Місце та характер підвищених експлуатаційних навантажень - Формостійкість	- Розтягнення бічних швів, пройми, шва пришивання застібки-блискавки, шва з'єднання верхньої частини зі спідницею - Середня
Ергономічні показники		
Статична відповідність	- Об'ємність форми - Основні прибавки	- Мала, середня - Пг – 2см, Пт – 1,5см, Поп – 2см
Динамічна відповідність	- Характерні рухи при експлуатації	
Зручність користування	- Зручність користування та розташування конструктивно-декоративних елементів (КДЕ)	- КДЕ розташовуються в будь-якому місці за модельними особливостями
Гігієнічні показники	- Матеріал верху	- Еластичні полотна (біфлекс, органза, фатин, шифон)

Продовження таблиці 1

1	2	3
Естетичні показники		
Відповідність виробу сучасному напрямку моди	- Силует - Крій - Характер членування, форми - Фактура та колір матеріалу	- Прилеглий, розширений до низу - Вшивний, реглан - Вертикальні, горизонтальні, діагональні членування - Непрозора тканина будь-якого яскравого кольору, чорного або білого
Рівень обробки та оздоблення виробу	- Зовнішній вигляд та внутрішня обробка - Вимоги до допоміжних матеріалів - Рівень технологічної складності	- З'єднання деталей виконується чотиринитковим ланцюговим зшивально-обметувальним швом, оздоблення-двонитковим човниковим або ланцюговим - Допоміжний матеріал - бавовна (ластовиця в трусиках), реглін (по низу спідниці) - Середній
Чіткість та виразність товарних знаків та ярликів	- Наявність та характер фірмових знаків	- Наявні ярлики з назвою виробника, сировинним складом, країною виробництва та рекомендаціями з догляду

Аналіз конструктивного устрою суконь для занять бально-спортивними танцями засвідчив, що вироби характеризуються від'ємними прибавками, величина яких залежить від виду основної тканини. Рукав вшивний або рідше реглан, спідниця відрізна, в основному крою «сонце» або 2-4 «сонця» (об'ємна), рідше зі складками, з суцільновикроєними або відрізними по лінії талії трусиками.

Побудову кресленика нових моделей суконь доцільно виконувати на одній базовій основі [6-10], враховуючи та змінюючи під час моделювання прибавки та модельні особливості з урахуванням властивостей тканини. Зовнішній вигляд деталей крою суконь для дівчаток, побудованих за методикою У. Алдріч [11] представлено на рис. 6.

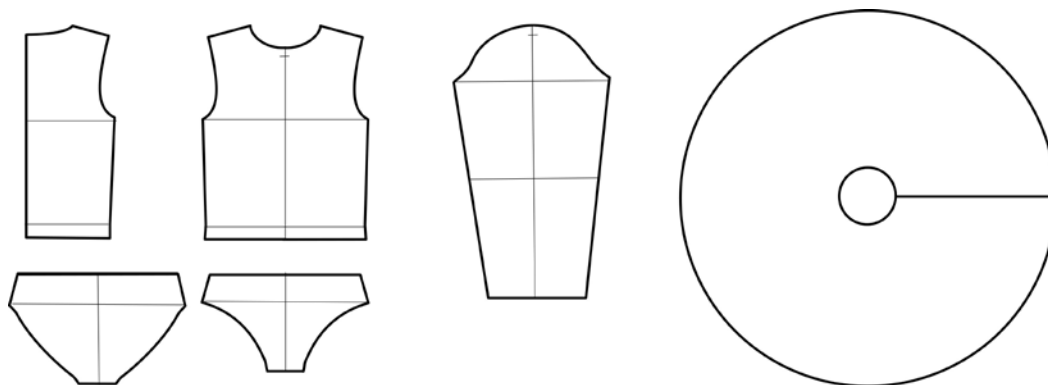

Рис. 6. Схема деталей конструкції сукні для занять бально-спортивними танцями

На основі досліджень конструктивних прибавок та особливостей їх розподілу у виробі, розроблено рекомендації, щодо забезпечення ергономічних показників конструкції сукні для занять бально-спортивними танцями для дівчаток молодшої шкільної групи. (табл. 2). Важливо, щоб з'єднувальні шви були міцними та еластичними, тому

використовують машини ланцюгового стібка та зшивально-обметувальні. Для підвищення якості виробів, найбільш часто використовують армовані нитки.

На основі викладеного вище запропоновано конструктивно-технологічні рішення суконь для дівчаток молодшої шкільної групи для занять бально-спортивними танцями (рис. 7).

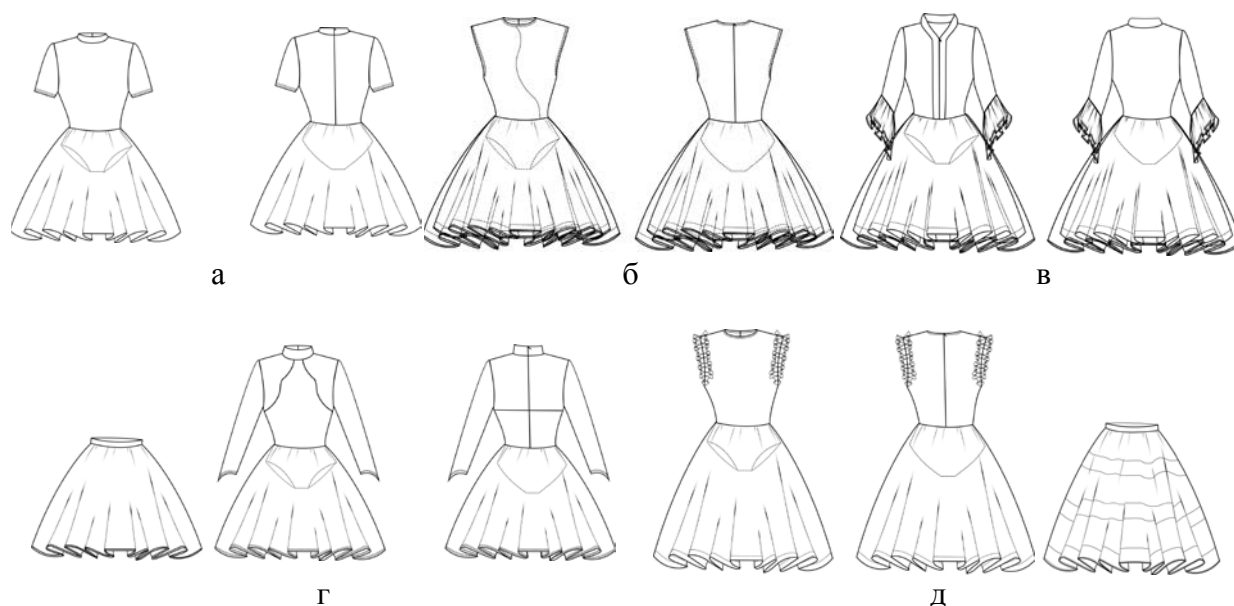

Рис. 7. Асортиментний ряд суконь для дівчаток молодшого шкільного віку для занять бально-спортивними танцями

Висновки. На основі комплексного аналізу умов експлуатації суконь для занять бально-спортивними танцями обґрунтовано вибір матеріалів з урахуванням властивостей яких надано рекомендовані прибавки на вільне облягання на основних конструктивних поясах. Встановлено, що при виготовленні суконь для занять бально-спортивними танцями використовують трикотажні

полотна, а для оздоблення – гіпюр, фатин тощо; для підвищення формостійкості низу сукні – регілін. Досліджено існуючі конструктивно-технологічні рішення суконь для занять бально-спортивними танцями і виявлено основні варіанти оформлення горловини, покрою рукавів, спідниць тощо. Запропоновано асортиментний ряд, що відповідає вимогам до даного виду одягу.

Література

1. История бальных танцев [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://baltan.ru/baldance/baldance1.html>
2. Правила змагань зі спортивного танцю / Асоціація спортивного танцю України при Міністерстві України у справах сім'ї, молоді та спорту. – К., 2010. – 92 с.
3. Платья (костюм) для бальных танцев и требования к ним [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://step-for-step.com/platya-dlya-balnyih-tantsev-trebovaniya-k-nim>
4. Рейтинговое платье для бальных танцев и тренировок [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://fb.ru/article/226587/rejtingovoe-plate-dlya-balnyih-tantsev-i-trenirovok>
5. Ольховська В. П. Техника кроя: модели, чертежи, схемы / В. П. Ольховська. – К. : Клуб семейного досуга, 2010. – 496 с.
6. Амирова Е. К. Конструирование одежды : учебник для студ. учреждений сред. проф. образования / Е. К. Амирова, О. В. Сакулина, Б. С. Сакулин, А. Т. Труханова. – М. : Мастерство, 2002. – 496 с.
7. Experimental researches on determination of reliability indexes of heat-protective materials / A.I. Rubanka, N.V. Ostapenko, M.M. Rubanka, O.V. Kolosnichenko, K.L. Pashkevich // *Vlakna a textile*. – 2017. – Vol. 24, No. 4. — P. 22-29.
8. Колосніченко М.В. Мода і одяг. Основи проектування та виготовлення одягу: навч. посібник / М.В. Колосніченко, К.Л. Процик. – К.: КНУТД, 2011. – 238 с.
9. Пашкевич К.Л. Конструювання дитячого одягу / К.Л. Пашкевич, Т.М. Баранова. – К. : ПП НВЦ «Профі», 2012. – 326 с.
10. Бескорвайная Г.П. Проектирование детской одежды : учеб. пособие / Г.П. Бескорвайная, С.В. Куренова. – М. : Мастерство, 2000. – 96 с.
11. Унифред Алдрич. Английский метод конструирования и моделирования. Детская одежда / Алдрич Унифред. – М. : Эдипресс-Конлига, 1999. – 215 с.

References

1. Istoriya balnykh tantsev [The history of ballroom dancing]. baltan.ru. Retrieved from <http://baltan.ru/baldance/baldance1.html> [in Russian].

2. Pravyla zmahan zi sportyvnoho tantsiu (2010). [Rules of sports dance competitions]. Asotsiatsiia sportyvnoho tantsiu Ukrainy pry Ministerstvi Ukrainy u spravakh simi, molodi ta sportu. - Association of Sports Dance of Ukraine under the Ministry of Ukraine for Family, Youth and Sports [in Ukrainian].
3. Platya (kostyum) dlya balnykh tantsev i trebovaniya k nim [Dresses (costume) for ballroom dances and the requirements for them]. step-for-step.com. Retrieved from <http://step-for-step.com/platya-dlya-balnyih-tantsev-trebovaniya-k-nim> [in Russian].
4. Reytingovoe plate dlya balnykh tantsev i trenirovok [Ranking dress for ballroom dancing and training]. fb.ru. Retrieved from <http://fb.ru/article/226587/rejtingovoe-plate-dlya-balnyih-tantsev-i-trenirovok> [in Russian].
5. Olkhovska V. P. (2010). Tekhnika kroya: modeli, chertezhi, skhemy [Cutting technique: models, drawings, schemes]. Kyiv: Klub semeynogo dosuga [in Russian].
6. Amirova Ye.K., Sakulina O.V., Sakulin B.S., & Trukhanova A.T. (2002). Konstruirovaniye odezhdyy [Designing clothes]. Moscow: Masterstvo [in Russian].
7. Rubanka A.I., Ostapenko N.V., Rubanka M.M., Kolosnichenko O.V., & Pashkevich K.L. (2017). Experimental researches on determination of reliability indexes of heat-protective materials. *Vlakna a Textile*, 24, 4, 22-29 [in English].
8. Kolosnichenko M.V., & Protsyk K.L. (2011). Moda i odiah. Osnovy proektuvannia ta vyhotovlennia odiahu [Fashion and clothing. The basics of designing and making clothes]. Kyiv: KNUITD [in Ukrainian].
9. Pashkevich K.L., & Baranova T.M. (2012). Konstruiuvannia dytiachoho odiahu [Designing children's clothing]. Kyiv: PP NVTs «Profi» [in Ukrainian].
10. Beskorovaynaya G.P., & Kurenova S.V. (2000). Proektirovaniye detskoy odezhdyy [Designing of children's clothes]. Moscow: Masterstvo [in Russian].
11. Uinifred Aldrich. (1999). Angliyskiy metod konstruirovaniya i modelirovaniya. Detskaya odezhdha [Children's clothing. English method of design and modeling]. Moscow: Edipress-Konliga [in Russian].

ОСОБЕННОСТИ ДИЗАЙН-ПРОЕКТИРОВАНИЯ ДЕТСКИХ ПЛАТЬЕВ ДЛЯ БАЛЬНО-СПОРТИВНЫХ ТАНЦЕВ

РУБАНКА А.И., СИНЯНСКАЯ Е.В., РУБАНКА Н.Н., ОСТАПЕНКО Н.В.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель. Комплексное исследование особенностей дизайн-проектирования детских платьев для бально-спортивных танцев; анализ ассортимента используемых материалов; разработка рекомендаций относительно обеспечения эргономических показателей конструкции; разработка ассортиментной серии платьев на основе систематизации требований к их дизайн-проектированию.

Методика. В работе использованы методы комплексного анализа существующих платьев для бально-спортивных танцев; аналитические исследования требований к выбранному ассортименту одежды.

Результаты. В работе проанализированы условия эксплуатации одежды для бально-спортивных танцев, обоснован выбор материалов для их изготовления. Исследованы особенности дизайн-проектирования платьев для девочек, в частности их конструктивно-технологического решения. Установлено, что к выбранному ассортименту выдвигается ряд специализированных требований. На основе аналитических исследований разработан ассортиментный ряд платьев для занятий бально-спортивными танцами для девочек младшего школьного возраста.

Научная новизна. Заключается в разработке требований к одежде девочек для занятий бально-спортивными танцами с прогнозируемыми эргономическими характеристиками.

Практическая значимость. Сформировано и систематизировано информационную базу составляющих элементов деталей и узлов детских платьев для занятий бально-спортивными танцами, предложено ассортиментный ряд платьев для девочек младшего школьного возраста.

Ключевые слова: платье для бально-спортивных танцев, конструирование, детское платье, дизайн-проектирование, платье-бейсик.

SPECIAL ASPECTS OF DESIGN-PROJECTING OF CHILDREN'S DRESSES FOR BALLROOM & SPORT DANCES

RUBANKA A.I., SINIANSKA YE.V., RUBANKA M.M., OSTAPENKO N.V.

Kyiv National University of Technologies and Design

Objective. Comprehensive study of the special aspects of design-projecting of children's dresses for ballroom & sport dances; analysis of the assortment of the used materials; development of recommendations for the provision of ergonomic indicators of the design; development of the assortment range of dresses on the basis of systematization of the requirements for their design-projecting.

Methodology. Methods of comprehensive analysis of existing dresses for ballroom & sport dances are used in the work; analytical studies of the requirements for the selected assortment of clothing.

Results. In this work the conditions of use of the clothes for ballroom & sport dances are analyzed; the choice of the materials for their manufacture is grounded. Special aspects of design-projecting of the dresses for girls, in particular their design and technological aspects, are studied. It is found that a number of specialized requirements are put forward to the selected assortment. On the basis of analytical studies, the assortment range of dresses for ballroom & sport dances for girls of junior school age has been developed.

Scientific novelty. Reside in the development of the requirements for the girl's clothes with the predicted ergonomic characteristics for ballroom & sport dances.

Practical significance. It was formed and systematized an information base of the elements of the details and components of the dresses for ballroom & sport dances, it was proposed an assortment range of dresses for girls of junior school age.

Key words: dress for ballroom & sport dances, development, children's dress, design-projecting, dress-basic.

УДК
687.01:687.392

DOI:10.30857/2617-
0272.2018.2.10.

ШАПОВАЛ А.Г., ОСТАПЕНКО Н.В., ЛУЦКЕР Т.В.,
АНТОНЮЖЕНКО А.Ю., АВРАМЕНКО Т.В.
Київський національний університет технологій та дизайну

ПЕРЕДУМОВИ ДИЗАЙН-ПРОЕКТУВАННЯ ХУСТКОВО-ШАРФОВИХ ВИРОБІВ З ВИКОРИСТАННЯМ АВТОРСЬКИХ РОБІТ

Мета. Метою наукового дослідження є визначення передумов дизайн-проектуювання хустково-шарфових виробів з використанням авторських художніх робіт Шаповала А.Г.

Методика. Для аналізу передумов використання авторських робіт в дизайн-проектуюванні хустково-шарфових виробів використано сучасні методи історіографічного, системно-структурного та морфологічного аналізу.

Результати. Результатом є аналітичні дослідження творчих робіт Шаповала А.Г. з метою виокремлення художньо виразних складових елементів доробку автора для проектування високоестетичних хустково-шарфових виробів. Виявлено художні особливості та прийоми в творчості автора з подальшим застосуванням в дизайні, акцентовано увагу на природності і гармонії композиційного і колірнього рішень робіт з метою їх актуалізації та переосмисленні в сучасних виробках.

Наукова новизна. Наукова новизна роботи полягає у естетично-художньому підході до проектування нових моделей хустково-шарфових виробів. Систематизовано різновиди авторських робіт художника-ілюстратора Шаповала А.Г. за різними ознаками.

Практична значимість. Практичне значення отриманих результатів полягає в розширенні асортименту сучасних художньо-композиційних напрацювань у сфері дизайн-проектуювання хустково-шарфових виробів, а також у можливості викладання майбутнім художникам-модельєрам особливостей використання авторських художніх робіт в дизайні.

Ключові слова: хустково-шарфові вироби, дизайн-проектуювання, авторські роботи, художньо-композиційні особливості.

Вступ. Естетичні характеристики виробів, зокрема художньо виразних хустково-шарфових, становлять найсуттєвіші характеристики сучасних товарів за умови виконання ними функцій при необхідному і достатньому рівні комфортності у споживанні і сприяють просуванню виробів на ринку [1, 2].

Проектування нових моделей хустково-шарфових виробів з використанням авторських робіт художника – науково-педагогічного працівника кафедри художнього моделювання костюму Шаповала Анатолія Григоровича, допускає відмову від сталих композиційних рішень і уявлень про класичний дизайн таких виробів [2 – 4]. У колі однодумців-художників автора виділяють як

вдумливого художника-філософа з палітрою багатограничних образів.

Постановка завдання. Життєвий досвід, сформовані погляди, творчий пошук, власні роздуми гармонійно відтворено в роботах автора, дослідження яких свідчить про широкий спектр їх різноманітних напрямів, тем, жанрів, об'єктів зображень, інструментів тощо. Тому, актуальним є використання доробку митця та застосування художньо-композиційних елементів його авторських робіт в дизайн-проектуюванні хустково-шарфових виробів з метою надання їм оригінальності та естетичної виразності.

Результати досліджень. Відомо, що до хустково-шарфових виробів, якими накривають голову й (або) шию, належать

шарфи, хустки, косинки, шалі, снуди, баффи, хомути, бандани, накидки, манто, пелерини, палантини тощо [1, 2]. Український ринок пропонує широкий асортимент таких виробів, які різняться за призначенням, матеріалами, моделями та ціною категорією, але не в повній мірі задовольняє естетичні вимоги споживачів до даних виробів.

Передумовами дизайн-проекування виробів зазначеного асортименту є запропонований художньо-естетичний підхід до їх створення, що базується, перш за все, на аналізі, структурованому узагальненні творчого доробку художника та обґрунтованому виокремленні з нього робіт та їх художньо виразних елементів в якості творчого джерела, ідеї у зазначених виробках [5 – 7].

Іншими, не менш важливими складовими естетично-художнього підходу до проектування нових моделей хустково-шарфових виробів є взаємопов'язана і

узгоджена інформація щодо статево-вікової ознаки споживачів; сезону; призначення, умов експлуатації; напрямку моди, стильового розмаїття; форми та розмірів; асортименту застосовуваних матеріалів та їх властивостей; кольорового поєднання; конструктивно-технологічного рішення, оздоблення виробів тощо.

Проектуванню і виготовленню високоестетичних виробів хустково-шарфового асортименту передують дослідження творчого доробку автора, яке дозволяє виокремити художньо виразні роботи та їх складові елементи для урізноманітнення асортименту сучасних нових моделей виробів шляхом трансформації творчого джерела – робіт художника [8 – 10]. З огляду на це, на основі аналітичних досліджень узагальнено та систематизовано різновиди робіт творчого доробку Шаповала А.Г. за різними ознаками (рис. 1).

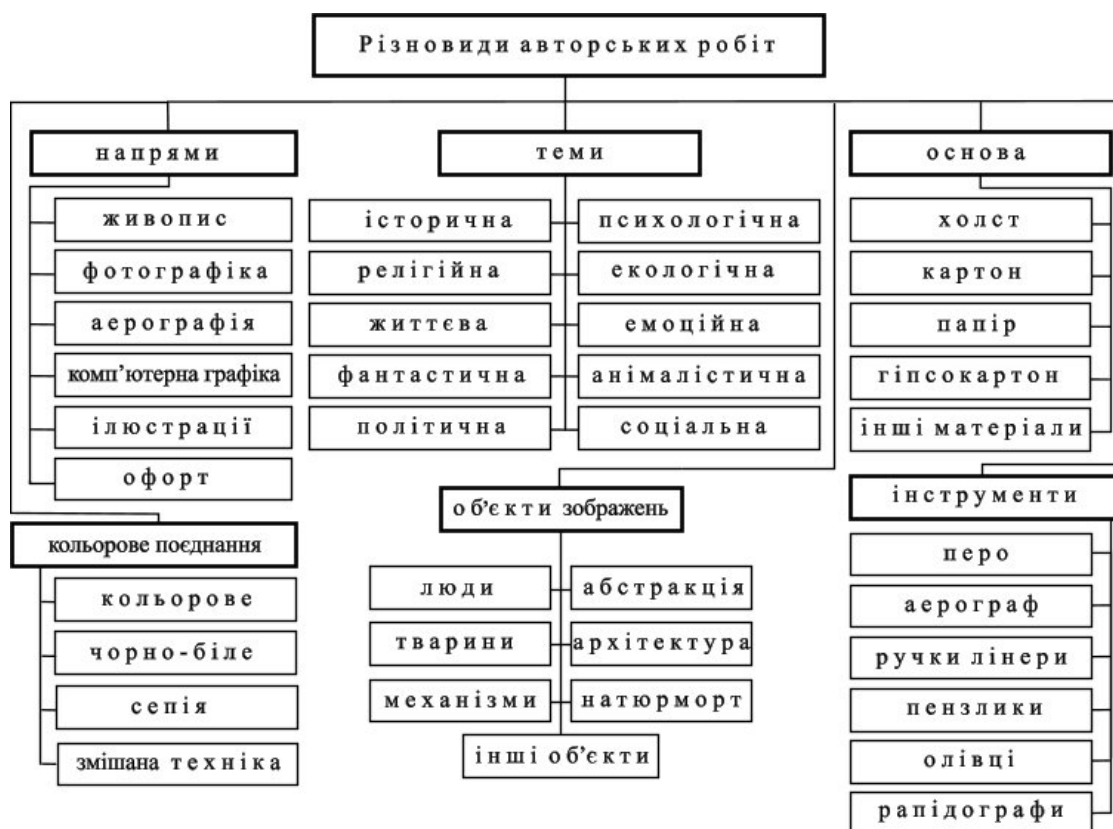

Рис. 1. Узагальнена систематизація різновидів авторських робіт Шаповала А.Г.

Елементами робіт живопису виступають сюжет, образ, форма, концепція, кольорове рішення та їх комбінування за умов упорядкування, збалансованості, взаємоузгодженості всіх компонент, співвідношення кількості, цілісності об'єктів тощо. Спроековані хустково-шарфові вироби при цьому виконують певну функцію, втілюють емоційний відбиток робіт автора, є інформаційно культурними носіями аж до створення дизайн-продуктів і мають багаторівневий та варіативний характер образів.

На основі системного аналізу робіт художника-ілюстратора А.Г. Шаповала виявлено, що серед відомих художніх напрямів найрозповсюднішим є живопис (рис. 2, 9, 10), фотографіка (рис. 9), аерографія (рис. 4), комп'ютерна графіка (рис. 5), ілюстрації (рис. 7), іконопис (рис. 8) тощо за допомогою різноманітних художніх технік та інструментів. Твори живопису

виконують олійними, акриловими, темперними, акварельними, гуашевими фарбами тощо [4, 11 – 16].

Серед відомих жанрів живопису – портрету, натюрморту, пейзажу з анімалістичним, міфологічним, історичним, батальним, побутовим спрямуванням, інтерес художника викликає жанрова композиція. В творах живопису зустрічається поєднання двох і більше жанрів або їх елементів. Наприклад, натюрморт чи пейзаж можуть вдало доповнювати портретне зображення.

Образи живопису художника-ілюстратора Шаповала А.Г. дуже наочні й переконливі, відрізняються специфікою технічного виконання і незвичайним рішенням художньо-образних завдань. Так, представлений диптих виконано з використанням ахроматичної колірної гами і присвячено трагедії на Чорнобильській АЕС (рис. 2).

Рис. 2. Творчі роботи А.Г. Шаповала за напрямом – живопис на екологічну тему, диптих, присвячений трагедії на Чорнобильській АЕС, «Радіація», «Мутація», темпера, 1987 р.

Хустково-шарфові вироби з образами робіт екологічної теми привертають увагу суспільства до проблеми і є відображенням свого часу. Вдається автору такий різновид графічного мистецтва, як фотографіка (від грец. phos –

«світло» і grapho – «креслю, малюю»), в якому поряд з традиційними використовують технічні засоби фотографії, фотомонтажу. Прикладом цього напрямку в творчості митця є його роботи на прикладі емоційної теми (рис. 3).

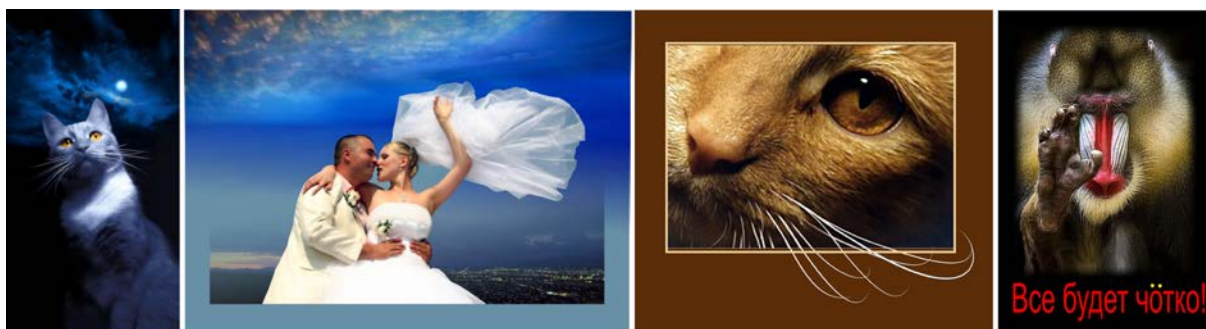

Рис. 3. Творчі роботи А.Г. Шаповала за напрямом – фотографіка на емоційну тему

Грайливі настрої створюють, наприклад, шарфи-снуди, баффи, хомути, бандани для дітей із нанесеними принтами образами робіт емоційної теми, в яких об'єктами зображень виступають тварини, герої казок тощо.

Досить поширеною є техніка нанесення малюнка на поверхню за допомогою струменя розпорошеної кольорової рідини аерографа (повітряного пера). Аерографія як мистецтво виникло в кінці 19 ст. і характерним для нього є малювання повітряним розпилом фарби, яке утворює полотно фарби з неймовірно плавними межами практично як бачить

наше око світ навкруги. Роботи, виконані в цьому напрямі, містять технічні прийоми, композиційні рішення з майстерним використанням кольорів. Митець звертається до філософської абстракції та створює за своїм художнім змістом серію із трьох визначальних робіт у власному прочитанні і розумінні (рис. 4).

Метафорично-стилізовані елементи авторських робіт життєвої або фантастичної теми доречно розмістити, наприклад, на палантинах, шарфах і хустках великих розмірів та інших виробів обраного асортименту.

Рис. 4. Творчі роботи А.Г. Шаповала за напрямом – аерографія на екологічну тему, темпера, 2000 р.

Безконтактна техніка роботи з аерографом дозволяє отримувати реалістичні зображення, а також як тонкі чіткі контури і лінії, так і розмиті широкі, завдяки чому виконані аерографом малюнки (найпростішим прообразом аерографа можна вважати пульверизатор)

за сприйняттям близькі до якості справжніх фотознімків того часу. Тому при належній вправності досягається практично фотографічна якість.

Для створення графічних зображень Шаповал А.Г. часто використовує комп'ютерні технології і відповідні

програми продукти. Причому художник зупиняє свій вибір на комп'ютерній графіці найчастіше для відображення в роботах життєво-емоційної теми. Відчутною в полотнах є природність і невимушеність розвитку сюжетної лінії та передачі окремих діючих осіб. У той же час пошук в напрямку художньої форми постійно спрямований на створення у глядача враження, що відтворена на полотні подія відбувається безпосередньо перед ним і за його участі, а це дозволяє сконцентрувати

увагу і підсилити психоемоційний вплив на глядача. Така висока техніка та професіоналізм дозволяють художнику в кожному образі передати відчуття даної людини, змушують глядача задуматись і пропустити їх думки крізь себе. (рис. 5). Хустково-шарфові вироби мають відповідати художній концепції одягу, сформованому суспільному естетичному ідеалу, новизні моделі і конструкції, ступеню досконалості композиції моделі.

Рис. 5. Творчі роботи А.Г. Шаповала
за напрямом – ілюстрації, комп'ютерна графіка, 2006 р.

Художнику також підвладний такий вид книжкової графіки, як ілюстрації (від лат. *illustratio* – освітлення, наочне зображення). У вузькому, точному значенні ілюстрації – це твори, призначені для

сприйняття в певній єдності з текстом. Кожна з представлених робіт (рис. 6) наповнена глибоким філософським змістом, де майстерно розкрито трагізм події у зрізі часу нашого повсякденного життя.

Рис. 6. Творчі роботи А.Г. Шаповала
за напрямом – змішана техніка, 1995 – 2002 рр.

Умови використання та модні вподобання споживачів хустково-шарфових виробів є вирішальним фактором у виборі матеріалів та конструктивного рішення моделі. Розмаїття образів творчого доробку досягається завдяки обробці виробів друкованим рисунком, вишивкою, аплікацією з різними ефектами.

Ілюстрації до літературного твору разом з ним представляють собою єдине ціле і повинні відповідати його змісту. Книжкові ілюстрації, вилучені з тексту, можуть з часом стати малозрозумілими і

невиразними. Зміст та ідейна спрямованість кожної роботи виділяється спланованою композицією, індивідуальним підходом, оригінальністю та складною технікою, виконаною в ахроматичних кольорах – від чорного до білого, через сірі відтінки ефектно використовуючи контрасти. Ілюстрації підсилюють враження глядача у відчутті психоемоційного напруження (рис. 7). На серії цих робіт і в подальших творчих пошуках можна яскраво спостерігати активний вплив сучасного життя на митця.

Рис. 7. Творчі роботи А.Г. Шаповала за напрямом – книжкова ілюстрація, 1989 р.

Характер ілюстраційної системи А.Г. Шаповала можна оцінювати з позицій передачі двох основних категорій дії – простору і часу. При розгляді індивідуальних особливостей образотворчої мови художника слід звертати увагу на те, як він веде лінію і пляму, характер руху, чому художник віддає перевагу, моделюючи форму, – лінії і пластиці або світлу і кольору, як будує просторові плани, як розподіляє чорне і біле, яке значення надає силуету, якими композиційними принципами переважно користується.

У творчому доробку художника також гідне місце посідають художні роботи, виконані в напрямі офорт – це різновид художньої гравюри, відбиток зображення з готового кліше, яке виготовляється за спеціальною технологією. Класична гравюра представляє собою відбиток з дерев'яного, полімерного або акрилового матеріалу, прорізаного різцем у

виді малюнка. В основі офортного відбитка розміщена металева, мідна, сталевая або цинкова пластина, і при цьому кількість відбитків обмежена.

Про широкий спектр тем робіт художника свідчать твори від історичного, релігійного до екологічного, анімалістичного характеру, що не може не сприяти зародженню нової пластики виробу, в якому все до найдрібніших деталей призводить до утворення неповторного стилю.

Історичний жанр з його пропагандистським, патріотичним чи дидактичним характером змінює власне ідеологічне навантаження згідно панівних ідей в окремий історичний проміжок (на нього впливають міфологічна свідомість, релігійний фанатизм, революційний класицизм, реформаторство, мілітаризм, тоталітаризм тощо).

Привертають увагу роботи

релігійного живопису – жанру образотворчого мистецтва, основними сюжетами якого є епізоди з Біблії та Євангелії (рис. 8). Відчутними і вражаючими

за своєю силою в таких роботах є глибокі роздуми, пошуки істини, духовності, які постійно піддаються випробуванням реальністю.

Рис. 8. Творчі роботи А.Г. Шаповала за напрямом – іконопис, левкас, сусальне золото

В площині робіт релігійного напрямку цілком слушно виокремити образи або сюжетні лінії з подальшим відображенням їх, наприклад, на хустках для відвідування храму тощо.

Об'єктами зображень в роботах митця виступають люди (рис. 9, а), абстракція, тварини і природа (рис. 9, в), архітектура, механізми тощо. Відомим

жанром образотворчого мистецтва є анімалістика (походить від лат. Animal – тварина), в якому основним об'єктом зображення є тварини.

Акцентовано увагу на природності і гармонії композиційного і колірних рішень робіт з метою їх актуалізації та переосмислення в сучасних хустково-шарфових виробках.

а

б

в

Рис. 9. Творчі роботи А.Г. Шаповала за напрямом – асоціативний живопис:
а – «Щастя»; б – «Квіти Чорнобиля»; в – «Хмари» (олія, 1995 – 2005 рр.)

В аналізі окремих зразків колірних рішень робіт художника-ілюстратора А.Г. Шаповала підкреслено як взаємозв'язки кольору і способів його гармонізації зі змістом, так і особливо поєднання окремих образотворчих засобів, кольору, образної структури. Колірне рішення може бути

теплим і холодним, веселим і сумним, спокійним і напруженим, світлим і темним. Колір є одним з важливих «інструментів» дизайнера, розуміння якого вражає, а також їх співвідношення, використання ахроматичної палітри при створенні автором власних робіт (рис. 10).

Рис. 10. Творча робота А.Г. Шаповала за напрямом – живопис, «Комета Хейла-Боппа», акрил, картон, 1997 р.

Чорно-білі роботи художника глибоко реалістичні, не містять в собі зайвих деталей, але в той же час на них детально і правдиво прорисовуються всі дрібниці. Цей вид мистецтва вимагає від художника і таланту, і вміння користуватись

єдиним реквізитом, як би граючи світлом і тінню (рис. 11). Тематичними можуть бути хустково-шарфові вироби з рисунком, що демонструють культуру, вишуканий смак, соціальний статус, шанування традицій тощо.

Рис. 11. Творчі роботи А.Г. Шаповала за напрямом – графіка, «Маргарита», «Коні», «Портрет сучасника», олівець, 1983-89 рр.

Основою для зображення в роботах митця слугують холст, картон, папір, гіпсокартон за допомогою таких інструментів як перо, аерограф, ручки-лінери, пензлики, олівці, рапідграфи (інструмент для виконання точних креслярських робіт складається з трубки, клапана з голкою і балончика для туші).

Особливий етап у розвитку творчості митця, його майстерності є створення портретів як пересічних людей, так і історичних особистостей. Образна виразність кожного портрета, створеного

художником, досягається взаємопов'язаним і узгодженим композиційним та колірним вирішенням. Вираз обличчя написаних постатей створює враження живих, позбавлених будь-якої ідеалізації образів з яскраво вираженою глибиною і внутрішньою силою, яка характерна для історичних особистостей (рис. 12). В такому разі глядач відчуває злет, переживання, духовне піднесення, захоплення від побаченого та поєднання духовного з матеріальним.

Рис. 12. Творча робота А.Г. Шаповала за напрямом – аерографія, «Погляд», сепія, 2007 р.

Висновки. Художні твори А.Г. Шаповала винятково реалістичні, а в окремих випадках глибоко драматичні, в яких лише правда життя, що відображена і зафіксована вдумливим художником-

Література

1. Колосніченко М.В. Ергономіка і дизайн. Проектування сучасних видів одягу: Навчальний посібник. / М.В. Колосніченко, Л.І. Зубкова, К.Л. Пашкевич, Т.О. Полька, Н.В. Остапенко, І.В. Васильєва, О.В. Колосніченко. – К.: ПП «НВЦ «Профі», 2014. – 386 с.
2. Малинська А.М. Розробка колекцій одягу: Навчальний посібник. / А.М. Малинська, К.Л. Пашкевич, М.Р. Смирнова, О.В. Колосніченко. – ПП НВЦ «Профі», 2014. – 140 с.
3. Ніколаєва Т.В. Тектоніка формоутворення костюма. Навчальний посібник. – К.: Арістей, 2011. – 340 с.
4. Рудольф Аренхейм. Искусство и визуальное восприятие. – М.: Издательство «Прогресс», 1974. – 391 с.
5. Бетті Едвардс. Цвет; перевод с англ. – Минск: Попурри, 2014. – 224 с.
6. Пашкевич К.Л. Застосування сучасних методів для проектування колекцій одягу складних форм / К.Л. Пашкевич, М.В. Колосніченко, К.О. Науменко, О.С. Хапанцева // Теорія та практика дизайну: збірник наукових праць. – 2015. – Вип. 8: Технічна естетика. – С. 217–225.
7. Чуприна Н.В. Принципы проведения

філософом. Його твори сповнені природності та гармонії, зігріті теплотою та любов'ю до життя і людей. Запропонований художньо-естетичний підхід, як передумови до дизайн-проектування і виготовлення сучасних хустково-шарфових виробів, базується на взаємоузгодженості всіх компонентів, найважливішою з яких є узагальнена систематизація авторських робіт і подальше виокремлення художньо виразних складових елементів творчого доробку автора з метою їх трансформації.

Застосування таких елементів творчої палітри автора мають стати практичним доробком щодо художньо-естетичного збагачення інструментарію сучасних дизайнерів.

предпроектного анализа в индустрии моды // Scientific achievements. – 2015. – Vienna. – Vol. 1. – С. 149–150.

8. Єременко І.І. Джерело натхнення в дизайні одягу: аспекти вивчення і використання в творчому процесі / І.І. Єременко // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство. Архитектура. – 2007. – №9. – С. 41–48.

9. Пашкевич К.Л. Проектування тектонічних форм одягу з урахуванням властивостей тканин: монографія. – К.: ПП «НВЦ «Профі», 2015. – 364 с.

10. Дубінецька Г.О. Систематизація елементів весільного одягу на основі принципів трансформації / Г.О. Дубінецька, Н.В. Остапенко, Т.В. Луцкер, Л.В. Навольська // Вісник Херсонського національного технічного університету. – 2016. – № 2 (57). – С. 123–135.

11. Research of some physical and mechanical characteristics of suiting fabrics for designing the clothes. / Pashkevich K.L., Kolosnichenko M.V., Ostapenko N.V. – Bratislava: Vlakna a Textile. – 2016. – No 1, p. 3 – 8.

12. Design of new articles of clothing using principles of contemporary style directions in Architecture and art. / Kolosnichenko O.V.,

Pryhodko-Kononenko I.O., Ostapenko N.V. – Bratislava: Vlakna a Textile. – 2016. – No 1, p. 18 – 23.

13. Сайт журналу «Threades» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.threadsmagazine.com>

14. Сайт «Aventures textiles» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://aventurestextiles.blogspot.ru>

15. Сайт «Coroflot» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.coroflot.com/astamasiulyte/Texture>

16. Сайт «Ruth Singer textile artist» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ruthsinger.com>

References

1. Kolosnichenko, M.V., Zubkova, L.I., Pashkevych, K.L., Pol'ka, N.V., Ostapenko, Vasylyeva, I.V., et al. (2014). Erhonomika i dyzayn. Proektuvannya suchasnykh vydiv odyahu [Ergonomics and design. Designing modern types of clothin]. Kyiv: PP NVTs Profi [in Ukrainian].

2. Malyns'ka, A.M., Pashkevych, K.L., Smyrnova, M.R. & Kolosnichenko, O.V. (2014). Rozrobka kolektsiy odyahu [Clothing collection development]. Kyiv: PP NVTs Profi [in Ukrainian].

3. Nikolayeva, T. (2011). Tektonika formoutvorenniya kostyuma [Tectonics of shaping suit]. Kyiv [in Ukrainian].

4. Arenkheym, R. (1974). Yskusstvo y vyzual'noe vospryatyie [Art and visual perception]. Moscow [in Russian].

5. Edvards, B. (2014) Tsvet [Color]. Mynsk [in Russian].

6. Pashkevych, K.L., Kolosnichenko, M.V., Naumenko, K.O., & Khapantseva, O.S. (2015). Zastosuvannya suchasnykh metodiv dlia proektuvannya kolektsii odiahu skladnykh form [Application of modern methods for designing collections of clothing complex forms]. Teoriia ta praktyka dyzainu – Theory and practice of design, 8, 217–225 [in Ukrainian].

7. Chuprina N.V. (2015). Printsipy provedeniya predproektnogo analiza v industrii mody [Principles of pre-project analysis in the fashion industry] Scientific achievements, 1, 149–150 [in Russian].

8. Yeremenko I.I. (2007). Dzherelo natkhnennia v dyzaini odiahu: aspekty vyvchennia i

vykorystannia v tvorchomu protsesi [The source of inspiration in the designing clothes: studying aspects and using in the creative process]. Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv. Mystetstvoznavstvo. Arkhytektura – Bulletin of the Kharkov State Academy of Design and Arts. Art studies. Architecture, 9, 41–48 [in Ukrainian].

9. Pashkevych, K. (2015). Proektuvannya tektonichnykh form odiahu z urakhuvanniam vlastyvoitei tkanyn [Design of tectonic forms of clothing, taking into account the properties of fabrics]. Kyiv [in Ukrainian].

10. Dubinetska, H.O., Ostapenko, N.V., Lutsker, T.V., Navolska, L.V. (2016). Systematyzatsiia elementiv vesilnoho odiahu na osnovi pryntsyviv transformatsii [Systematization of wedding dress elements based on the principles of transformation]. Visnyk Khersonskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu – Bulletin of the Kherson National Technical University, 2(57), 123–135 [in Ukrainian].

11. Pashkevich, K.L., Kolosnichenko, M.V., Ostapenko, N.V. (2016). Research of some physical and mechanical characteristics of suiting fabrics for designing the clothes. Vlákna a textil – Fibers and textiles, 1, 3–8 [in English].

12. Kolosnichenko, O.V., Pryhodko-Kononenko, I.O., Ostapenko, N.V. (2016). Design of new articles of clothing using principles of contemporary style directions in Architecture and art. Vlákna a textil – Fibers and textiles, 1, 18–23 [in English].

13. Sait zhurnalu «Threades» [Site of journal «Threades»]. www.threadsmagazine.com. Retrieved from <http://www.threadsmagazine.com> [in English].

14. Sait «Aventures textiles» [Site «Aventures textiles»]. aventurestextiles.blogspot.ru. Retrieved from <https://aventurestextiles.blogspot.ru> [in English].

15. Sait «Coroflot» [Site «Coroflot»]. [coroflot.com/astamasiulyte/Texture](http://www.coroflot.com/astamasiulyte/Texture). Retrieved from <http://www.coroflot.com/astamasiulyte/Texture> [in English].

16. Sait «Singer textile artist» [Site «Ruth Singer textile artist»]. Retrieved from <https://ruthsinger.com> [in English].

**ПРЕДПОСЫЛКИ ДИЗАЙН-ПРОЕКТИРОВАНИЯ
ПЛОТЧНО-ШАРФОВЫХ ИЗДЕЛИЙ С
ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ АВТОРСКИХ РАБОТ**

ШАПОВАЛ А.Г., ОСТАПЕНКО Н.В., ЛУЦКЕР Т.В.,
АНТОНЮЖЕНКО А.Ю., АВРАМЕНКО Т.В.

*Киевский национальный университет технологий и
дизайна*

Цель. Целью научного исследования является определение предпосылок дизайн-проектирования платочно-шарфовых изделий с использованием авторских художественных работ Шаповала Анатолия.

Методика. Для анализа предпосылок использования авторских работ в дизайн-проектировании платочно-шарфовых изделий использованы современные методы историографического, системно-структурного и морфологического анализа.

Результаты. Результатом являются аналитические исследования творческих работ Шаповала А.Г., с целью выделения художественно выразительных составляющих элементов наследия автора для проектирования высокоэстетических платочно-шарфовых изделий. Выявлены художественные особенности и приемы в творчестве автора с последующим применением в дизайне, акцентировано внимание на естественности и гармонии композиционного и цветового решений работ с целью их актуализации и переосмысления в современных изделиях.

Научная новизна. Научная новизна работы заключается в эстетически-художественном подходе к проектированию новых моделей платочно-шарфовых изделий. Систематизированы разновидности авторских работ художника-иллюстратора Шаповала А.Г. по разным признакам.

Практическая значимость. Практическое значение полученных результатов заключается в расширении ассортимента современных художественно-композиционных набросков в области дизайн-проектирования платочно-шарфовых изделий, а также в возможности преподавания будущим художникам-модельерам особенностей использования авторских художественных работ в дизайне.

Ключевые слова: платочно-шарфовые изделия, дизайн-проектирование, авторские работы, художественно-композиционные особенности.

**PREREQUISITES OF SHAWL GARMENTS
DESIGN USING AUTHOR'S WORKS**

SHAPOVAL A.G., OSTAPENKO N.V.,
LUTSKER T.V., ANTONYUZHENKO A.Yu.,
AVRAMENKO T.V.

*Kyiv National University of Technologies and
Design*

Goal. The purpose of the scientific research is to determine the preconditions for design of shawls and neckcloth using author's works of Shapoval A. G.

Method. Modern methods of historiographical, system-structural and morphological analysis were used to analyze the preconditions for using author's works in the design of shawls.

Results. The result is analytical research of creative works of Shapoval A.G. with the aim to distinguish artistically expressive elements of the author's design for the design of aesthetically perfect shawl products. The artistic features and techniques in the work of the author with the subsequent application in design are revealed, attention is focused on the naturalness and harmony of composition and color solutions of works with the purpose of their actualization and rethinking in modern products.

Scientific novelty. The scientific novelty of the work lies in the aesthetic-artistic approach to the design of new models of shawls. Varieties of author's works of illustrator Shapoval A.G. are systematized in different groups.

Practical significance. The practical significance of the results is to expand the range of contemporary artistic and compositional developments in the field of designing shawls, as well as the ability to teach future artists-designers the peculiarities of using author's artwork in design.

Key words: shawls, design, author's works, artistic-compositional features.